

**ŚCIEŻKI EDUKACJI -
TEORIA W PRAKTYCE**
**Przykłady praktycznych rozwiązań
edukacyjnych**

**pod redakcją
Krystyny Koczur**

Katowice 2015

Redakcja:
Krystyna Koczur

Projekt okładki/skład:
Izabela Paździorek-Jakubowska

Druk i oprawa:
Drukat sp. z o. o.
ul. Mikołowska 100A, 40-065 Katowice

Wydanie I

Nakład: 1000 egz.

Wydawca:
Śląska Wyższa Szkoła Zarządzania im. gen. Jerzego Ziętka
w Katowicach

SPIS TREŚCI

Zamiast wstępu	5
Wzory programów pracy z Praktykantem:	
Wzór 1: Przedszkole nr 33 im. Majki Jeżowskiej w Zabrze: Bożena Pawliczek, Beata Gózdź, Małgorzata Mietelska.....	15
Wzór 2: Miejskie przedszkole nr 76 w Katowicach: Ewa Lach, Angelika Czerniawska, Beata Kampa, Teresa Zalewska.....	21
Wzór 3: Miejskie Przedszkole nr 88 w Katowicach: Grażyna Czorny, Małgorzata Kwietniewska, Justyna Sapińska.....	29
Wzór 4: Przedszkole nr 2 w Katowicach: Małgorzata Cywińska, Grażyna Wypiór.....	37
Wzór 5: Przedszkole Publiczne nr 1 im. Misia uszatka w Wolbromiu: Anna Głęb, Halina Król, Danuta Strzałka.....	41
Wzór 6: Miejskie Przedszkole nr 40 w Katowicach: Irena Zegadło.....	45
Wzór 7: Przedszkole nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Mysłowicach: Justyna Czernek, Beata Szczepańska, Renata Szandar.....	49
Wzór 8: Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi w Koziegłowach i w oddziałach zamiejscowych w starej Hucie: Ewa Jędruch, Katarzyna Mazaraki, Barbara Sapota.....	53
Wzór 9: Przedszkole nr 6 w Dąbrowie Górniczej: Bożena Kopczyńska, Dorota Mitreğa.....	57
Wzór 10: Zespół Szkół w Pińczycach: Iwona Szopińska, Agnieszka Balcerowska, Barbara Bańka, Małgorzata Będkowska.....	61
Wzór 11: Szkoła Podstawowa nr 12 im. St. Staszica w Dąbrowie Górniczej: Anita Król, Agata Barańska - Feledyk, Dorota Sałga, Beata Sroczyńska.....	63
Wzór 12: Szkoła podstawowa nr 37 im. ks. Jana Twardowskiego w Katowicach : Bogumiła Folwarczny, Elżbieta Kwietniewska - Strozik, Grażyna Kasza, Danuta Meus.....	69
Wzór 13: Szkoła Podstawowa nr 8 w Dąbrowie Górniczej: Edyta Osowska, Magdalena Więcek.....	75
Wzór 14: Zespół Szkół i Placówek Specjalnych im. Marii Grzegorzewskiej w Zawierciu Szkoła Podstawowa: Małgorzata Stypa - Wiszowata, Anna Paciej, Małgorzata Sławik, Dorota Wojciechowska.....	81
Wzór 15: Szkoła Podstawowa nr 35 w Dąbrowie Górniczej: Barbara Sibelak, Katarzyna Sikorska.....	87

Część II - KONSPEKTY	91
Wzory modeli edukacyjnych:	
Wzór 1: Beata Gózdź: „Jesienny piknik z ziemniakiem”.....	93
Wzór 2: Bożena Pawliczek: „Bałwankowe historie – w krainie kolorów i figur geometrycznych”.....	99
Wzór 3: Ewa Lach, Angelika Czerniawska: „Marzyciele”.....	105
Wzór 4: Marta Koczur: „Radość o poranku”.....	107
Wzór 5: Marta Koczur: „Dbaj o zdrowie”.....	109
Wzór 6: Dorota Tomanek: „Kosmiczni goście w przedszkolu”.....	113
Wzór 7: Iwona Dubik: „Zabawy z gazetami”.....	117
Wzór 8: Iwona Dubik: „Zabawy z litera T i t”.....	119
Wzór 9: Iwona Dubik, Agnieszka Kudra: Piknik rodzinny „Bezpiecznie się bawimy – z ekologią przyjaźnimy”.....	121
Wzór 10: Agnieszka Kudra: „Wigilijne Aniołki”.....	125
Wzór 11: Beata Sroczyńska: „Kolorowy maj w przyrodzie”.....	131
Wzór 12: Dorota Sałga: „Warszawa – stolica Polski”.....	141
Wzór 13: Agata Barańska - Feledyk: Arkusz hospitacji diagnozującej „Umiejętności matematyczne uczniów kończących klasę III”.....	145
Wzór 14: Bogumiła Folwarczny, Elżbieta Kwietniewska - Stozik, Grażyna Kasza, Danuta Meus: „Koniec lata na polu i łące”.....	155
Wzór 15: Bogumiła Folwarczny, Elżbieta Kwietniewska - Stozik, Grażyna Kasza, Danuta Meus: “Poznajemy literę L jak las”.....	159
Wzór 16: Magdalena Więcek: „Grzeczność dawniej i dziś”.....	163

Podstawa prawna:

- 1. Ustawa z dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z póź. zm)**
- 2. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. Nr 25, poz. 131)**

Okres edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej jest niezwykle istotny w życiu człowieka przede wszystkim dla kształtowania jego osobowości i nabywania różnorodnych umiejętności i doświadczeń życiowych. Przedszkole i szkoła pełnią ważne role w wychowaniu młodego człowieka. Kształcą samodzielność oraz budowanie zaufania do samego siebie. Dziecko w grupie przedszkolnej i wczesnoszkolnej nabywa umiejętności adaptacyjne, doświadcza różnorodnych interakcji, uczuć, emocji zarówno pozytywnych jak i negatywnych. Uczy się rozwiązywania konfliktów. Poznaje podstawowe normy zachowania obowiązujące w społeczeństwie. Przedszkole i szkoła to miejsca przyjazne wszystkim dzieciom. Każde dziecko uczęszczające do przedszkola i szkoły odnosi wiele korzyści. Korzyści są bardzo szerokie, obejmujące rozwój społeczny, intelektualny, emocjonalny, językowy a przede wszystkim ruchowy.

Rozwój społeczny małego dziecka to nabywanie umiejętności współzycia w społeczeństwie. Dziecko przekraczając próg przedszkolny staje się członkiem grupy przedszkolnej, z czym wiąże się określone, nowe dla dziecka prawa i obowiązki. Poprzez kontakt z rówieśnikami, dziecko poznaje zasady i reguły społeczne obowiązujące w świecie. Dziecko uczy się dzielić z innymi, czekać cierpliwie na swoją kolej, współpracować z innymi, ale też „zawalczyć o swoje”. Zabawa w grupie pozwala dziecku zrozumieć i doświadczyć, na czym polega współpraca i współdziałanie. Grupa przedszkolna stanowi małą, ale różnorodną społeczność, w której uwidaczniają się różne charaktery, temperamenty, zdolności. Kontakt z dziećmi o różnych możliwościach rozwojowych, uczy dziecko tolerancji i kształtuje postawy akceptacji. Niejednokrotnie należy komuś pomóc, zaprzyjaźnić się z kimś, kogoś zaakceptować, a nawet pokłócić się z kolegą. Z czasem dziecko zdobywa wiedzę, jakie zachowania są społecznie akceptowane, a jakie nie. Szybko dowiaduje się, że nie wolno bić się z innymi ani nikogo obrażać. Nauczy się mówić przepraszam jeżeli zrobi coś złego lub podziękuje gdy rówieśnik zrobi coś dla niego. Zabawa zespołowa z rówieśnikami uczy dostrzegać i rozumieć potrzeby innych osób, uczy tolerancji, podziału pracy, kształtuje postawy cierpliwości, umiejętności kompromisu, akceptacji. Przygotowuje dziecko do przejścia na kolejny etap edukacji.

Rozwój intelektualny przedszkolaka dotyczy doskonalenia sprawności percepcyjnych, zdobywania orientacji w czasie i przestrzeni, kształtowania się strategii

pamięciowych i podstawowych czynności myślowych, jak porównywanie, szeregowanie i klasyfikowanie. Rozwój poznawczy znajduje odzwierciedlenie w rozumieniu związków przyczynowo-skutkowych oraz ewolucji umiejętności językowych i funkcji symbolicznej. W przedszkolu dziecko uczy się przede wszystkim przez zabawę. Jest to podstawowa aktywność, podczas której dziecko może rozwijać skrzydła swojej wyobraźni. Zabawa odgrywa bardzo ważną rolę w kształtowaniu osobowości dziecka, wpływa na jej wszechstronny rozwój. Dziecko poprzez swą aktywność zabawową lepiej poznaje otaczającą rzeczywistość. Uczy się postrzegać, myśleć, mówić, analizować, odróżniać rzeczy bardziej od mniej istotnych. Rozwija się fizycznie, wzbogacając jednocześnie swoje życie emocjonalne. Dzięki zabawie dziecko opanowuje umiejętności niezbędne do życia oraz odkrywa wzorce zachowań panujące w świecie.

Rozwój emocjonalny przedszkolaka cechuje się wzbogaceniem i zróżnicowaniem życia uczuciowego. Związane jest to zarówno z dojrzewaniem układu nerwowego jak i z wpływem oddziaływań środowiskowych. W tym wieku dziecko przeżywa takie uczucia jak zazdrość, gniew, lęk, strach, radość, przyjemność, ciekawość, zmartwienie, sympatię. Zaczynają kształtować się uczucia społeczne, moralne, estetyczne i intelektualne. Dziecko odkrywa wachlarz emocji i uczuć. Ponadto przyzwyczajają się spędzać czas poza swoją rodziną, rozwija poczucie niezależności oraz umiejętności gwarantujące niezależność. Buduje stabilizację a wraz z nią poczucie bezpieczeństwa.

Nie ulega wątpliwości, że na okres przedszkolny przypada najintensywniejszy rozwój mowy dziecka i trwa do 7 roku życia. Mowa stanowi najbardziej efektywny sposób komunikowania się z innymi ludźmi i ma ogromne znaczenie dla dalszego rozwoju dziecka oraz dla jego psychicznego i społecznego przystosowania. Dziecko uczy się jak wyrażać siebie za pomocą słów, uczy się słuchać, w jaki sposób korzystać z języka niewerbalnego w procesie komunikacji. Ponadto już od najmłodszych lat dziecko ma możliwość nauki języka obcego, co daje mu dodatkową możliwość poszerzania swoich kompetencji językowych.

Aktywność fizyczna ma ogromny wpływ na zdrowie i rozwój każdego organizmu, a w szczególności organizmu dziecka, którego potrzeby ruchowe są największe i wynoszą od 3 do 5 godzin dziennie. Dziecko w przedszkolu rozwija się w aspekcie psychoruchowym, ponieważ za rozwojem ruchowym, podąża rozwój psychiczny. Zajęcia ruchowe organizowane w sali zabaw i zajęć, w sali gimnastycznej, w ogrodzie przedszkolnym, lub na boisku ćwiczą sprawność ruchową i kondycję fizyczną, a także rozładowują energię. Duże znaczenie mają także organizowane zabawy i zawody sportowe, podczas których dziecko poznaje smak rywalizacji, zwycięstwa czy gorycz porażki.

Przedszkole, jak sama jego nazwa wskazuje, jest miejscem, w którym dziecko zostaje przygotowane do podjęcia nauki w szkole. Dziecko nie tylko uczy się takich umiejętności, jak koncentracja uwagi, ponoszenie konsekwencji swoich działań, reagowania na polecenia, ale także sprzątania po zakończonej zabawie czy pracy. Dla dzieci, które uczęszczają do przedszkola i korzystają z jego bogatej oferty, przejście do szkoły podstawowej będzie znacznie łatwiejsze.

Przedszkole to podstawowe ogniwo łączące zarówno wychowanie rodzinne jak i wychowanie w szkole. Pełni funkcję opiekuńcza, wychowawczą, dydaktyczną, wyrównawczą i społeczną.

Funkcja opiekuńcza to podstawowy element w wychowaniu małego człowieka. Czynności opiekuńcze zapewniają dziecku poczucie bezpieczeństwa, warunkują efektywność wychowania i kształcenia. Funkcja opiekuńcza przedszkola polega na sprawowaniu nad każdym dzieckiem opieki i ciągłego nadzoru oraz na zaspokajaniu jego potrzeb i czuwaniu nad jego zdrowiem.

Funkcja wychowawcza w przedszkolu jest ściśle związana z systematycznym współdziałaniem grona pedagogicznego. Celem jest wywołanie zamierzonych zmian w osobowości małego dziecka. Nauczyciel kieruje działalnością dzieci poprzez tworzenie takich sytuacji wychowawczych, które dostarczają odpowiednich treści poprzez różnorodność stosowanych metod i form pracy oraz przez organizowanie środowiska wychowującego.

Gdy dzieci wymagają specjalnych zabiegów pedagogicznych, często ukierunkowanych przez lekarza, pedagoga lub psychologa, przedszkole podejmuje pracę wyrównawczą lub kompensacyjną. Funkcja wyrównawcza polega z jednej strony na tworzeniu wzbogaconego środowiska wychowawczego i usuwania braków rozwoju dzieci, którym środowisko domowe czy lokalne nie dostarcza właściwych po temu bodźców lub które rozwijają się jednostronnie. Z drugiej strony funkcja ta obejmuje przypadki odchylenia rozwojowych wymagające specjalnych zabiegów pedagogicznych.

Funkcja społeczna ma na celu współdziałanie przedszkola z rodziną wychowanków oraz instytucjami lokalnymi.

Funkcje przedszkola a także szkoły ściśle związane są z realizacją celów wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej zawartych w podstawie programowej wychowania przedszkolnego dla przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego oraz podstawie programowej edukacji wczesnoszkolnej.

Celem wychowania przedszkolnego jest:

1. Wspomaganie dzieci w rozwijaniu uzdolnień oraz kształtowanie czynności intelektualnych potrzebnych dzieciom w codziennych sytuacjach i w dalszej edukacji.
2. Budowanie systemu wartości, w tym wychowywanie dzieci tak, żeby lepiej orientowały się w tym, co jest dobre, a co złe
3. Kształtowanie u dzieci odporności emocjonalnej koniecznej do racjonalnego radzenia sobie w nowych i trudnych sytuacjach, w tym także do łagodnego znoszenia stresów i porażek.
4. Rozwijanie umiejętności społecznych dzieci, które są niezbędne w poprawnych relacjach z dziećmi i dorosłymi.
5. Stwarzanie warunków sprzyjających wspólnej i zgodnej zabawie oraz nauce dzieci o zróżnicowanych możliwościach fizycznych i intelektualnych.
6. Troska o zdrowie dzieci i ich sprawność fizyczną, zachęcanie do uczestnictwa w zabawach i grach sportowych.

7. Budowanie dziecięcej wiedzy o świecie społecznym, przyrodniczym i technicznym oraz rozwijanie umiejętności prezentowania swoich przemyśleń w sposób zrozumiały dla innych.
8. Wprowadzanie dzieci w świat wartości estetycznych i rozwijanie umiejętności wypowiedzania się poprzez muzykę, taniec, śpiew, małe formy teatralne oraz sztuki plastyczne.
9. Kształtowanie u dzieci poczucia przynależności społecznej (do rodziny, grupy rówieśniczej i wspólnoty narodowej) oraz postawy patriotycznej.
10. Zapewnienie dzieciom lepszych szans edukacyjnych poprzez wspieranie ich ciekawości, aktywności i samodzielności, a także kształtowanie tych wiadomości i umiejętności, które są ważne w edukacji szkolnej.
11. Przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem obcym nowożytnym poprzez rozbudzanie ich świadomości językowej i wrażliwości kulturowej oraz budowanie pozytywnej motywacji do nauki języków obcych na dalszych etapach edukacyjnych, a w przypadku dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym – rozwijanie świadomości istnienia odmienności językowej i kulturowej.
12. W przedszkolach umożliwiających dzieciom należącym do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym, którym mowa w ustawie z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. Nr 17, poz. 141, z późn. zm.), podtrzymywanie i rozwijanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej - przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem mniejszości narodowej lub etnicznej lub językiem regionalnym poprzez rozbudzanie ich świadomości narodowej, etnicznej językowej oraz budowanie pozytywnej motywacji do nauki języka mniejszości narodowej lub etnicznej lub języka regionalnego na dalszych etapach edukacyjnych.

Cele te są realizowane we wszystkich obszarach działalności edukacyjnej przedszkola oraz innej formy wychowania przedszkolnego. Aby osiągnąć cele wychowania przedszkolnego, należy wspomagać rozwój, wychowywać i kształcić dzieci w następujących obszarach:

1. Kształtowanie umiejętności społecznych dzieci: porozumiewania się z dorosłymi i dziećmi, zgodne funkcjonowanie w zabawie i w sytuacjach zadaniowych.
2. Kształtowanie czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych. Wdrażanie dzieci do utrzymywania ładu i porządku.
3. Wspomaganie rozwoju mowy oraz innych umiejętności komunikacyjnych dzieci.
4. Wspieranie dzieci w rozwijaniu czynności intelektualnych, które stosują w poznawaniu i rozumieniu siebie i swojego otoczenia.
5. Wychowanie zdrowotne i kształtowanie sprawności fizycznej dzieci.
6. Wdrażanie dzieci do dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych.
7. Wychowanie przez sztukę - dziecko widzem i aktorem.
8. Wychowanie przez sztukę – muzyka: różne formy aktywności muzyczno-ruchowej (śpiew, gra na instrumentach, taniec).

9. Wychowanie przez sztukę – różne formy plastyczne.
10. Wspomaganie rozwoju intelektualnego dzieci poprzez zabawy konstrukcyjne, budzenie zainteresowań technicznych.
11. Pomaganie dzieciom w rozumieniu istoty zjawisk atmosferycznych i w unikaniu zagrożeń.
12. Wychowanie dla poszanowania roślin i zwierząt.
13. Wspomaganie rozwoju intelektualnego dzieci wraz z edukacją matematyczną.
14. Kształcenie gotowości do nauki czytania i pisania.
15. Wychowanie rodzinne, obywatelskie i patriotyczne.
16. Przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem obcym nowożytnym.
17. Przygotowanie do posługiwania się językiem mniejszości narodowej lub etnicznej lub językiem regionalnym dzieci należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym, o których mowa w ustawie z dnia 6 stycznia 2005r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym.

Aby cele wychowania przedszkolnego były w pełni zrealizowane, nauczyciel w codziennej pracy zobowiązany jest stosować proporcje zagospodarowania czasu przebywania dziecka w przedszkolu w następujący sposób:

1. Co najmniej jedną piątą czasu przeznaczają na zabawę (dzieci bawią się swobodnie, przy niewielkim udziale nauczyciela).
2. Co najmniej jedną piątą czasu (w przypadku młodszych dzieci – jedną czwartą czasu) przebywa z dziećmi w ogrodzie przedszkolnym, na boisku, w parku (organizuje dla dzieci gry, zabawy ruchowe, zajęcia sportowe, obserwacje przyrodnicze, prace gospodarcze, porządkowe i ogrodnicze).
3. Jedną piątą czasu przeznaczają na różnego rodzaju zajęcia dydaktyczne, realizowane według wybranego programu wychowania przedszkolnego.
4. Pozostały czas – dwie piąte, nauczyciel może dowolnie zagospodarować na czynności opiekuńcze, samoobsługowe lub organizacyjne.

Celem edukacji wczesnoszkolnej jest wspomaganie dziecka w rozwoju intelektualnym, emocjonalnym, społecznym, etycznym, fizycznym i estetycznym. Ważne jest również takie wychowanie, aby dziecko w miarę swoich możliwości było przygotowane do życia w zgodzie z samym sobą, ludźmi i otaczającą przyrodą. Należy zadbać o to, aby dziecko odróżniało dobro od zła, było świadome przynależności społecznej (do swojej rodziny, grupy rówieśniczej, wspólnoty narodowej) oraz rozumiało konieczność dbania i poszanowania przyrody. Jednocześnie w edukacji wczesnoszkolnej dąży się do ukształtowania systemu wiadomości i umiejętności potrzebnych dziecku do poznawania i rozumienia świata, radzenia sobie w codziennych, różnorodnych sytuacjach oraz do kontynuowania nauki w klasach IV – VI szkoły podstawowej. Edukacja wczesnoszkolna ma stopniowo i możliwie łagodnie przeprowadzić dziecko z kształcenia zintegrowanego do nauczania przedmiotowego. Dla zapewnienia ciągłości wychowania i kształcenia dziecka, nauczyciele uczący w klasie I szkoły podstawowej powinni znać podstawę programową wychowania przedszkolnego.

Zadaniem szkoły jest więc:

1. Realizowanie programu nauczania skoncentrowanego na dziecku, na jego indywidualnym tempie rozwoju i możliwościach uczenia się.
2. Respektowanie trójpodmiotowości oddziaływań wychowawczych i kształcących: uczeń – szkoła – dom rodzinny.
3. Rozwijanie predyspozycji i zdolności poznawczych dziecka.
4. Kształtowanie u dziecka pozytywnego stosunku do nauki oraz rozwijanie ciekawości w poznawaniu otaczającego świata i dążeniu do prawdy.
5. Poszanowanie godności dziecka: zapewnianie przyjaznych, bezpiecznych i zdrowych warunków do nauki i zabawy, działania indywidualnego i zespołowego, rozwijania samodzielności oraz odpowiedzialności za siebie i najbliższe otoczenie, ekspresji plastycznej, muzycznej, ruchowej, aktywności badawczej, a także działalności twórczej.
6. Wyposażanie dziecka w umiejętności czytania i pisania, w wiadomości i sprawności matematyczne potrzebne w sytuacjach życiowych i szkolnych oraz przy rozwiązywaniu problemów.
7. Dbłość o to, aby dziecko mogło nabywać wiedzę i umiejętności potrzebne do rozumienia świata, w tym zagwarantowanie mu dostępu do różnych źródeł informacji i możliwości korzystania z nich.
8. Sprzyjanie rozwojowi cech osobowości dziecka koniecznych do aktywnego i etycznego uczestnictwa w życiu społecznym.

Przedstawione funkcje zązębiając się ściśle z celami tworzą całość. Przy realizacji funkcji i celów wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej olbrzymią rolę odgrywa nauczyciel, który odpowiedzialny jest za jak najlepsze wychowanie dziecka. Praca nauczyciela wychowania przedszkolnego i nauczania zintegrowanego ma charakter bardzo specyficzny. Nauczyciel ten pełni funkcje dydaktyczną, opiekuńczo-wychowawczą, funkcję wzorca osobowego oraz funkcję środowiskową. Powierzone mu dzieci wymagają szczególnej troski i cierpliwości, co przyczynia się do tego, iż od grupy zawodowej nauczycieli wymaga się szerokiego zakresu wiedzy z anatomii, fizjologii, psychologii rozwojowej oraz wychowawczej. Nauczyciel przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej powinien być nosicielem wartości, norm, wzorów zachowań. Dlatego też nie mogą być obojętne jego postawy moralne i cechy osobowościowe. Niezwykle ważnym i cenionym elementem osobowości nauczyciela jest posiadany przez niego autorytet. Nauczycielka przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej powinna posiadać autorytet w znaczeniu psychologiczno-pedagogicznym i socjologicznym. W procesie wychowawczym pożądany jest równocześnie pozytywny wpływ wychowawczy na dzieci i ich rodziców oraz posiadanie odpowiedniego poziomu wiedzy. Autorytet nauczycielki powinien być ukierunkowany na wydobycie z dziecka twórczej energii i zachęcaniu go do działania, wytrwałości w dążeniu do celu, rozwijaniu zainteresowań, chęci osiągnięcia sukcesu w podejmowanych czynnościach. Czynnikiem kształtującym autorytet są cechy osobowościowe, które tworzą zawodową postawę nauczyciela. Postawa jaką prezentuje nauczycielka ma duży wpływ na kontakty z dziećmi. Jej łagodne usposobienie oraz zasób wiedzy jakim dysponuje, pozwalają na tworzenie demokratycznej atmosfery wychowawczej oraz zwrócenie szczególnej uwagi na indywidualny rozwój każdego

dziecka. Stan taki uzyskuje się przy zrównoważeniu emocjonalnym nauczycielki, jej liberalnym stosunku i tolerancji wobec dzieci, a także partnerskim traktowaniu, częstym nagradzaniu, cierpliwości, wyrozumiałości oraz wyzwalaniu inicjatyw. Działalność pedagogiczna nauczyciela w dużej mierze powinna opierać się na takcie pedagogicznym. Taktowna nauczycielka ma równy, życzliwy i obiektywny stosunek do wszystkich dzieci. Taka pozycja warunkuje zdobycie zaufania wychowanków i stworzenia poczucia bezpieczeństwa.

Aby właśnie tacy nauczyciele pracowali z małymi dziećmi istotną rolą jest dobre przygotowanie studentów pedagogiki do zawodu nauczycielskiego. Wiedza teoretyczna zdobywana przez studentów w Uczelniach Wyższych jest bardzo ważna, stanowiąca podwaliny nauki pedagogicznej ale praktyki studenckie odbywane w placówkach oświatowych (przedszkolach, szkołach podstawowych, ośrodkach) są bezcennym źródłem wiedzy praktycznej. Praktyki studenckie to konfrontacja zdobytej wiedzy teoretycznej z praktyczną wiedzą związaną z kierunkiem studiów. Pedagogiczne praktyki służą nabyciu i rozwijaniu umiejętności zawodowych przez realizację zajęć z dziećmi, umożliwiając poznanie organizacji oraz funkcjonowania placówek oświatowych. Ich celem jest gromadzenie doświadczeń związanych z potencjalną pracą opiekuńczo-wychowawczą z dziećmi/uczniemi, zarządzaniem grupą i diagnozowaniem indywidualnych potrzeb dzieci/uczniów, z pracą dydaktyczno-wychowawczą nauczyciela i konfrontowanie nabytej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej i z zakresu dydaktyki szczegółowej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.

Podczas praktyk studenci zostają zapoznani z Programem pracy z praktykantem obowiązującym w każdej placówce oświatowej, która umożliwi odbywanie praktyk. Student zapoznaje się z:

- całokształtem funkcjonowania placówki oświatowej (lokalizacja, status przedszkola, szkoły, ośrodka, powierzchnia, godziny pracy, rekrutacja, wiek dzieci, ilość grup, liczebność grup, wyżywienie, opłaty, personel przedszkola, szkoły, ośrodka, opieka specjalistów),

- dokumentacją organizacyjną przedszkola, szkoły, ośrodka (statut, wewnętrzne regulaminy, procedury postępowania w sytuacjach szczególnych, arkusz organizacji pracy, roczny plan pracy danej placówki, regulamin pracy placówki, regulamin rady pedagogicznej, regulamin rady rodziców, regulamin rekrutacji dzieci do danej placówki oświatowej, przepisy BHP),

- dokumentacją przebiegu procesu nauczania (dziennik zajęć przedszkola, szkoły podstawowej, ośrodka, dzienniki zajęć dodatkowych, karty obserwacji dzieci, karty diagnozy rozwoju dzieci, plan nadzoru pedagogicznego i ewaluacji, koncepcja pracy placówki, miesięczne plany pracy, zestaw programów nauczania, dokumentacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, podstawa programowa wychowania przedszkolnego, edukacji wczesnoszkolnej) i ogólnymi zasadami organizowania i prowadzenia pracy dydaktyczno-wychowawczej w placówce oraz środkami dydaktycznymi stosowanymi w pracy przez nauczyciela przedszkola, szkoły podstawowej, ośrodka.

Dyrektor placówki na czas praktyki wyznacza studentowi nauczyciela - opiekuna, który:

1. Wprowadza praktykanta w życie placówki, zapoznając go z obowiązkami nauczyciela i jego codziennymi zadaniami
2. Pokazuje sposoby radzenia sobie z napotykanymi trudnościami.
3. Umożliwia studentowi obserwację zajęć lub lekcji w wymiarze godzinowym określonym w harmonogramie praktyk.
4. Ukierunkowuje obserwację praktykanta na jakie aspekty nauki lub zabawy ma zwracać uwagę i jak diagnozować potrzeby i możliwości dziecka oraz jego funkcjonowanie psychospołeczne.
5. Umożliwia studentowi obserwację prowadzonych zajęć lub lekcji oraz czynności dodatkowych tj. zajęcia świetlicowe, biblioteczne, zebrania z rodzicami, posiedzenia rady pedagogicznej, uroczystości szkolne lub przedszkolne, zajęcia pozalekcyjne, wycieczki piesze lub autokarowe itp.
6. Zatwierdza konspekty przygotowywane przez studenta oraz omawia z nim obserwowane i prowadzone zajęcia/lekcje, udzielając porad i wskazówek.
7. Udostępnia praktykantowi swój warsztat metodyczny czyli różnego rodzaju pomoce dydaktyczne stosowane do codziennych zajęć/lekcji z dziećmi/uczniami oraz pozycje naukowe dostępne w placówce.
8. Zachęca praktykanta do tworzenia własnych pomocy dydaktycznych.
9. Nadzoruje dokumentację prowadzoną przez praktykanta.
10. Dbą o właściwą atmosferę pracy w czasie trwania praktyki.
11. Ocenia i podsumowuje odbytą praktykę studenta zakończoną opinią.

Nauczyciel-opiekun praktyk stara się stworzyć jak najlepsze warunki do odbycia praktyki, dostarcza wzorców, wspiera, nadzoruje i pomaga studentowi w kształtowaniu kompetencji opiekuńczo –wychowawczych i dydaktycznych niezbędnych do podjęcia pracy w zawodzie nauczycielskim, ale jednocześnie podpowiada, daje wskazówki, sugeruje, naprowadza i czuwa nad prawidłowym przebiegiem praktyki.

Z obserwacji nauczycieli-opiekunów wynikają następujące propozycje dotyczące usprawnienia odbywanych przez studentów praktyk:

1. Należy zwracać uwagę studentom praktykantom na dobór odpowiedniego formatu stosowanych podczas lekcji/zajęć pomocy dydaktycznych, które często są zbyt małe, nieczytelne lub ich nadmierna ilość rozprasza uwagę dzieci.
2. Egzekwować od studentów praktykantów tworzenia własnych tzw. „Teczek pomocy dydaktycznych” (gromadzenie ilustracji, historyjek obrazkowych, liczmanów itp.).
3. Uświadamiać studentom praktykantom, że w wychowaniu przedszkolnym to zabawa jest główną aktywnością małego dziecka, poprzez którą należy przekazywać różnorodne wiadomości, a nie przez długie pogadanki przed tablicą.
4. Uczyć studentów praktykantów jak najwięcej wyliczanek słownych, piosenek, sygnałów organizacyjnych, zabaw muzyczno-ruchowych, które są ulubionymi formami aktywności dzieci i które w naturalny sposób dyscyplinują dzieci bez zbędnych nawoływań i zniecierpliwienia.
5. Wskazywać studentom praktykantom proste formy aktywizowania dzieci np.

wykorzystywanie gry na instrumentach muzycznych dostępnych w każdym przedszkolu i szkole podstawowej, różnorodnych technik plastycznych umożliwiających dziecku obcować z nietypowymi materiałami plastycznymi.

6. Uczyć i wskazywać studentom praktykantom sposoby radzenia sobie z dziećmi niepełnosprawnymi z różnorodnymi dysfunkcjami rozwojowymi, z dziećmi nadpobudliwymi pracującymi w wolniejszym tempie oraz z dziećmi zdolnymi.
7. Przekazywać studentom praktykantom wiedzę i umiejętności właściwego informowania rodziców o postępach dzieci, w taki sposób aby rodzic nie czuł się urażony niepowodzeniami dziecka lub jego zachowaniem, a chciał chętnie współpracować z nauczycielem.

WZORY PROGRAMÓW PRACY Z PRAKTYKANTEM

Opracowanie:

Bożena Pawliczek, Beata Góźdź, Małgorzata Mietelska

Przedszkole nr 33 im. Majki Jeżowskiej w Zabrze

*„Poznaj siebie, zanim zechcesz poznać dzieci.
Zdaj sobie sprawę z tego, do czego sam jesteś zdolny,
zanim dzieciom poczniesz wykreślać
zakres ich praw i obowiązków.
Ze wszystkich sam jesteś dzieckiem,
które musisz poznać,
wychować i wykształcić przede wszystkim”.*

Janusz Korczak

Wstęp

Praktyczne kształcenie przyszłych nauczycieli wczesnej edukacji jest niezwykle ważnym elementem przygotowania do zawodu. Pozwala studentom poznać specyfikę pracy z małym dzieckiem, zweryfikować wiedzę i umiejętności w rzeczywistości edukacyjnej oraz rozpoznać i ocenić własne predyspozycje do wykonywania zawodu.

Projekt „Praktyka czyni mistrza!” umożliwia studentom odbycie praktyk w przedszkolu, w czasie których poznajemy studenta jako przyszłego nauczyciela. Jego zaangażowanie, predyspozycje, a przede wszystkim relacje z dziećmi, pozwalają mu odpowiedzieć na pytanie czy rola nauczyciela jest tą, którą chce pełnić w życiu. Możliwość obcowania z przedszkolakami i prowadzenie zajęć w oparciu o zdobytą wiedzę na studiach gwarantuje lepsze przygotowanie do pracy w zawodzie nauczyciela i nabycie cennego doświadczenia, tak bardzo ważnego w tym zawodzie.

Cele ogólne praktyki studenckiej

1. Zapoznanie z dyrektorem, opiekunem stażu, kadrą pedagogiczną oraz personelem przedszkola.
2. Zapoznanie z podstawowymi zasadami funkcjonowania placówki oraz jej najważniejszymi dokumentami (statut, regulaminy, programy nauczania, dzienniki, rozporządzenia).
3. Zapoznanie z organizacją pracy grup/y w której student odbywa praktykę.
4. Nabywanie umiejętności wnikliwej obserwacji zajęć wychowawczo-dydaktycznych prowadzonych przez opiekuna praktyk.
5. Pozyskanie umiejętności samodzielnego prowadzenia zajęć wychowawczo-dydaktycznych przez praktykanta.
6. Nabycie umiejętności planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć dydaktyczno - wychowawczych.

7. Nabycie przez praktykanta doświadczenia i umiejętności dotyczących łączenia wiedzy teoretycznej z praktyczną.
8. Kształtowanie przez praktykanta pozytywnych postaw i zachowań pedagogicznych.
9. Udział praktykanta w omawianiu i analizowaniu zajęć.
10. Dokonywanie autorefleksji działań praktykanta.

Założenia organizacyjne praktyki

1. Praktyki studenckie w ramach projektu „Praktyka czyni mistrza!” odbywają się w oparciu o obowiązujący w danej uczelni „Regulamin Praktyk”.
2. Nad prawidłowym przebiegiem praktyki czuwa powołany w tym celu opiekun-nauczyciel wychowania przedszkolnego.
3. Przebieg praktyki przez studenta jest odnotowywany w dzienniku praktyk, który stanowi dokument i podstawę zaliczenia .
4. Nieobecności studenta na praktyce, spowodowane chorobą lub innym powodem są usprawiedliwiane przez nauczyciela-opiekuna i odnotowane w dzienniku praktyk.
5. Po zakończeniu praktyki następuje podsumowanie oraz ustna/pisemna ocena działań praktykanta na terenie przedszkola.

Organizacja i przebieg praktyki

Tabela 1. Szczegółowe cele praktyk i związane z nimi zadania praktykanta

Cele	Zadania do wykonania
Kształcenie umiejętności zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w placówce oświatowej	Odbycie instruktażu bhp pierwszego dnia praktyk pedagogicznych.
	Zapoznanie z aktami prawnymi dotyczącymi zagadnień bhp w przedszkolu.
	Zapoznanie ze stosownymi regulaminami porządkowymi obowiązującymi w placówce.
Kształtowanie nawyków stosowania prawa oświatowego w codziennej pracy nauczyciela	Zapoznanie ze statutem placówki, planem nadzoru pedagogicznego i rozporządzeniami MEN.
	Analiza podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz programu nauczania obowiązującego w placówce i programów zajęć dodatkowych (kluby zainteresowań).
	Zapoznanie z planami miesięcznymi grupy przedszkolnej.
Kształcenie umiejętności prawidłowego prowadzenia dokumentacji związanej z realizowaniem obowiązków nauczyciela i studenta odbywającego praktyki	Konstruowanie konspektów prowadzonych przez siebie zajęć w oparciu o podstawę programową i plany pracy.
	Uzupełnianie dzienniczka praktyk, arkuszy zajęć obserwowanych.

Kształcenie umiejętności analizowania obserwowanych zajęć pod względem merytorycznym i metodycznym oraz ich omawiania	Obserwacja zajęć opiekuna praktyk lub innego nauczyciela przedszkola.
	Asystowanie w zajęciach opiekuna praktyk.
	Omówienie z opiekunem praktyk zajęć obserwowanych i asystowanych.
	Omówienie z opiekunem praktyk zadań stojących przed nauczycielem, poznanie roli nauczyciela i koniecznych w jego pracy kompetencji.
Kształcenie umiejętności planowania i prowadzenia zajęć dydaktycznych	Przygotowanie konspektów własnych zajęć.
	Prowadzenie zajęć na podstawie zatwierdzonego przez opiekuna praktyk konspektu.
	Przygotowywanie pomocy dydaktycznych, np. wierszy, piosenek, bajek, zabaw, kart pracy indywidualnej.
	Stosowanie różnorodnych metod (zwrócenie szczególnej uwagi na metody aktywizujące).
	Posługiwanie się językiem prostym, zrozumiałym dla dzieci.
	Sprawdzanie wiedzy i umiejętności dzieci.
Nabywanie umiejętności autorefleksji i oceny własnych umiejętności	Omawianie z opiekunem praktyk prowadzonych zajęć w oparciu o konspekt i poczynione spostrzeżenia.
	Analiza własnych zachowań oraz informacji zwrotnej pochodzącej od opiekuna praktyk.
Doskonalenie umiejętności wychowawczych	Obserwacja dzieci w przedszkolu podczas dowolnej działalności i zajęć kierowanych.
	Udział w pracy wychowawczej nauczyciela (rozmowy indywidualne z dziećmi, umiejętne rozwiązywanie problemów).
	Nawiązywanie prawidłowych relacji z dziećmi, zaspokajanie jego potrzeb i wspieranie rozwoju.
	Zapoznanie się z pracą pedagoga/psychologa, logopedy w placówce, obserwacja wybranych zajęć prowadzonych przez specjalistów.
	Motywowanie dzieci do udziału w zajęciach poprzez dostosowanie zadań do indywidualnych możliwości, zainteresowań.
Kształcenie umiejętności współpracy z rodzicami dzieci	Udział w zebraniu dla rodziców w roli obserwatora. Zapoznanie się z planem przebiegu zebrania.
	Asystowanie w prowadzonym przez opiekuna zajęciu otwartym dla rodziców.
Doskonalenie umiejętności wykorzystania technologii informacyjnej i komunikacyjnej w nauczaniu	Wykorzystywanie komputera na zajęciach z dziećmi oraz podczas przygotowania się do zajęć i ich dokumentowania.
	Wykorzystywanie platform edukacyjnych, bibliotek internetowych.
Udział studenta w działaniach placówki	Aktywne włączenie się w działania placówki -wycieczki, uroczystości, imprezy dla społeczności lokalnej i inne.

Obowiązki praktykanta:

- Zapoznanie się z dokumentacją placówki.
- Rzetelne i obowiązkowe przygotowywanie się do realizacji przez zapoznanie z zasadami funkcjonowania przedszkola, procedurami, regulaminami i regulacjami prawnymi widzianych na praktykach zadań (przygotowanie szczegółowych konspektów do wszystkich samodzielnie prowadzonych zajęć).
- Planowanie i organizowanie zajęć wychowawczo-dydaktycznych i opiekuńczych.
- Podmiotowe traktowanie podopiecznych, przestrzeganie praw dziecka.
- Udział w zajęciach przewidzianych w harmonogramie pracy placówki i planie praktyki.
- Systematyczne przygotowywanie dokumentacji praktyk pedagogicznych.
- Korzystanie na bieżąco z uwag i informacji opiekuna praktyk oraz wprowadzanie ich w cykl codziennych działań.
- Wykazywanie się taktem pedagogicznym.
- Przestrzeganie dyscypliny pracy.

Obowiązki opiekuna praktyk pedagogicznych:

- Zapoznanie praktykanta z zasadami funkcjonowania przedszkola, procedurami, regulaminami, dokumentacją i regulacjami prawnymi.
- Ustalenie planu praktyki pedagogicznej.
- Systematyczna obserwacja praktykanta i udzielanie bieżących informacji na temat efektów jego działań.
- Udostępnienie praktykantowi wszelkiej dokumentacji dotyczącej wychowanka (z zachowaniem obowiązku poufności danych).
- Prowadzenie zajęć wychowawczo - dydaktycznych obserwowanych przez praktykanta.
- Umożliwienie kontaktu z innymi pracownikami szkoły (dyrektor, wicedyrektor, pedagog, psycholog, kadra pedagogiczna i personel administracyjno-usługowy).
- Zachęcanie praktykanta do wszelkich działań na rzecz wychowanka i przedszkola.

Kompetencje osiągnięte przez studenta po odbyciu praktyki:

- zna założenia organizacyjne placówki, w której realizuje praktykę;
- zna założenia programowe, podstawę programową oraz zakres treści realizowanych w ramach zajęć dydaktycznych;
- potrafi dokonać charakterystyki grupy wiekowej dzieci;
- potrafi konstruować konspekty zajęć;
- przygotowuje estetyczne pomoce dydaktyczne i właściwie je eksponuje;
- umie konstruować plan pracy dydaktyczno -wychowawczej z uwzględnieniem specyfiki wychowania przedszkolnego;
- potrafi przygotować i przeprowadzić zajęcia dydaktyczno - wychowawcze zgodnie z podstawą programową i programem nauczania;
- potrafi przeprowadzić rozmowę z nauczycielem na temat dziecka /grupy dzieci;
- poprawnie określa cele zajęć dydaktycznych, stosuje właściwe metody i formy pracy;

- prawidłowo dokonuje zapisu obserwacji zajęć dydaktyczno- wychowawczych;
- posiada takt pedagogiczny i wysoką kulturę osobistą;
- ma pozytywny stosunek do dzieci, wspiera ich rozwój;
- potrafi współpracować z nauczycielami, dyrekcją i innym personelem przedszkola.

Zaliczenie praktyki

Podstawą zaliczenia praktyki jest wypełnienie obowiązków wynikających z programu oraz udokumentowanie przebiegu praktyki. Opiekun prowadzący studenta podczas praktyk indywidualnych / koordynator praktyk z placówki potwierdza odbycie przez studenta praktyki i ocenia ją, dokonując wpisu w dzienniku praktyk pedagogicznych oraz karcie praktykanta (arkusz praktyk studenckich).

W opinii o przebiegu praktyki powinny być wskazane osiągnięcia studenta oraz jego braki i trudności ujawniane w trakcie zajęć, ze szczególnym uwzględnieniem następujących kryteriów:

1. przygotowanie merytoryczne (wiedza-umiejętności);
2. umiejętności z zakresu organizacji i prowadzenia obserwacji;
3. postawa praktykanta;
4. przygotowanie interpersonalne do realizacji zadań nauczyciela.

Dokumentacja praktyk

- dziennik praktyk pedagogicznych;
- karta praktykanta APS;
- program praktyki.

Ewaluacja

Ewaluacja pracy praktykanta może być przeprowadzona w oparciu o narzędzia i arkusze. Sposobem na dokonanie ewaluacji jest także systematyczne omawianie z praktykantem prowadzonych przez niego zajęć i udzielanie mu informacji zwrotnej na temat efektów jego pracy.

Etapy ewaluacji:

- obserwacja;
- rozmowa;
- analiza dokumentów;
- arkusze i narzędzia ewaluacyjne;
- refleksja praktykanta.

Zakończenie

Praktyki pedagogiczne odbywające się w przedszkolu są wyjątkową okazją do zdobycia doświadczeń i prowadzą do pogłębienia wiedzy przez studentów. Praktykanci w sposób bezpośredni wchodzą w relację z dziećmi, poznają podopiecznych, ich potrzeby i możliwości rozwojowe oraz sprawdzają siebie w roli nauczyciela.

Nasz autorski program praktyk zakłada taki model edukacji, w którym studenci i nauczyciele – opiekunowie praktyk stale ze sobą współpracują, wspólnie poszukują rozwiązań sytuacji problemowych, dzielą się wiedzą i doświadczeniem, tak by osiągnąć wspólny cel – przygotowanie do zawodu nauczycieli, którzy będą w pełni wykorzystywać swój potencjał, służąc dobru swoich podopiecznych.

Praca nauczyciela w przedszkolu polega na kreowaniu działań edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, wykorzystywaniu osobistych zasobów, predyspozycji i niepowtarzalnych cech osobowościowych. Kształtowanie tych cech jest z pewnością możliwe poprzez udział studenta w praktykach pedagogicznych w ramach projektu „Praktyka czyni mistrza!”.

Bibliografia

1. Kawecki I. ,Wiedza praktyczna nauczyciela, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2004
2. Pyżalski J., Merecz D. (red.), Psychospołeczne warunki pracy polskich nauczycieli. Pomiędzy wypaleniem zawodowym a zaangażowaniem, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2010
3. Klim-Klimaszewska, Pedagogika przedszkolna, Warszawa 2010
4. Szmidt K. J., Pedagogika twórczości, Gdańsk 2007
5. Sajdak A., Pedagogika kreatywna, Kraków 2008

WZORY PROGRAMÓW PRACY Z PRAKTYKANTEM

Opracowanie:

Ewa Lach, Angelika Czerniawska, Beata Kampa, Teresa Zalewska
Miejskie Przedszkole nr 76 w Katowicach

Cele praktyk:

1. Cel główny: przygotowanie studentów do pracy nauczyciela, w różnych typach przedszkoli i szkół, placówek wspierających rozwój dziecka i udzielających wsparcia rodzinnego,

2. Cel szczegółowy:

- zapoznanie studentów z działalnością przedszkola/szkoły jako instytucji dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych odgrywających rolę społeczno-kulturalną w środowisku lokalnym;
- zapoznanie studentów z dokumentacją zapewniającą prawidłowe funkcjonowanie i organizację pracy przedszkola/szkoły (w tym m.in. z: podstawą programową, statutem szkoły/ przedszkola, Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania, programem nauczania, planami wynikowymi, dziennikami zajęć, planami wychowawczymi, zeszytami nauczania indywidualnego, kartami ocen, arkuszami obserwacji, miesięcznymi planami pracy w przedszkolu);
- poznanie przez studenta pracy pedagoga i psychologa przedszkola/szkoły;
- rozwinięcie umiejętności zastosowania posiadanej wiedzy teoretycznej w praktyce;
- poznanie pracy różnych jednostek funkcjonujących w przedszkolu/szkole (biblioteki, świetlicy, kół naukowych itp.);
- zdobycie przez studentów umiejętności obserwowania i analizy zajęć nauczyciela oraz włączanie się we wszystkie jego obowiązki;
- zdobycie umiejętności planowania zajęć własnych, a następnie ich realizacji, analizy i oceny oraz dokumentowania;
- poznanie ścieżki awansu zawodowego nauczyciela;
- poznanie możliwości doskonalenia zawodowego;
- przygotowanie do pracy wychowawcy;
- kształtowanie prawidłowych postaw pedagogicznych;
- przygotowanie do współpracy z rodzicami dzieci/uczniów;
- nabycie umiejętności indywidualizacji procesu dydaktycznego;
- poznanie sposobów wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnej w nauczaniu i uczeniu się;
- rozwinięcie własnych zainteresowań;
- przyjrzenie się sposobom radzenia sobie ze stresem i wypaleniem zawodowym w zawodzie nauczyciela;
- pobudzenie studentów do refleksyjnego przyjrzenia się osobistej wizji bycia nauczycielem, możliwości projektowania własnego rozwoju zawodowego.

Powyższe cele wyznaczają działania, do których zobligowany będzie:

- praktykant,
- dyrektor placówki,
- nauczyciel-opiekun
- koordynator praktyk.

EFEKTY PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH:

1. Wiedza

- Student ma wiedzę o celach, misji poszczególnych placówek pedagogiczno-psychologicznych, różnych typów przedszkoli i szkół, placówek wspierających rozwój dziecka i udzielających wsparcia rodzinnego,
- Student ma wiedzę o specyfice pracy w różnych środowiskach wychowawczych (szkołach, przedszkolach, placówkach edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych i pomocowych zajmujących się dziećmi).

2. Umiejętności:

- Student potrafi analizować i interpretować sytuacje wychowawcze, edukacyjne, opiekuńcze oraz kulturalne dotyczące dzieci,
- Student jest przygotowany do podjęcia pracy pedagoga, wychowawcy, nauczyciela, opiekuna dziecka,
- Student ma rozwinięte umiejętności z zakresu komunikacji społecznej i interpersonalnej,
- Student potrafi podejmować odpowiednie działania pedagogiczne w zależności od występującej sytuacji społecznej i stosować odpowiednie techniki służące rozwiązywaniu problemów wychowawczych, edukacyjnych i środowiskowych,
- Student potrafi wspierać indywidualny rozwój swoich podopiecznych,
- Student potrafi pracować w zespole pełniąc w nim różne role.

3. Kompetencje:

- ma przekonanie o potrzebie podejmowania różnorodnych działań pedagogicznych w środowisku społecznym i wyraża gotowość podejmowania trudu związanego z pracą pedagoga,
- potrafi odpowiedzialnie i profesjonalnie przygotować się do swojej pracy,
- potrafi pracować w zespole.

ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNE :

1. Praktyka pedagogiczna w specjalności **Wychowanie Przedszkolne** realizowana w przedszkolu;
 - 1) praktyka obserwacyjna w wymiarze (10 godz.);
 - 2) praktyka czynna w wymiarze (15 godz.);
 - 3) Czynności związane z przygotowaniem: konsultacje z opiekunem, obowiązki fakultatywne (5 godzin)

1. Szczegółowy harmonogram praktyk

Miejsce praktyk	Termin/ogólny wymiar godzin	Tygodniowy rozkład godzin
przedszkole	Semestr: Miesiąc: Ilość godzin: 30 godz. (2 tyg.)	<ul style="list-style-type: none">• 10 godz. hospitacji• 15 godz. samodzielnie prowadzonych zajęć• 2 godz. indywidualnych konsultacji z opiekunem• 3 godz. przeznaczone na obowiązki fakultatywne

2. Założenia merytoryczne:

Student/praktykant w zakresie dyscypliny pracy i organizacji zadań w trakcie trwania praktyki podlega dyrektorowi placówki;

W zakresie **praktyki obserwacyjnej** do obowiązków praktykanta należy zapoznanie się z:

- 1) strukturą organizacyjną placówki: typ placówki, organy zarządzające placówką,
- 2) dokumentacją programowo-organizacyjną placówki:
 - a) obieg dokumentów,
 - b) prawo wewnętrzne regulujące pracę placówki (statut, regulaminy wewnętrzne),
 - c) plany pracy placówki,
 - d) zestaw programów nauczania i zestaw kart pracy,
 - e) dzienniki zajęć.
- 3) działalnością opiekuńczo-wychowawczą i profilaktyczną prowadzoną w placówce,
- 4) zasadami współpracy placówki ze środowiskiem rodzinnym i instytucjami.

W zakresie **praktyki czynnej** do obowiązków praktykanta należy:

- 1) zapoznanie z planem pracy i zadaniami wychowawcy z zasadami opracowania wzorcowego konspektu/scenariusza zajęć,
- 2) zapoznanie się z bazą przedszkola/placówki, dostępnymi pomocami dydaktycznymi,
- 3) obserwacje zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk, innych nauczycieli,
- 4) omówienie spostrzeżeń z obserwacji zajęć opiekuna i innych nauczycieli kontekście założeń określonych w konspekcie/scenariuszu zajęć,
- 5) asystowanie nauczycielowi – opiekunowi prowadzącemu zajęcia, prowadzenie zajęć wspólnie z nauczycielem-opiekunem praktyk na podstawie konspektu/scenariusza zajęć,
- 6) samodzielne prowadzenie zajęć w obecności opiekuna praktyk - praktykant prowadzi zajęcia na podstawie samodzielnie opracowanego konspektu/scenariusza zajęć, zatwierdzonego przez nauczyciela-opiekuna,
- 7) omówienie z nauczycielem - opiekunem zajęć własnych i zajęć wspólnie

prowadzonych, ewaluacja poszczególnych zajęć w zakresie pracy własnej i pracy uczniów/wychowanków.

- 8) udział - w miarę możliwości w:
 - a) posiedzeniu rady pedagogicznej,
 - b) spotkaniu z rodzicami,
 - c) spotkaniu metodycznym,
 - d) uroczystościach i imprezach przedszkolnych,
- 9) ewaluacja całości praktyki (na podstawie ankiety ewaluacyjnej).

3. Dokumentacja praktyki:

Na prowadzoną przez studenta dokumentację składa się:

- 1) dziennik praktyk, który zawiera m.in.: harmonogram praktyki, dane o placówce, scenariusze zajęć (podpisane przez nauczycieli), przykłady wykorzystanych kwestionariuszy wywiadów, ankiet, formularzy rozmów indywidualnych (jeżeli były prowadzone badania) indywidualny program praktyki studenta w egzemplarzach (załącznik do umowy o organizację praktyki).
- 2) umowa o organizację praktyki w egzemplarzach i egzemplarz regulaminu praktyk zawodowych - do zapoznania się przez studenta oraz opiekuna praktyki ze strony placówki.
- 3) arkusz uwag i spostrzeżeń wypełniony przez opiekuna praktyk z ramienia placówki po zakończeniu praktyki.

Po zakończeniu praktyki, student z kompletną dokumentacją udaje się do opiekuna praktyki z ramienia Uczelni, celem zdobycia zatwierdzenia realizacji praktyki. Opiekun składa podpisy w dzienniku i na arkuszu uwag i spostrzeżeń;

4. Ocena praktyk studenckich:

1. Arkusz oceny praktyki studenta /wypełnia opiekun /

Imię i nazwisko studentaNr album.....

Nazwa placówki

Opiekun praktyki w placówce

Termin odbywania praktyki: od do.....

1. Zainteresowanie i zaangażowanie studenta wykonywaniem zadań

.....
.....

2. Ocena ogólnej wiedzy specjalistycznej studenta ujawniona w trakcie praktyki

.....
.....

3. Kreatywność i inicjatywa w czasie wykonywania zadań

.....
.....

4. Ocena wyników zrealizowanych działań w czasie praktyki

.....
.....

5. Ogólna ocena dotycząca przydatności studenta w przyszłej pracy zawodowej w zakresie specjalności

.....
.....

6. Inne uwagi i wnioski dotyczące praktyki odbywanej przez studenta

.....
.....

7. Ocena ogólna:

.....

Data podpis opiekuna praktyki.

.....

Podpis i pieczęć dyrektora placówki

.....

Potwierdzam odbiór

.....

data i podpis studenta

2. Arkusz samooceny studenta w odniesieniu do kompetencji nabytych podczas praktyki – wypełnia student

Lp.	WYKAZ NABYTYCH KOMPETENCJI	Ocena punktowa (1-5)
1.	PRZYGOTOWANIE MERYTORYCZNO-METODYCZNE Student:	
	<ul style="list-style-type: none"> – zna założenia organizacyjne i specyfikę funkcjonowania przedszkola placówki, w której odbywa praktykę; – zna podstawowe dokumenty obowiązujące w szkole (statut przedszkola, dzienniki zajęć w przedszkolu, dzienniki zajęć dodatkowych, karty obserwacji, karty diagnozy rozwoju dziecka, plan nadzoru pedagogicznego i ewaluacji (wnioski, podsumowania), koncepcja pracy przedszkola, miesięczne plany pracy, zestaw programów nauczania, dokumentacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej) oraz ma wiedzę o zasadach ich konstruowania; – zna założenia programowe, podstawę programową oraz zakres treści i obszarów programowych realizowanych w ramach wychowania przedszkolnego w danej placówce, w określonej grupie wiekowej; – prawidłowo stosuje terminologię z zakresu dydaktyki przedszkolnej; – potrafi scharakteryzować grupę przedszkolną; – potrafi konstruować plany pracy (dienne, tygodniowe, miesięczne, roczne) z uwzględnieniem specyfiki potrzeb edukacyjnych i rozwojowych dzieci w wieku przedszkolnym; – potrafi opracować indywidualny program rozwoju dziecka z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dziecka (zaburzonego rozwoju percepcji słuchowej, wzrokowej, sprawności grafomotorycznej oraz mowy) jako wspomaganie rozwoju dziecka; – potrafi zaplanować, przygotować i przeprowadzić zajęcia dydaktyczne zgodnie z obowiązującymi treściami i obszarami programowymi właściwymi dla wychowania przedszkolnego oraz metodyką edukacji przedszkolnej, z wykorzystaniem atrakcyjnych i adekwatnie dobranych/samodzielnie przygotowanych pomocy dydaktycznych i technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także z zastosowaniem różnorodnych, w tym aktywizujących metod dydaktyczno-wychowawczych. 	
2.	UMIĘTNOŚCI OBSERWACYJNO-DIAGNOSTYCZNE Student:	
	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi dokonać obserwacji czynności podejmowanych przez nauczyciela wychowania przedszkolnego w toku prowadzonych przez niego zajęć oraz aktywności dzieci w grupach przedszkolnych, a także dokonać ich analizy; – potrafi przeprowadzić rozmowę z nauczycielem wychowania przedszkolnego, pedagogiem przedszkolnym, psychologiem, logopedą i innymi specjalistami wspierającymi rozwój dziecka, na temat: dziecka, grupy przedszkolnej; – poprawnie określa cele zajęć dydaktycznych, metody, formy pracy, środki dydaktyczne odpowiednie dla pracy z dzieckiem w wieku przedszkolnym; – prawidłowo dokonuje zapisu obserwacji zajęć dydaktyczno-wychowawczych i sporządza pisemną analizę oraz ocenę zajęć w wybranych aspektach metodycznych. 	
3.	KOMPETENCJE SPOŁECZNE I STOSUNEK DO OBOWIĄZKÓW Student:	

- wykazuje się kulturą osobistą, kulturą słowa i taktem;- jest zainteresowany problematyką zajęć;- przejawia pozytywny stosunek do dzieci/grupy;- przejawia empatyczny stosunek do dziecka/grupy- wykazuje umiejętności współpracy z nauczycielem wychowania przedszkolnego – opiekunem praktyk w placówce, koordynatorem praktyk w placówce, dyrekcją, innym personelem.- identyfikuje się z rolą i zadaniami nauczyciela wychowania przedszkolnego, w rzeczywistości opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej przedszkola podejmuje adekwatne do różnych sytuacji działania.	

WZORY PROGRAMÓW PRACY Z PRAKTYKANTEM

Opracowanie:

Grażyna Czynry, Małgorzata Kwietniewska. Justyna Sapińska

Miejskie Przedszkole nr 88 w Katowicach

Cele i zadania praktyki:

- Kształtowanie umiejętności pedagogicznych w warunkach pracy przedszkola;
- Pogłębianie znajomości pracy nauczyciela przedszkola;
- Rozwijanie zainteresowań i kształtowanie właściwych postaw pedagogicznych;

W ramach praktyki w przedszkolu praktykanci powinni poznać dziecko, różne aspekty jego rozwoju, stan zdrowia, warunki życia, a także:

- Sposoby realizacji treści programowych wychowania przedszkolnego;
- Zasady współpracy z rodzicami w celu dążenia do prawidłowego wychowania dziecka ;
- Różne formy pracy wspomagające rozwój dziecka – zajęcia korekcyjno-kompensacyjne;
- Bazę materialną przedszkola, plany pracy, zadania Rady Pedagogicznej, dokumentację pracy przedszkola;

Cele szczegółowe:

- Praktykant poznaje programy obowiązujące w danej grupie przedszkolnej;
- Praktykant potrafi nawiązać kontakt z dzieckiem- bierze udział w zabawie dziecka;
- Praktykant umie ocenić obserwowane zajęcia i sporządzić Arkusz obserwacji zajęć;
- Praktykant potrafi napisać poprawnie scenariusz zajęć i przygotować odpowiednio dobrane do zajęć pomoce dydaktyczne potrzebne do jego przeprowadzenia;
- Praktykant potrafi przeprowadzić zajęcia zgodnie z napisanym przez siebie i zatwierdzonym przez opiekuna praktyk scenariuszem;

Organizacja praktyki i jej treści szczegółowe

- W czasie praktyki praktykant przyjmuje na siebie obowiązki nauczyciela-praktykanta i jest zobowiązany do pracy w przedszkolu w wymiarze 5 godzin dziennie, co powinno znaleźć potwierdzenie w „Arkuszu obserwacji zajęć”
- Czas pracy studenta, praktykanta w przedszkolu jest przewidziany na obserwację zajęć, konsultacje związane z przygotowaniem zajęć, prowadzenie zajęć i inne zadania ujęte w harmonogramie praktyk;

Harmonogram praktyki

L.p.	Zadanie	Czas realizacji
1.	Spotkanie z Dyrektorem Przedszkola oraz opiekunem praktyk (zapoznanie z programem praktyk, celami i zadaniami praktyk, organizacją oraz szczegółowym harmonogramem praktyk)	1 godzina
2.	Zapoznanie praktykanta z dokumentacją pracy przedszkola (statut przedszkola, plan nadzoru pedagogicznego, regulamin pracy, przepisy BHP I Ppoż oraz zasadami przestrzegania tajemnicy służbowej)	2 godziny
3.	Zapoznanie z grupą 3-4 latków i 4-5 latków oraz dokumentacją nauczycieli grup (miesięczne plany pracy, karty pracy indywidualnej)	2 godziny
4.	Obserwacja zajęć w grupie 3-4 latków – praktykant obserwator	5 godzin
5.	Obserwacja zajęć w grupie 4-5 latków – praktykant obserwator	5 godzin
6.	Samodzielne prowadzenie zajęć w grupie 3 – 4 latków – praktykant prowadzący	5 godzin
7.	Samodzielne prowadzenie zajęć w grupie 4 – 5 latków – praktykant prowadzący	5 godzin
8.	Zapoznanie z grupą 5-6 latków i dokumentacją nauczyciela grupy (miesięczne plany pracy, karty pracy indywidualnej)	2 godziny
9.	Obserwacja zajęć specjalistów: logopeda, psycholog, gimnastyka korekcyjna w celu poznania działań przedszkola na rzecz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – praktykant obserwator	3 godziny
10.	Obserwacja zajęć w grupie 5-6 latków – praktykant obserwator	5 godzin
11.	Asystowanie nauczycielowi w prowadzeniu zajęć – praktykant współorganizator	5 godzin
12.	Samodzielne prowadzenie zajęć w grupie 5 – 6 latków – praktykant prowadzący	5 godzin

- W trakcie wyjść, spacerów oraz wycieczek przedszkolaków student pełni rolę **praktykanta współorganizatora**;
- Każda obserwacja zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk, praktykanta powinna być opisana w arkuszach obserwacji zajęć.

Arkusz obserwacji zajęć dla praktykanta (załącznik nr 1) powinien zawierać:

- datę i czas;
- temat zajęć;
- imię i nazwisko osoby prowadzącej;
- cele zajęcia;
- uwagi (budowanie relacji z dzieckiem, zastosowanie metod dydaktycznych, wykorzystanie pomocy i sposób przekazania treści programowych).

Arkusz obserwacji zajęć dla opiekuna praktyk (załącznik nr 2) powinien zawierać:

- obszar zajęć prowadzonych przez praktykanta;
- uwagi;
- rodzaj zajęć;
- temat zajęć;
- data, czas;

Praktykant jest zobowiązany prowadzić na bieżąco dokumentację z prowadzonych obserwacji zajęć (zapis obserwacji + scenariusze zajęć) i udostępnić ją opiekunowi z ramienia uczelni. Ocena praktyki praktykanta zawarta jest w „W karcie oceny praktykanta” (załącznik nr 3), którą wypełnia nauczyciel-opiekun praktyki. Po zakończonej praktyce student jest zobowiązany do złożenia w ciągu tygodnia pełnej dokumentacji opiekunowi praktyki z ramienia uczelni.

Dokumentacja praktyki

Dokumentację z praktyki należy złożyć w teczce, podając następujące dane:

- Imię i nazwisko studenta – praktykanta;
- Rok i kierunek studiów (numer albumu);
- Specjalność;
- Miejsce jej realizacji;
- Imię nazwisko opiekuna placówki;
- Imię i nazwisko opiekuna z ramienia uczelni;
- Scenariusze samodzielnie prowadzonych zajęć;
- Arkusze obserwacji prowadzonych zajęć;
- Kartę samooceny praktykanta (załącznik nr 4);
- Kartę oceny praktykanta;

Załącznik nr 1. Arkusz obserwacji zajęć (dla studenta-praktykanta)

Imię i nazwisko praktykanta.....

Data Czas	Temat obserwowanych zajęć, osoba prowadząca, cele dotyczące zajęć	Uwagi (dotyczące sposobu budowania relacji z dzieckiem/ uczniem, zastosowanych metod i technik dydaktycznych, wykorzystania pomocy i zabawek edukacyjnych, sposobu przekazywania treści nauczania)

Załącznik nr 2. Arkusz obserwacji czynności praktykanta (dla opiekuna praktyk)

Rodzaj wykonywanej czynności:

Imię i nazwisko praktykanta

Obszar działań podejmowanych przez praktykanta	Dotyczy zajęć (data, tematyka)	Ocena według skali od 0 do 5	Uwagi
Zaangażowanie, zapał, chęć podejmowania pracy z dziećmi			
Przygotowanie merytoryczne (pomoce dydaktyczne, scenariusze)			
Budowanie relacji z grupą, umiejętności interpersonalne i społeczne			
Aranżowanie sytuacji edukacyjnych, formułowanie pytań, zadań, problemów do rozwiązania			
Motywowanie dzieci do zabawy i pracy, zachęcanie do aktywności			

Załącznik nr 3. Karta oceny pracy praktykanta w przedszkolu.

Imię i nazwisko praktykanta

Opiekun/ opiekunka praktyk

Termin odbywania praktyk

Miejsce odbywania praktyk

Obszar wykazanych przez praktykanta umiejętności	Ocena punktowa (w skali 1-6)	Ocena opisowa (obejmująca całość działań praktykanta w danym obszarze) uzasadnienie niskiej oceny punktowej
Kompetencje merytoryczne praktykanta: <ul style="list-style-type: none"> • Znajomość podstawy programowej • Prowadzenie obserwacji pedagogicznej i planowanie na tej podstawie indywidualnej pracy z dzieckiem • Elastyczne redagowanie wobec różnych zachowań dzieci i formułowanie przez nie potrzeb • Rozwiązywanie problemów w grupie dzieci • Rozpoznawanie najważniejszych zaburzeń psychofizycznych i emocjonalnych występujących u dzieci 		
Kompetencje prakseologiczne praktykanta: <ul style="list-style-type: none"> • Dokumentowanie działań wychowawczych i dydaktycznych, respektowanie norm, regulaminów, zasad placówki • Sumienność w wykonywaniu obowiązków, punktualność, konsekwencja w realizacji zaplanowanych działań i zadań praktykanta • Ewaluacja efektów własnej pracy nauczycielskiej – tworzenie narzędzi diagnozy postępów dzieci, obiektywna ocena pracy dzieci • Aktywność w zakresie doskonalenia zawodowego i zaangażowanie w działanie doskonalące 		
Kompetencje społeczne praktykanta: <ul style="list-style-type: none"> • Budowanie autorytetu i relacji z grupą • Komunikowanie się z grupą w sposób uwzględniający możliwości intelektualne i językowe • Nawiązywanie kontaktu z rodzicami dzieci w grupie • Budowanie prawidłowych kontaktów wśród kadry pedagogicznej 		

Podpis opiekuna praktyk.....

Podpis dyrektora placówki

Miejsce, data

Załącznik nr 4. Karta samooceny pracy praktykanta w przedszkolu.

Imię i nazwisko praktykanta

Miejsce, gdzie odbywały się praktyki.....

Opiekun praktyk.....

Termin odbywania praktyk.....

DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ PRAKTYKANTA

DZIAŁANIA	SUKCES - sytuacja, przyczyny jej zaistnienia, możliwe działania podjęte przez nauczyciela	PORAŻKA - sytuacja, przyczyny jej zaistnienia, możliwe działania podjęte przez nauczyciela
Działania poznawcze		
Działania opiekuńczo-wychowawcze		

Działania diagnostyczno-prognostyczne		
Działania kompensacyjno-usprawniające		

AUTOEWALUACJA PRACY STUDENTA JAKO NAUCZYCIELA I WYCHOWAWCY

Czy udział w Programie Praktyk zachęcił, czy zniechęcił mnie do zawodu nauczyciela? Dlaczego?	
W jaki sposób oceniałem/ lam efekty swojej pracy z dziećmi?	
Jakie umiejętności dydaktyczne i wychowawcze udało mi się rozwinąć w czasie praktyk?	
Jakie możliwości poszerzania swojej wiedzy i doskonalenia warsztatu zawodowego wykorzystałem/lam w czasie praktyk?	
Jakie cechy charakteru i osobowości ułatwiły mi realizację zadań nauczycielskich?	

Jakie umiejętności okazały się najbardziej przydatne w pracy w charakterze nauczyciela i wychowawcy?	
Jakie sytuacje w pracy są dla mnie najbardziej stresujące, jak sobie z nimi radzę?	
Największą trudność w pracy dydaktycznej sprawia mi.....	
W jakim obszarze działań pedagogicznych najlepiej się realizuję?	

WZORY PROGRAMÓW PRACY Z PRAKTYKANTEM

Opracowanie:

Małgorzata Cywińska, Grażyna Wypiór

Przedszkole nr 2 w Katowicach

Powołanie, zawód – misja, czyli co warto wiedzieć i umieć przed rozpoczęciem pracy w zawodzie nauczyciela

Wprowadzenie:

Studia pedagogiczne dają teoretyczne podwaliny do pracy z dzieckiem. Jednak teoria i praktyka powinny iść w parze. Wiedza bez praktyki staje się ulotna. Praktyka zaś bez rzetelnej wiedzy, może doprowadzić do frustracji i wyrządzić więcej szkody niż pożytku.

W obiegowej opinii każdy jest specjalistą i ekspertem w dziedzinie szkolnictwa. Każdy kiedyś był uczniem i częścią systemu szkolnego. Każdy więc ma doświadczenie i swoje własne wyobrażenie o pracy nauczyciela oraz kompetencjach potrzebnych w tym zawodzie. Wyobrażenia a rzeczywistość bywają czasem rozbieżne, a nawet dość odległe. Teoria i wiedza nie zawsze sprawdza się w praktyce, bo każde dziecko jest indywidualnością - bardziej złożoną niż opisują to podręczniki, a samo życie pisze najróżniejsze scenariusze. Teoria nie uwzględnia oczekiwań środowiska lokalnego, specyfiki placówki w której kiedyś student rozpocznie pracę. Tylko praktyka, pozwoli z konfrontować swoje wyobrażenia o pracy w zawodzie, pozwoli na poznanie siebie i swoich predyspozycji, pozwoli w końcu odpowiedzieć na kluczowe pytanie, które stawia sobie każdy student - „Czy to jest to, co chcę robić w przyszłości? Czy dobrze wybrałem?” Odpowiedź twierdząca rozpoczyna nowy rozdział życia i pozwala z nowej perspektywy spojrzeć na siebie samego.

Praktyka pozwala jeszcze rozeznąć się, gdzie chcę pracować - czy będzie to szkoła, czy przedszkole. Te dwa środowiska, choć bliskie bardzo się różnią, wymagają od nauczyciela innych predyspozycji i zupełnie innych metod pracy.

Niniejszy program ma służyć pomocą wszystkim opiekunom praktyk i studentom rozpoczynającym praktykę w przedszkolu. Ma przybliżyć organizację placówki, jej charakter i specyfikę tak, by po zakończonej praktyce każdy student potrafił sprostać oczekiwaniom swojego przyszłego pracodawcy, oczekiwaniom rodziców powierzonych mu dzieci, ale przede wszystkim by sprostał oczekiwaniom dzieci, by zapewnił im poczucie bezpieczeństwa i umożliwił harmonijny rozwój.

Zadania i cele:

Zadaniem programu jest zapoznanie studenta z codzienną pracą opiekunczo-wychowawczą nauczyciela przedszkola i z wszystkimi jego obowiązkami wynikającymi z 40 godzinowego tygodnia pracy oraz zapoznanie ze sposobem konstruowania i zapisywania miesięcznych planów pracy, sposobem budowania własnego warsztatu pracy. Natomiast

celem programu jest: przybliżenie organizacji pracy przedszkola, organizacji pracy w poszczególnych grupach wiekowych, zapoznanie studenta z wewnątrz przedszkolnymi regulaminami, koncepcją pracy przedszkola i jego specyfiką, sposobami organizowania i realizowania współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

Program zakłada, że opiekun praktyk będzie dla studenta mentorem. Będzie dzielił się swoim własnym doświadczeniem, będzie życzliwym krytykiem, bystrym obserwatorem. Z kolei student odbywający praktykę będzie ciekawy otaczającej go rzeczywistości, otwarty na życzliwą krytykę, refleksyjny i chętny do podejmowania ze swoim opiekunem dialogu.

Metody i formy

Program zakłada możliwość wielostronnego gromadzenia doświadczeń, a tym samym uczenia się przez studentów polegającego na:

- odkrywaniu nowych wiadomości podczas rozwiązywania problemów i samodzielnego poszukiwania;
- zmianie rzeczywistości i samego siebie podczas sprawdzania teorii w praktyce;
- przeżywaniu różnych treści i wartości;
- przyswajaniu podanego przez opiekuna praktyki gotowego materiału.

Zaproponowanemu powyżej, wielostronnemu uczeniu się, odpowiadają następujące metody:

- problemowe (odkrywanie);
- praktyczne (działanie);
- aktywizujące (przeżywanie);
- podające (przyswajanie).

Główną formą stosowaną podczas realizacji programu będzie **forma indywidualna**. Program zakłada, że każdy zgłaszający się na praktykę student będzie obserwować, działać, doświadczać, przeżywać wspólnie z grupą dzieci i swoim opiekunem treści wynikające z podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz treści niniejszego programu. Dopiero suma owych działań i doświadczeń pozwoli mu wnioskować i formułować tezy, które zostaną ponownie sprawdzone i zweryfikowane wspólnie z opiekunem praktyk - **forma grupowa - praca w diadzie**.

Treści - harmonogram działań

Każdy student zgłaszający się na praktykę do przedszkola zobowiązany jest dostarczyć aktualną książeczkę sanepidowską oraz skierowanie na praktykę zawierające jego dane osobowe, nazwę kierującej go uczelni, podpis opiekuna praktyk i pieczęć uczelni.

Przed rozpoczęciem praktyki student spotyka się z nauczycielem przedszkola pełniącym funkcję opiekuna praktyk, celem omówienia wzajemnych oczekiwań, rozkładu godzin praktyki oraz zasad BHP obowiązujących w placówce. Nauczyciel ma obowiązek zaznajomić studenta z planem ewakuacji i sygnałem alarmowym. To spotkanie ma na celu wzajemne poznanie się opiekuna i praktykanta, zapoznanie z budynkiem przedszkola i jego pracownikami. Opracowanie harmonogramu praktyk uwzględniającego treści programowe:

- obserwacja sposobu komunikacji nauczyciel - dziecko; odnotowywanie swoich spostrzeżeń i zwrotów świadczących o prewencji, demonstracji i interwencji nauczyciela;
- udział i obserwacja czynności wychowawczo-opiekuńczych i dydaktycznych wynikających z organizacji dnia przedszkolnego - ramowy rozkład dnia, godziny realizacji podstawy programowej;
- obserwacja organizacji przez nauczyciela środowiska zabawy i nauki dziecka, odnotowanie swoich spostrzeżeń, wyodrębnienie poszczególnych obszarów w sali, sposobu gromadzenia zabawek i pomocy dydaktycznych;
- obserwacja działań nauczyciela podczas aranżowania sytuacji edukacyjnych, motywowania dzieci do formułowania pytań oraz stawiania przed dziećmi zadań, problemów do rozwiązania, zachęcania do aktywności – odnotowywanie swoich spostrzeżeń;
- obserwacja, przez cały czas trwania praktyki, zachowań dziecka wskazanego przez nauczyciela, określenie aktualnej sfery rozwoju dziecka, jego mocnych i słabych stron, przygotowanie dla swojego podopiecznego zabaw i działań edukacyjnych wspierających jego rozwój w oparciu o najbliższą sferę rozwoju – ocena własnych umiejętności diagnostycznych;
- prowadzenie zajęć zgodnie z metodyką wychowania przedszkolnego w oparciu o podstawę programową i program wychowania przedszkolnego obowiązujący na placówce;
- budowanie relacji z grupą i z poszczególnymi dziećmi – ocena własnych umiejętności interpersonalnych, konfrontacja z rzeczywistością;
- uczenie się, wchodzenie w świat dzieci i spotkania się z nimi w ich przestrzeni – podmiotowe traktowanie wychowanków.

W ramach niniejszego programu, po każdym dniu praktyki w grupie, student i jego opiekun spotykają się w pokoju nauczycielskim i omawiają przebieg całego dnia. Jest to czas na dzielenie się swoimi spostrzeżeniami, na refleksję i życzliwą krytykę. Ma to być podsumowanie dnia i przygotowanie się według miesięcznego planu pracy na dzień następny. W czasie tych spotkań student wykonuje pomoce dydaktyczne potrzebne do zajęć i tworzy własny warsztat pracy. Po zakończonej praktyce student posiada własną teczkę pomocy dydaktycznych.

Spodziewane efekty

Po zakończeniu programu praktyk student będzie:

- umiał określić aktualną i najbliższą sferę rozwoju dziecka;
- potrafił komunikować się z grupą świadomie stosując prewencję, interwencję i demonstrację;
- wiedział, jak tworzyć własny warsztat pracy;
- umiał analizować programy wychowania przedszkolnego i pisać miesięczne plany pracy;
- wiedział, jak organizować pracę ze środowiskiem lokalnym;
- znał i potrafił wypełnić wszystkie dokumenty obowiązujące nauczyciela wychowania przedszkolnego;

- gotowy do podjęcia pracy w zawodzie nauczyciela przedszkola.

Sposoby ewaluacji

- informacja zwrotna od studentów kończących praktykę;
- dokumentacja praktyk;
- galeria zdjęć.

WZORY PROGRAMÓW PRACY Z PRAKTYKANTEM

Opracowanie:

Anna Głąb, Halina Król, Danuta Strzałka

Przedszkole Publiczne nr1 im. „Misia Uszatka” w Wolbromiu

„Nauczyciel dla ucznia jest nie tylko tym, który uczy, lecz przede wszystkim tym, który wskazuje drogę.

Po to, aby tę drogę wskazywać, sam musi ją odnaleźć w sobie”

J. Rudniański

Cel główny programu;

Celem programu jest ukierunkowanie działań opiekuna praktyk na przygotowanie praktykanta do wykonywania zawodu nauczyciela.

Cele szczegółowe:

- zapoznanie studenta z organizacją pracy i funkcjonowaniem przedszkola
- rozwijanie umiejętności obserwacji zajęć i ich dokumentowania,
- udzielanie wskazówek dotyczących planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć dydaktycznych,
- dokonywanie ewaluacji pracy nauczyciela podczas wspólnej ze studentem analizy zajęć
- zapoznanie z działaniami w zakresie planowania i realizacji współpracy ze specjalistami i rodzicami

Cele operacyjne:

Opiekun praktyk zna:

- własne kompetencje do zawodu;
- miejsce swojej pracy zawodowej;
- strukturę organizacyjną swojej placówki;
- dokumentację zawodu i sposób jej prowadzenia
- swoje mocne i słabe strony;
- prezentuje właściwą postawę zawodową;

potrafi:

- planować swoje działania;
- prawidłowo diagnozować sytuacje zawodowe;
- trafnie określać cele podejmowanych zadań;
- stosować odpowiednie metody i formy pracy;
- współdziałać z innymi i tworzyć dobrą atmosferę pracy;
- analizować własne działania i w razie potrzeby dokonywać korekt;
- radzić sobie ze stresem;
- motywować innych do pożądaných działań;

- działać kreatywnie;
- stosować normy i zasady etyki zawodowej.

Metody pracy z praktykantem:

- podające,
- eksponujące,
- programowe,
- praktyczne,
- problemowe.

Zadania opiekuna praktyk	Tematyka szczegółowa	Sposoby realizacji
Poznanie praktykanta	Nawiązanie kontaktu z praktykantem	<ul style="list-style-type: none"> • Podpisanie umowy, • Szkolenie przez dyrektora przedszkola na temat zasad bhp, p-poż, ochrony danych osobowych • Poznanie regulaminów funkcjonujących w przedszkolu, bazy i zasobów materialnych placówki • Zapoznanie ze statutem przedszkola • Wytypowanie przez dyrektora opiekuna praktyk.
Poznanie charakteru praktyk (hospitacyjna, śródroczna, ciągła)	Wspólne nakreślenie planu praktyki	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza programu praktyk i wzoru opinii • Ustalenie harmonogramu hospitacji lub prowadzenia zajęć • Kontrola uzupełniania dzienników praktyk lub arkuszy zajęć hospitowanych.
Zapoznanie praktykanta z dokumentacją pracy nauczyciela	Prezentacja dokumentacji	<p>Zapoznanie studenta z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podstawą programową, programem kształcenia, planami pracy przedszkola, planami miesięcznymi, dziennikiem zajęć, kartami obserwacyjnymi, planem współpracy z rodzicami, środowiskiem, • Pokaz przykładowego konspektu zajęć

<p>Dzielenie się wiedzą i doświadczeniem</p>	<p>Nauka planowania i prowadzenia zajęć</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Przeprowadzenie zajęć pokazowych przez opiekuna praktyki • Asystowanie studenta w zajęciach prowadzonych przez opiekuna • Omówienie z praktykantem zajęć prowadzonych przez opiekuna i asystowanych przez studenta • Kontrola i omówienie konspektów i pomocy przygotowanych przez praktykanta • Obserwacja zajęć prowadzonych przez praktykanta
	<p>Włączenie praktykanta w działania opiekuńczo-wychowawcze</p> <p>Nauka prowadzenia współpracy z rodzicami</p> <p>Zapoznanie praktykanta z funkcją Rady Pedagogicznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Omówienie zajęć przeprowadzonych przez praktykanta • Zaangażowanie studenta w bieżącą pracę wychowawczą opiekuna • Zapoznanie z zadaniami psychologa, pedagoga i logopedy • Obserwacja przez studenta zebrania z rodzicami poprowadzonego przez opiekuna, ukazanie roli Rady Rodziców • Udział praktykanta w posiedzeniu Rady Pedagogicznej
<p>Włączenie praktykanta w działania placówki</p>	<p>Umożliwienie praktykantowi wykazywanie się inicjatywą własną</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Włączenie praktykanta w realizację dodatkowych czynności opiekuna praktyk (organizacja wycieczek, uroczystości, konkursów, wykonywanie dekoracji placówki, prowadzeniu strony internetowej, promocji itp.) • Wykonywanie poleceń dyrektora
<p>Podsumowanie odbytej praktyki</p>	<p>Ocena praktykanta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opiekun praktyki ocenia całokształt działań praktykanta (wg wzoru opinii) i omawia przebieg praktyki • Dyrektor przedszkola zatwierdza ocenę studenta

WZORY PROGRAMÓW PRACY Z PRAKTYKANTEM

Opracowanie:

Irena Zegadło

Miejskie Przedszkole Nr 40 w Katowicach

Ilość godzin: 42

Warsztaty

Praktyka mieszana (obserwacyjna i czynna)

**TREŚCI DLA STUDENTÓW PRZEKAZANE PRZEZ DYREKTORA,
OPIEKUNA PRAKTYKI**

1. Zapoznanie z działalnością przedszkola: Ustawa o systemie oświaty, Statut Przedszkola, Koncepcja Pracy Przedszkola.
2. Informacje na temat organizacji przedszkola: ilość oddziałów przedszkolnych, specyfika pracy oddziałów (żywnieniowe, bezżywnieniowe), ramowy rozkład dnia, zajęcia realizowane w ramach podstawy programowej, zajęcia dodatkowe.
3. Informacje na temat kadry przedszkola: ilość zatrudnionych osób, kwalifikacje, wykonywane zadania, godziny pracy, obowiązki dyrektora, zatrudnianie nauczycieli.
4. Plan pracy przedszkola - zapoznanie się z dokumentem, omówienie.
5. Programy realizowane w przedszkolu, innowacje pedagogiczne, metody pracy.
6. Organizacja uroczystości przedszkolnych, organizacja wycieczek zgodnie z przepisami prawa.
7. Współpraca z rodzicami.

CZEŚĆ WARSZTATOWA - CZYNNOŚCI STUDENTA:

1. Analiza programu i metod pracy przedszkola, sposobów aktywizowania grupy.
2. Obserwacja pracy z dziećmi w różnych grupach wiekowych, w oddziale rodzinkowym, włączanie się studenta w zabawy z dziećmi.
3. Zapoznanie się z przedszkolem, wyposażeniem, pomocami dydaktycznymi, ramowym rozkładem dnia i organizacją żywienia.
4. Odpowiedzialność za dziecko - obserwacja sprawowanej opieki nad dzieckiem, informacja o zasadach odbierania dziecka z przedszkola, zapoznanie się z dokumentacją dotyczącą organizacji spacerów i wycieczek, pomoc w sprawowaniu opieki nad dziećmi podczas spacerów.
5. Udział w uroczystościach przedszkolnych - obserwacja ich organizacji i przebiegu.
6. Obserwacja organizacji zajęć dodatkowych w przedszkolu (rytmika), współpracy pomiędzy nauczycielami.
7. Zachowanie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć, spacerów i wycieczek, zapisy w dzienniku, odpowiedzialność nauczyciela, komentarz po zajęciach.

Plan praktyk w ramach Projektu „Praktyka Czyni Mistrza!”

Imię i nazwisko studenta:.....

Nazwa uczelni:.....

Imię i nazwisko opiekuna:.....

Ilość godzin:**42 godz.**

HARMONOGRAM PRAKTYK:

Data	Godziny	Ilość	Grupa	Rodzaj	Temat

Podpis opiekuna

Zapoznanie się z:

- ramowym rozkładem dnia,
- podstawą programową,
- miesięcznym planem pracy,
- sposobem dokumentowania pracy w dzienniku,
- prowadzenie notatek z obserwacji,
- przygotowanie scenariuszy zajęć.

podpis praktykanta

Opinia o studentce realizującej praktykę w przedszkolu w ramach Projektu „Praktyka Czyni Mistrza!”

Imię i nazwisko:

Nazwa uczelni:

Studentka odbywała praktykę w okresie:

Nazwa placówki: **Miejskie Przedszkole Nr 40 w Katowicach, ul. Panewnicka 73, 40-761 Katowice**

Liczba godzin: **42 godzin**

Uwagi opiekuna praktyki:

Ogólna ocena za praktykę wyrażona stopniem * bardzo dobry

podpis opiekuna
przedszkola

podpis dyrektora

.....
Pieczęć placówki

* bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny

WZORY PROGRAMÓW PRACY Z PRAKTYKANTEM

Opracowanie:

Justyna Czernek, Beata Szczepańska, Renata Szandar

Przedszkole nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Mysłowicach

**PROGRAM PRAKTYK DLA STUDENTÓW ZINTEGROWANEJ EDUKACJI
WCZESNOSZKOLNEJI WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO**

I. ZADANIA OGÓLNE

Czterotygodniowa ciągła praktyka zawodowa (20 dni x 5 godzin) w przedszkolu służy zorientowaniu u studenta w specyfice pracy na szczeblu edukacji przedszkolnej. Ma na celu dostarczenie pierwszych doświadczeń pedagogicznych, zapoznanie z metodami i formami pracy przedszkola, a także możliwościami współpracy placówki ze środowiskiem.

II. ZADANIA SZCZEGÓŁOWE

1. tydzień praktyki

- spotkanie z dyrektorem przedszkola i opiekunem praktyki, ustalenie szczegółowego harmonogramu praktyki
- udział w zebraniu Rady Pedagogicznej
- pomoc w przygotowaniu wystroju sal przedszkolnych
- zapoznanie z całością pracy przedszkola i planem działalności dydaktyczno- wychowawczej
- zwiedzanie pomieszczeń przedszkolnych, poznanie warunków pracy

2. tydzień praktyki

- hospitacja zajęć w grupie 3-4 latków (1 dzień)
- samodzielne prowadzenie ranka, przygotowanie pomocy do zajęć prowadzonych przez wychowawcę (1 dzień)
- samodzielne prowadzenie zajęć pod nadzorem nauczyciela grupy 3-4 latków (3 dni)

3. tydzień praktyki

- hospitacja zajęć w grupie 5-latków (1 dzień)
- samodzielne prowadzenie ranka, przygotowanie pomocy do zajęć prowadzonych przez wychowawcę (1 dzień)
- samodzielne prowadzenie zajęć pod nadzorem nauczyciela grupy 5- latków (3 dni)

4. tydzień praktyki

- hospitacja zajęć w grupie 6-latków (1 dzień)
- samodzielne prowadzenie ranka, przygotowanie pomocy do zajęć prowadzonych przez wychowawcę (1 dzień)

- samodzielne prowadzenie zajęć pod nadzorem nauczyciela grupy 6- latków (3 dni)

Na zakończenie podsumowania pracy, ocena, przygotowanie kompletnej dokumentacji (ocena pisemna przebiegu praktyki).

III. ZAKRES CZYNNOŚCI STUDENTA

1. Hospitacja zajęć programowych i innych form pracy przedszkola.
2. Analiza programu edukacji przedszkolnej ze szczególnym uwzględnieniem edukacji artystycznej.
3. Pomoc nauczycielowi w prowadzeniu zabaw i innych form pracy dydaktyczno - wychowawczej, udział w spacerach, wycieczkach, pomoc dzieciom w wykonywaniu czynności samoobsługowych, udział w zabawach.
4. Samodzielne przygotowanie pomocy dydaktycznych.
5. Zapoznanie z dokumentacją placówki (dzienniki zajęć, plany pracy wychowawczo-dydaktycznej, protokoły Rady Pedagogicznej).
6. Udział w pracach Rady Pedagogicznej.
7. Uczestniczenie w zebraniach z rodzicami.
8. Poznanie współpracy przedszkola z PPP, instytucjami oraz środowiskiem lokalnym.
9. Zapoznanie się z formami zajęć dodatkowych (zespół gry na dzwoneczkach, zespół gry na fletach, zespół taneczny, zajęcia rewalidacyjne, logopedyczne, psychologiczne, kółko plastyczne).
10. Prowadzenie dokumentacji praktyki, protokoły hospitacji, scenariusze zajęć).
11. Zapoznanie z osiągnięciami dzieci.

IV. OBOWIĄZKI STUDENTA

1. Podczas odbywania praktyki studenta obowiązuje pełny wymiar godzin nauczyciela etatowego.
2. Student prowadzi zeszyt praktyk pedagogicznych
 - zajęcia hospitowane(notatki z obserwacji pracy nauczyciela, u którego odbywa się praktyka,
 - zapisuje uwagi i spostrzeżenia wynikające z obserwacji zachowania się dzieci,
 - pisze scenariusze do zajęć prowadzonych samodzielnie, które należy przedstawić do zatwierdzenia przez nauczyciela przed prowadzeniem zajęć.
3. Student w czasie praktyki realizuje zadania ze wszystkich działów programu i stosuje wszystkie przewidziane w przedszkolu formy pracy, takie jak; zabawa, samoobsługa, spacer, wycieczki, kontakty okolicznościowe, zajęcia z całą grupą.
4. Kompletny dziennik praktyki stanowi podstawę do zaliczenia praktyki.

V. ZADANIA DYREKTORA

1. Dyrektor w pierwszym dniu praktyki organizuje spotkanie studenta z opiekunem praktyki, celem omówienia spraw organizacyjnych i ustalenia planu zajęć na cały okres praktyki.
2. Dyrektor przydziela studentowi doświadczonego opiekuna praktyk.

3. Dyrektor w ostatnim dniu praktyki potwierdza odbycie praktyki na podstawie oceny nauczyciela opiekuna.
4. Dyrektor czuwa nad prawidłowym przebiegiem praktyki, udostępnia studentowi do wglądu dokumenty placówki oraz materiały metodyczne niezbędne do prawidłowego przygotowania się studenta do pracy z dziećmi.

WZORY PROGRAMÓW PRACY Z PRAKTYKANTEM

Opracowanie:

Ewa Jędruch, Katarzyna Mazaraki, Barbara Sapota

Przedszkole z oddziałami Integracyjnymi w Koziegłowach i w oddziałach zamiejscowych Starej Hucie

CELE OGÓLNE:

1. Kształtowanie umiejętności opiekuńczych, wychowawczych i dydaktycznych koniecznych do wykonywania zawodu nauczyciela;
2. Rozwijanie wiedzy na temat funkcjonowania systemu oświaty i różnych typów placówek edukacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem przedszkola integracyjnego.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Zapoznanie praktykanta z funkcjonowaniem przedszkola w zakresie realizacji zadań opiekuńczych, wychowawczych i dydaktycznych;
2. Zapoznanie z organizacją pracy przedszkola, bazą lokalową, dokumentacją zapewniającą prawidłowe funkcjonowanie placówki, koncepcją pracy wychowawczej, kadrami pedagogicznymi, sposobami organizowania i realizowania współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym;
3. Poznanie przez praktykanta pracy specjalistów zatrudnionych w przedszkolu: logopedy, terapeuty behawioralnego, psychologa, tyflop pedagoga, fizjoterapeuty;
4. Kształcenie umiejętności wykorzystania wiedzy teoretycznej w praktyce;
5. Nabywanie umiejętności obserwowania i analizowania zajęć prowadzonych przez nauczyciela i włączania się we wszystkie jego obowiązki;
6. Zdobycie umiejętności planowania, prowadzenia, dokumentowania i analizowania zajęć własnych;
7. Nabywanie umiejętności analizy pracy nauczyciela i dzieci;
8. Poznanie ścieżki awansu zawodowego oraz możliwości doskonalenia się w zawodzie nauczyciela;
9. Nabywanie kompetencji w zakresie pracy wychowawcy;
10. Przygotowanie do podjęcia współpracy z rodzicami dzieci, oraz instytucjami wspierającymi placówkę;
11. Kształcenie umiejętności wykorzystania technologii informatycznej w nauczaniu i uczeniu się;
12. Rozwijanie umiejętności doskonalenia własnego warsztatu pracy;
13. Nabywanie umiejętności indywidualizacji procesu dydaktycznego.

Program obejmuje praktykę ciągłą. Praktyka obejmuje udział w zajęciach we wskazanej przez dyrektora placówki grupie wiekowej i w godzinach ustalonych przez nauczyciela który jest opiekunem praktyk. Student towarzyszy czynnie wszelkim poczynaniom organizacyjnym, opiekuńczo-wychowawczym, dydaktycznym swojego opiekuna.

EFEKTY PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH:

Student po odbyciu praktyk pedagogicznych:

1. Posiada podstawową wiedzę na temat celów statutowych, misji i wizji placówki;
2. Ma podstawową wiedzę o funkcjonowaniu i specyfice pracy przedszkola integracyjnego;
3. Dostrzega zachodzące w grupie sytuacje wychowawcze i edukacyjne, dokonuje ich analizy i interpretacji;
4. Potrafi planować swoją pracę pedagogiczną;
5. Potrafi analizować własną pracę i jej efekty;
6. Potrafi ocenić przydatność oraz zastosować metody i procedury postępowania w różnych sytuacjach;
7. Potrafi rozwiązywać trudności pojawiające się w trakcie trwania praktyk;
8. Wspiera rozwój samodzielności u dzieci;
9. Stosuje zasady i normy etyczne;
10. Potrafi współpracować w zespole;
11. Potrafi współpracować z instytucjami wspierającymi placówkę;
12. Starannie przygotowuje się do swojej pracy, jest punktualny i wykazuje dbałość w zakresie powierzonych mu zadań.

ZADANIA DYREKTORA PRZEDSZKOLA:

1. Wyznacza nauczyciela - opiekuna studenta podczas odbywania praktyk (opiekun powinien posiadać stopień co najmniej nauczyciela mianowanego);
2. Czuwa nad prawidłową realizacją praktyk;
3. Zatwierdza dziennik praktyk i opinię o pobycie studenta w placówce przygotowaną przez nauczyciela - opiekuna;
4. Umożliwia nauczycielowi - opiekunowi wykonywanie dodatkowych zajęć związanych z opieką nad praktykantem.

ZADANIA NAUCZYCIELA - OPIEKUNA PRAKTYK:

1. Ułatwia praktykantowi zapoznanie się z wszelką dokumentacją obowiązującą w placówce;
2. Ułatwia nawiązywanie kontaktów z innymi pracownikami;
3. Przedstawia praktykanta dzieciom i pomaga w nawiązaniu wzajemnych relacji;
4. Wprowadza praktykanta we wszystkie obowiązki związane z pracą w przedszkolu;
5. Ustala z praktykantem tematy zajęć, akceptuje konspekty zajęć zwracając uwagę na planowane przez studenta metody i środki dydaktyczne;
6. Ułatwia praktykantowi korzystanie z bazy przedszkola;
7. Omawia z praktykantem zagadnienia merytoryczne, stosowane przez niego metody, pomaga w rozwiązywaniu problemów pojawiających się w trakcie prowadzonych zajęć;
8. Obserwuje rozwój studenta;
9. Dokonuje wraz ze studentem podsumowania praktyk ze szczególnym uwzględnieniem mocnych i słabych stron;
10. Przygotowuje ocenę opisową, którą przedstawia dyrektorowi placówki.

Ocenie podlegają następujące obszary:

- Planowanie zajęć, konstruowanie scenariusza;
- Dobór i formułowanie celów;
- Dobór treści i metod;
- Stosowane środki dydaktyczne;
- Posługiwanie się poprawnym, zrozumiałym językiem;
- Właściwe operowanie głosem;
- Umiejętność wydawania jasnych instrukcji;
- Indywidualizacja pracy na zajęciach;
- Poziom zaktywizowania dzieci;
- Tempo zajęcia i jego dostosowanie do możliwości dzieci;
- Innowacyjność warsztatu pracy;
- Kontakt z grupą;
- Atmosfera podczas zajęcia;
- Umiejętność utrzymania dyscypliny;
- Umiejętność badania i oceniania osiągnięć dzieci;
- Umiejętność współpracy z innymi nauczycielami, rodzicami;
- Umiejętność dokonania ewaluacji prowadzonych zajęć i wyciągania wniosków;
- Umiejętność radzenia sobie ze stresem.

ZADANIA PRAKTYKANTA:

1. Zapoznaje się z podstawami działalności placówki: ustawami, statutem, misją, obowiązującymi programami, regulaminami, procedurami;
2. Zapoznaje się z ramowym rozkładem dnia w poszczególnych grupach wiekowych, zasadami odbierania dzieci z przedszkola, ofertą zajęć obowiązkowych, dodatkowych;
3. Obserwuje różne metody pracy w poszczególnych grupach wiekowych;
4. Analizuje orzeczenia o potrzebie objęcia kształceniem specjalnym, Indywidualne Programy Edukacyjno - Terapeutyczne opracowane przez Zespół ds. Pomocy Psychologiczno - Pedagogicznej;
5. Obserwuje pracę nauczyciela wspomagającego w grupie, metody pracy z dziećmi z orzeczeniami, sposoby integracji dzieci;
6. Obserwuje i analizuje pracę specjalistów prowadzących zajęcia rewalidacji indywidualnej;
7. Poznaje sposoby opieki nad dzieckiem o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
8. Poznaje sposoby wspomagania dziecka chorego;
9. Hospituje zajęcia nauczyciela - opiekuna praktyk bądź innego nauczyciela, analizuje je i omawia z opiekunem;
10. Planuje zajęcia własne z uwzględnieniem nowoczesnych metod nauczania, wykorzystania technologii informacyjno - komunikacyjnej oraz indywidualizacji procesu nauczania pod kątem uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, realizuje i omawia je z opiekunem praktyk;
11. Analizuje i uzupełnia dziennik zajęć przedszkolnych;
12. Włącza się w charakterze obserwatora lub asystenta we wszystkie obowiązki nauczyciela;

13. Prowadzi zabawy o charakterze grupowym, kołowym, integracyjnym, bierze udział w zabawach dowolnych dzieci;
14. Pomaga dzieciom w czynnościach samoobsługowych;
15. Pomaga w przygotowaniach do spożywania posiłków oraz w utrzymywaniu czystości i dbaniu o otoczenie;
16. Pomaga w organizowaniu konkursów, imprez, wycieczek i wyjść.

SPOSÓB DOKUMENTOWANIA PRAKTYKI:

Dokumentacja praktyki uzależniona jest od wymagań uczelni kierującej praktykanta.

WZORY PROGRAMÓW PRACY Z PRAKTYKANTEM

Opracowanie:

Bożena Kopczyńska, Dorota Mitęga
Przedszkole nr 6 w Dąbrowie Górniczej

I. PODSTAWA PRAWNA

1. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz.1365, z późn. zm.).
2. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. Nr 25, poz. 131).
3. Przedszkole zapewnia praktykantowi optymalne warunki do odbycia praktyki studenckiej poprzez:
 - wyznaczenie opiekuna praktykanta,
 - zapewnia możliwość do wglądu i zapoznania się z dokumentacją przedszkolną,
 - stwarza możliwość realizacji planu praktyk.

II. CEL PRAKTYKI

1. Gromadzenie doświadczeń związanych z pracą wychowawczo - dydaktyczną nauczyciela przedszkola.
2. Konfrontowanie nabytej wiedzy z zakresu nabytej wiedzy z zakresu dydaktyki wychowania przedszkolnego.
3. Zorientowanie studenta w specyfice pracy nauczyciela przedszkola.
4. Pomoc studentom w procesie samookreślenia zawodowego.
5. Zapoznanie z dokumentami obowiązującymi w działalności placówki oraz związanymi ze stanowiskiem nauczyciela przedszkola.
6. Zapoznanie z metodami i formami pracy przedszkola.
7. Praktyczne przygotowanie studentów do podjęcia pracy w placówce przedszkolnej.
8. Kształcenie odpowiedzialności zawodowej za własny rozwój oraz przestrzeganie etyki zawodowej.

III. OBOWIĄZKI STUDENTA

1. Do Przedszkola nr 6 w Dąbrowie Górniczej zgłaszający się student na praktykę powinien:
 - posiadać aktualne skierowanie z pismem przewodnim z uczelni macierzystej,
 - aktualne badanie okresowe umożliwiające kontakt z wychowankami,
 - dokumentację odbywania praktyki z uczelni macierzystej min:
 - a) plan praktyk
 - b) dzienniczek praktyk
 - c) arkusze oceny realizacji praktyk
 - d) arkusze obserwacyjne

2. Student - praktykant ma obowiązek:
 - przestrzegania statutu przedszkola,
 - przestrzegania ochrony danych osobowych wychowanków i pracowników przedszkola,
 - przestrzegania umów zawartych z opiekunem,
 - zapewniać opiekę i bezpieczeństwo wychowankom przedszkola,
 - być przygotowanym do zajęć,
 - prowadzić dzienniczek zajęć,
 - przygotowywać konspekty do zajęć,
 - godnie reprezentować Przedszkole nr 6 podczas odbywanych praktyk.

IV. PRAKTYCZNE DZIAŁANIA STUDENTA:

1. Zapoznanie się ze specyfiką przedszkola:
 - poznanie realizowanych zadań dydaktycznych,
 - poznanie sposobu funkcjonowania,
 - poznanie organizacji pracy pracowników,
 - poznanie prowadzonej dokumentacji.
2. Obserwowanie:
 - czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk,
 - toku prowadzonych zajęć,
 - doboru odpowiednich treści programowych,
 - dostosowanie zadań do wieku i możliwości dzieci,
 - stosowanie naprzemiennych działań,
 - komunikacji pomiędzy nauczycielem a wychowankami,
 - sposobów aktywizowania dzieci,
 - sposobów dyscyplinowania dzieci,
 - stosowanych metod i form pracy z dziećmi,
 - stosowanych i wykorzystywanych pomocy dydaktycznych
 - zapewniania dzieciom, bezpieczeństwa podczas zajęć i zabaw
3. Współdziałanie z opiekunem praktyk:
 - organizacja pracy w grupie,
 - przestrzeganie ramowego planu dnia,
 - planowanie zajęć i zabaw,
 - przygotowanie pomocy dydaktycznych,
 - opracowanie scenariuszy zajęć i zabaw,
 - omawianie przygotowanych scenariuszy,
 - kontrolowanie dzieci.
4. Prowadzenie zajęć i zabaw:
 - realizacja przygotowanych scenariuszy,
 - stosowanie różnorodnych metod i form pracy z dziećmi,
 - aktywizowanie dzieci,
 - stwarzanie sytuacji do samodzielnego działania dzieci,
 - rozwijanie ich umiejętności,
 - podejmowanie indywidualnej pracy z dziećmi,
 - dbałość o bezpieczeństwo dzieci,

- stosowanie zasad i norm obowiązujących w grupie.
5. Podczas praktyki studenckiej student nabywa umiejętności:
- dokonuje obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych,
 - wykorzystywania wiedzy teoretycznej z zakresu pedagogiki, dydaktyki oraz psychologii,
 - diagnozuje i analizuje proces dobierania strategii realizowania działań praktycznych,
 - rozwija kompetencje komunikacyjne,
 - dobiera i wykorzystuje dostępne środki i metody pracy w celu efektywnego realizowania działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych),
 - rozwija umiejętność pracy z grupą zespołem,
 - wspiera wychowanków w samodzielnym dążeniu do zdobywania wiedzy i umiejętności,
 - posługuje się zasadami i normami etycznymi,
 - dokonuje ewaluacji swoich działań i dokonań,
 - poznaje strukturę działania placówki przedszkolnej,
 - poznaje dokumentację przedszkolną.

WZORY PROGRAMÓW PRACY Z PRAKTYKANTEM

Opracowanie:

**Ewa Szopińska, Agnieszka Balcerowska, Barbara Bańka, Małgorzata Będkowska
Zespół Szkół w Pińczycach**

I. CELE PRAKTYKI PEDAGOGICZNEJ

1. Celem praktyki na kierunkach edukacji wczesnoszkolnej jest doskonalenie umiejętności zawodowych, wdrożenie do praktycznego stosowania różnych form pracy dydaktyczno-wychowawczej oraz kształtowanie właściwej motywacji do pracy pedagogicznej. W trakcie praktyki student powinien uzyskać podstawowe wiadomości praktyczne na temat metodyki nauczania, poznać różne klasy i zespoły uczniowskie, jak również zdobyć pożądane doświadczenie pedagogiczne w zakresie zarówno organizacji pracy szkoły jak i planowania, realizacji i oceniania wyników procesu kształcenia.

2. Praktyka pedagogiczna:

- daje studentom możliwość zapoznania się ze strukturą, organizacyjną i pracą dydaktyczną szkoły,
- weryfikuje wiedzę teoretyczną z działaniem praktycznym przebiegającym w różnych warunkach i ulegającym stałym modyfikacjom,
- umożliwi kształtowanie zainteresowań i postaw zawodowych studentów,
- kształtuje kompetencje i postawy twórcze studentów.

3. Głównym celem praktyki jest praktyczne przygotowanie studentów do podjęcia pracy na etapie wczesnoszkolnym poprzez zdobycie wiadomości i umiejętności zawodowych, kształcenie odpowiedzialności zawodowej za własny rozwój oraz przestrzeganie zasad etyki zawodowej.

II. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNE I MERYTORYCZNE

Aby osiągnąć wyżej wymienione cele praktyk student powinien:

- zapoznać się z dokumentacją szkolną,
- rozwinąć umiejętność planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć,
- nabyć umiejętność prowadzenia obserwacji zajęć i ich dokumentowania,
- wykształcić umiejętność analizy pracy nauczyciela i uczniów podczas wspólnego omawiania praktyk opiekuna praktyk i studenta,
- współpracować z innymi nauczycielami, w szczególności z wychowawcą klasy pedagogiem szkolnym,
- korzystać z literatury fachowej,
- samodzielnie opracowywać konspekty lekcji w oparciu o informacje i wskazówki przekazane przez nauczyciela-opiekuna,
- przeprowadzać pod opieką nauczyciela lekcje w oparciu o wcześniej przygotowane konspekty,
- analizować i oceniać przeprowadzone przez siebie zajęcia w wyniku dyskusji nauczycielem – opiekunem.

III. TREŚCI PRAKTYKI PEDAGOGICZNEJ

Opis oraz kryteria doboru treści i umiejętności realizowanych w trakcie praktyki pedagogicznej odpowiada treściom i umiejętnościom zawartym w programach edukacji wczesnoszkolnej.

IV. OPIS ZAŁOŻONYCH OSIĄGNIĘĆ

W wyniku realizacji programu praktyki pedagogicznej student:

- poznaje miejsce przyszłej pracy zawodowej,
- poznaje strukturę organizacyjną przyszłej pracy zawodowej,
- poznaje podstawową dokumentację obowiązującą w szkole,
- planuje swoje działania,
- prawidłowo diagnozuje sytuacje zawodowe,
- trafnie określa cele podejmowanych działań,
- stosuje odpowiednie metody i formy pracy,
- działa kreatywnie,
- współdziała z innymi i tworzy dobrą atmosferę pracy,
- radzi sobie ze stresem,
- stosuje normy i zasady etyki zawodowej.

V. OBOWIĄZKI PRAKTYKANTA

Student odbywający praktykę w Zespole Szkół w Pińczycach zobowiązany jest do:

- prowadzenia Dziennika Praktyk i dokumentowania przebiegu praktyki,
- prowadzenia obserwacji lekcji i ich pisemnej analizy,
- korzystania ze wskazówek nauczyciela - opiekuna,
- dbania o wysoki poziom wykonywania zadań realizowanych na praktyce,
- przygotowywania szczegółowych konspektów do wszystkich samodzielnie prowadzonych lekcji. Konspekty zaakceptowane i podpisane przez nauczyciela -opiekuna, przynajmniej w przeddzień ich realizacji są niezbędnym warunkiem dopuszczenia studenta-praktykanta do samodzielnego prowadzenia zajęć.

VI. ZADANIA NAUCZYCIELA - OPIEKUNA PRAKTYK

W naszej placówce do zadań opiekuna praktyki należy:

- wprowadzanie praktykanta w środowisko szkolne, zapoznanie z materiałami i środkami nauczania oraz wyposażeniem szkoły, ze sposobem prowadzenia dokumentacji szkolnej w zakresie edukacji wczesnoszkolnej, z organizacjami działającymi na terenie szkoły,
- sprawowanie fachowego nadzoru nad studentem-praktykantem, udzielanie mu rad i wskazówek niezbędnych przy realizacji zadań dydaktyczno - wychowawczych,
- ustalanie szczegółowego harmonogramu praktyki oraz planu lekcji prowadzonych przez studenta,
- sprawdzanie i podpisywanie konspektów przygotowywanych przez studenta,
- omawianie i ocena lekcji.

W czasie odbywania praktyk staramy się stworzyć studentom - praktykantom miłą, serdeczną, przyjazną atmosferę oraz zapewnić im zdobycie fachowej wiedzy i umiejętności niezbędnych w przyszłej pracy nauczyciela.

Opracowanie:

Anita Król, Agata Barańska - Feledyk, Dorota Sałga, Beata Sroczyńska

Szkoła Podstawowa Nr 12 im. St. Staszica w Dąbrowie Górniczej

Praktyka stanowi integralną część studiów pedagogicznych. Umożliwia ona studentom konfrontację zdobytej w czasie studiów wiedzy z rzeczywistością szkolną, poznanie środowiska i warunków pracy w szkole, poznanie specyfiki i metod pracy z dzieckiem w wieku wczesnoszkolnym. Pozwala doskonalić umiejętności i sprawności praktyczne niezbędne do pełnienia roli nauczyciela i wychowawcy.

CELE OGÓLNE PRAKTYK:

- poznanie przez studentów organizacji pracy szkoły podstawowej,
- nabywanie umiejętności obserwacji i diagnozy rozwoju dziecka,
- nabycie umiejętności planowania pracy pedagogicznej i wychowawczej, prowadzenia i dokumentowania zajęć,
- wyrabianie dydaktycznych, wychowawczych i organizacyjnych umiejętności,
- rozbudzanie zainteresowań problematyką działalności szkoły oraz pracy z dzieckiem,
- rozwijanie komunikacji na płaszczyźnie student - uczeń - nauczyciel.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Kształcenie umiejętności zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w placówce oświatowej

Student:

- odbywa instruktaż stanowiskowy bhp pierwszego dnia praktyk pedagogicznych,
- zapoznaje się z aktami prawnymi dotyczącymi zagadnień bhp w szkole,
- zapoznaje się ze stosownymi regulaminami porządkowymi obowiązującymi w placówce,
- uczestniczy wraz z opiekunem w dyżurach nauczycielskich.

2. Kształtowanie nawyków stosowania prawa oświatowego w codziennej pracy nauczyciela

Student:

- zapoznaje się ze statutem placówki, planem wychowawczym i profilaktyki, planem pracy szkoły,
- analizuje podstawę programową kształcenia ogólnego,
- zapoznaje się z wewnątrzszkolnym systemem oceniania.

3. Kształcenie umiejętności prawidłowego prowadzenia dokumentacji związanej z realizowaniem obowiązków nauczyciela i studenta odbywającego praktyki

Student:

- poznaje prawidłowe dokumentowanie pracy nauczyciela poprzez bieżące zapisy w dzienniku zajęć lekcyjnych, dzienniku zajęć pozalekcyjnych, kartach ocen, arkuszach ocen,

- konstruuje konspekty prowadzonych przez siebie zajęć,
- uzupełnia dzienniczek praktyk, arkusze zajęć obserwowanych.

4. Kształcenie umiejętności analizowania obserwowanych zajęć pod względem merytorycznym i metodycznym oraz omawiania lekcji

Student:

- obserwuje zajęcia opiekuna praktyk bądź innego nauczyciela placówki,
- asystuje w zajęciach opiekuna praktyk,
- omawia z opiekunem praktyk zajęcia obserwowane i asystowane,
- omawia z opiekunem praktyk zadania stojące przed nauczycielem, poznaje rolę nauczyciela i konieczne w jego pracy kompetencje.

5. Kształcenie umiejętności planowania i prowadzenia zajęć dydaktycznych

Student:

- tworzy konspekty własnych zajęć,
- samodzielnie prowadzi zajęcia na podstawie zatwierdzonego przez opiekuna praktyk konspektu,
- przygotowuje pomoce dydaktyczne, np. wiersze, piosenki, bajki, zabawy i gry dydaktyczne,
- stosuje różnorodne metody i techniki nauczania (zwrócenie szczególnej uwagi na metody aktywizujące),
- posługuje się językiem jasnym i zrozumiałym dla dzieci,
- ocenia uczniowskie postępy w nauce, sprawdza wiedzę i umiejętności dzieci.

6. Nabycie umiejętności autorefleksji i oceny własnych umiejętności

Student:

- omawia z opiekunem praktyk prowadzone zajęcia,
- analizuje własne zachowania oraz informacje zwrotne pochodzące od opiekuna praktyk.

7. Doskonalenie umiejętności wychowawczych

Student:

- obserwuje dzieci w placówce,
- uczestniczy w pracy wychowawczej nauczyciela,
- nawiązuje oparte na życzliwości relacje z dziećmi,
- zapoznaje się z zadaniami pedagoga w placówce,
- motywuje dzieci do udziału w zajęciach.

8. Kształcenie umiejętności współpracy z rodzicami uczniów

Student:

- obserwuje zebranie rodzicielskie,
- asystuje w rozmowach z rodzicami uczniów.

9. Doskonalenie umiejętności wykorzystania technologii informacyjnej komunikacyjnej w nauczaniu

Student:

- wykorzystuje komputer na zajęciach z dziećmi oraz podczas przygotowania się do zajęć i ich dokumentowania,

- wykorzystuje platformy edukacyjne, bazy bibliotek internetowych, e-booki w czasie przygotowywania się do zajęć,
- poznaje zagrożenia związane z technologią informacyjną i sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom w placówce oświatowej.

10. Wdrożenie do stosowania zasad etyki zawodowej

Student:

- poznaje zasady etyki zawodowej.

11. Inicjatywa własna studenta

Student:

- wykazuje się własną inicjatywą, aktywnie włącza się w działania placówki.

12. Zadania fakultatywne

Student:

- uczestniczy za zgodą rady pedagogicznej placówki w jej posiedzeniach oraz wewnątrzszkolnym doskonaleniu nauczycieli,
- przygotowuje imprezy zgodnie z kalendarzem uroczystości szkolnych, np.: 3 Maja, 11 Listopada, Święto Szkoły,
- bierze udział w wycieczkach, wyjściach do kina, teatru, muzeum i innych inicjatywach placówki,
- pełni dyżury podczas przerw w szkole jako asystent,
- współpracuje z biblioteką szkolną,
- uczestniczy w zajęciach świetlicowych, wyrównawczych,
- zapoznaje się z pracą samorządu szkolnego.

Sposób dokumentacji praktyki

W czasie praktyki student dokumentuje jej przebieg w dzienniczku praktyk, do którego dołącza scenariusze zajęć prowadzonych zajęć i arkusze obserwacji uczniów.

Obowiązki studenta na praktyce

- praktykant reprezentuje właściwą postawę – godną przyszłego nauczyciela, wychowawcy młodzieży,
- po przybyciu na miejsce praktyki student zgłasza się u dyrektora szkoły,
- z pomocą nauczyciela – opiekuna zapoznaje się z warunkami szkoły,
- bierze udział w całokształcie pracy szkoły,
- wykonuje zadania wynikające z programu praktyki,
- pisemnie przygotowuje się do samodzielnie prowadzonych lekcji według znanego schematu konspektu,
- terminowo przedstawia do zatwierdzenia konspekty przygotowanych lekcji,
- do szkoły przychodzi nie później niż 15 minut przed rozpoczęciem lekcji,
- bierze udział w zebraniach i konferencjach organizowanych w placówce, w trakcie trwania praktyki,
- prowadzi na bieżąco dokumentację praktyki,
- po zakończeniu praktyki oddaje dokumentację.

Obowiązki nauczyciela – opiekuna

- kieruje bezpośrednio całością przebiegu praktyki,
- organizuje i przygotowuje z pomocą studenta przyrządy, przybory i sprzęt potrzebny do prowadzenia zajęć,
- opracowuje ze studentem plan praktyki,
- zapoznaje z warunkami pracy nauczyciela w szkole,
- zapoznaje z własną dokumentacją,
- stwarza możliwości prowadzenia rozmów i wywiadów z innymi pracownikami szkoły,
- przeprowadza lekcje dla praktykanta,
- dokonuje przydziału klas na różnym poziomie, w których student będzie prowadził lekcje,
- pomaga w realizacji programu dotyczącego obserwacji i prowadzenia lekcji w klasach I – III,
- kontroluje opracowane przez studenta konspekty do lekcji, wpisuje na nich własne uwagi i polecenia,
- obserwuje oraz nadzoruje wszystkie lekcje prowadzone przez praktykanta i omawia je,
- udziela stałych konsultacji praktykantowi w całości kształcenia,
- czuwa nad właściwą postawą studenta, udziela rad, wskazówek i upomnień w sprawach wychowawczych,
- dopilnowuje prowadzenia na bieżąco dokumentacji praktyki,
- po zakończeniu praktyki opiniuje, w sprawozdaniu, na piśmie całość kształtu pracy studenta praktykanta i wystawia oceny,

Kryterium zaliczenia praktyki

Warunkiem zaliczenia praktyki jest:

- odbycie praktyki w terminie wyznaczonym przez uczelnię,
- pełne wykonanie programu praktyki,
- wykazanie się nienaganną postawą,
- prowadzenie na bieżąco dokumentacji praktyki wg ustalonych wzorów,
- uzyskanie pozytywnych opinii i ocen wystawionych przez nauczyciela – opiekuna i dyrektora szkoły.

Kryteria oceny praktykanta

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje praktykant, który:

- zrealizował wszystkie zaplanowane zadania przewidziane w programie,
- był punktualny i rzetelny w wywiązywaniu się z obowiązków,
- prezentował bardzo dobry poziom merytoryczny prowadzonych zajęć,
- zrealizował pięć lub więcej zadań fakultatywnych, wykorzystywał na zajęciach technologię informatyczną i komunikacyjną.

Ocenę dobrą otrzymuje praktykant, który:

- zrealizował wszystkie zaplanowane zadania przewidziane w programie,
- był punktualny i rzetelny w wywiązywaniu się z obowiązków,

- prezentował dobry poziom merytoryczny prowadzonych zajęć, zrealizował co najmniej trzy zadania fakultatywne.

Ocenę dostateczną otrzymuje praktykant, który:

- zrealizował wszystkie zaplanowane zadania przewidziane w programie,
- nie zawsze był punktualny i rzetelny w wywiązywaniu się z obowiązków,
- prezentował przeciętny poziom merytoryczny prowadzonych zajęć, zrealizował
- co najmniej jedno zadanie fakultatywne.

Ocenę niedostateczną otrzymuje praktykant który:

- nie zrealizował zadań przewidzianych w programie,
- był niepunktualny, opuszczał zajęcia, nie wywiązywał się z obowiązków.

WZORY PROGRAMÓW PRACY Z PRAKTYKANTEM

Opracowanie:

Bogumiła Folwarczny, Elżbieta Kwietniowska - Strozik, Grażyna Kasza,

Danuta Meus

Szkoła Podstawowa nr 37 im. ks. Jana Twardowskiego w Katowicach

Szkoła przyjmuje studentów uczelni wyższych na praktyki. Praktyka studencka (pedagogiczna) może być prowadzona w zakresie edukacji wczesnoszkolnej, przedmiotowa - w klasach 4-6, surdopedagogiczna.

W szkole podstawowej praktyka realizowana przez studentów przewidziana jest jako przygotowanie do zawodu nauczyciela. Jest realizowana w programie studiów. Praktykanci posiadają podstawowe wiadomości dotyczące organizacji szkoły, funkcji nauczyciela oraz umiejętności obserwowania i prowadzenia lekcji.

Praktyka może być realizowana jako sama obserwacja lub hospitacja i prowadzenie.

Różnorodność praktyk i ilości godzin do realizacji (obserwacja i prowadzenie);

1. praktyka śródroczna – obserwacja zajęć (20 h),
2. praktyka pedagogiczna opiekuńczo – wychowawcza (75 h),
3. praktyka nauczycielska w klasach I – III – edukacja wczesnoszkolna (75 h),
4. praktyka nauczycieli przedmiotowców w klasach 4-6 – np. informatyka, matematyka, przyroda (75 – 100 h),
5. praktyka surdopedagogiczna (75 h).

CELE PRAKTYKI

1. Poznanie organizacji pracy w szkole podstawowej.
2. Poznanie całokształtu pracy dydaktyczno – wychowawczej szkoły.
3. Poznanie realizacji programu nauczania na tle warunków bazowo – sprzętowych szkoły.
4. Poszerzenie i pogłębienie dotychczasowych wiadomości o pracy nauczyciela.
5. Wdrożenie studentów do pracy nauczyciela w szkole podstawowej (na I etapie edukacyjnym edukacji wczesnoszkolna i na II etapie edukacyjnym klasy IV – VI).
6. Doskonalenie umiejętności planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć.
7. Nabycie umiejętności analizy pracy nauczyciela i uczniów podczas wspólnego omawiania przebiegu praktyki wraz z opiekunem.
8. Nabycie umiejętności analizowania własnej pracy i jej efektów oraz pracy uczniów.

W szkole organizacją pracy studentów zajmuje się kierownik praktyk studenckich, który po złożeniu przez studenta stosownej dokumentacji z uczelni (porozumienie) i przedłożeniu jej dyrektorowi szkoły wyznacza nauczyciela – opiekuna. Nauczyciel – opiekun praktykanta przyjmuje studenta na praktykę. Nauczyciel nadzoruje przebieg praktyki pod względem organizacyjnym, merytorycznym i metodycznym. Każdy student odbywający praktykę w szkole odnotowywany jest w ewidencji szkolnej (książka praktyk studenckich).

CELE SZCZEGÓŁOWE

W trakcie praktyki następuje kształtowanie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych oraz dydaktycznych studenta poprzez realizację następujących zadań:

- zapoznanie ze specyfiką placówki, szkoła masowa która posiada klasy z wadą słuchu,
- poznanie całokształtu działalności szkoły jako instytucji dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, a także jej roli społeczno – kulturalnej w środowisku lokalnym,
- zapoznanie z dokumentacją placówki: Statutem Szkoły, wewnątrzszkolnym systemem oceniania, programem wychowawczym, programem profilaktycznym dziennikami zajęć lekcyjnych,
- zapoznanie z pracą pedagoga i zespołów problemowo – zadaniowych funkcjonującym w szkole,

Praktyka w szkole podstawowej w klasach I – III ma na celu gromadzenie doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo – wychowawczą i dydaktyczną z uczniami, zarządzaniem grupą i diagnozowaniem indywidualnych potrzeb uczniów oraz konfrontowanie nabytej wiedzy psychologiczno – pedagogicznej oraz dydaktycznej z rzeczywistością pedagogiczna w działaniu praktycznym.

Praktyka studencka służy dostarczeniu pierwszych doświadczeń pedagogicznych, zapoznaniu z metodami i formami pracy w szkole, a także możliwościami współpracy placówki ze środowiskiem. Istotnym celem praktyk jest również pomoc studentom w proces samookreślenia zawodowego.

Student odbywający praktykę współdziała z nauczycielem opiekunem praktyk w:

- sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą oraz zapewnieniem bezpieczeństwa,
- podejmowaniu działań wychowawczych wynikających z zastanych sytuacji,
- prowadzeniu zorganizowanych zajęć dydaktyczno – wychowawczych,
- podejmowaniu działań na rzecz dzieci ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dzieci szczególnie uzdolnionych,
- przygotowaniu pomocy dydaktycznych,
- wykorzystaniu środków multimedialnych w pracy dydaktycznej,
- organizowaniu przestrzeni klasy,
- podejmowaniu działań w zakresie projektowania i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
- poznawanie wychowanków, ich sytuacji społecznej, potrzeb, zainteresowań i zdolności, a także określenie poziomu rozwoju oraz wstępne diagnozowanie dysfunkcji i zaburzeń,
- sprawowanie opieki nad grupą w toku spontanicznej aktywności wychowanków,
- organizowanie i prowadzenie zajęć w oparciu o samodzielne opracowane scenariusze,
- podejmowanie działań wychowawczych o charakterze interwencyjnym w sytuacji konfliktu, zagrożenia bezpieczeństwa, naruszenia praw innych lub nieprzestrzeganie ustalonych zasad, sprawowanie opieki nad dziećmi poza terenem szkoły, w czasie spacerów, wycieczek.

Student będący na praktyce w szkole:

- planuje poszczególne zajęcia, formułuje cele, dobiera metody i formy pracy oraz środki dydaktyczne,
- dostosowuje metody i formy pracy do realizowanych treści etapu edukacyjnego oraz dynamiki grupy uczniowskiej,
- organizuje i prowadzi zajęcia w oparciu o samodzielnie opracowane scenariusze,
- wykorzystuje w toku zajęć środki multimedialne i technologię informacyjną,
- dostosowuje sposób komunikacji w toku lekcji do poziomu rozwoju uczniów,
- organizuje pracę uczniów w zespołach zadaniowych,
- diagnozuje poziom wiedzy i umiejętności uczniów,
- podejmuje indywidualną pracę dydaktyczną z uczniami w tym uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- podejmuje współpracę z czynnymi nauczycielami, wychowawcą grupy, pedagogiem, logopedą, wychowawcami świetlicy, a także rodzicami,
- zapoznaje się z możliwościami korzystania z literatury fachowej przy przygotowywaniu zajęć, a także możliwościami doskonalenia zawodowego i stopniami awansu zawodowego.

ZADANIA PROGRAMOWE

1. Obserwacja lekcji, zajęć edukacji wczesnoszkolnej (zajęć lekcyjnych), pozalekcyjnych, uroczystości szkolnych.
2. Samodzielne prowadzenie zajęć w klasach I – III lub w klasach IV – VI.

HARMONOGRAM PRAKTYK W SZKOLE STUDENTÓW EDUKACJI Wczesnoszkolnej (w razie potrzeby modyfikowany)

1 DZIEŃ PRAKTYKI –	spotkanie z dyrektorem szkoły, kierownikiem praktyk studenckich i nauczycielem – opiekunem praktyk.
2 DZIEŃ PRAKTYKI –	hospitowanie zajęć w klasie i zapoznanie się z dokumentacją placówki (Statut, program wychowawczy, program profilaktyczny, dziennik lekcyjny).
3 DZIEŃ PRAKTYKI –	asystowanie nauczycielowi w zajęciach w klasie I.
4 – 5 DZIEŃ PRAKTYKI –	samodzielne prowadzenie zajęć w klasie pod kierunkiem nauczyciela.
6 DZIEŃ PRAKTYKI –	hospitowanie zajęć w klasie II.
7 DZIEŃ PRAKTYKI –	asystowanie nauczycielowi w zajęciach w klasie II.
8 – 10 DZIEŃ PRAKTYKI –	samodzielne prowadzenie zajęć w klasie II pod kierunkiem nauczyciela.
11 DZIEŃ PRAKTYKI –	hospitacja zajęć w klasie III.
12 DZIEŃ PRAKTYKI –	asystowanie nauczycielowi w zajęciach w klasie III.
13 – 19 DZIEŃ PRAKTYKI –	samodzielne prowadzenie zajęć w klasie III pod kierunkiem nauczyciela.

20 DZIEŃ PRAKTYKI – podsumowanie pracy ocena, wystawienie kompletnej dokumentacji.

Każdy dzień praktyki – około 5 godzin przewidzianych na realizację podstawy programowej, co znajduje w scenariuszach zajęć zintegrowanych. Student szczegółowo opisuje czynności nauczyciela i uczniów, tak aby opiekun praktyk miał możliwość sprawdzenia prawidłowości merytorycznej i metodycznej przygotowanych zajęć.

ZADANIA PRAKTYKI STUDENCKIEJ

1. Ocena przydatności wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych zdobytych przez studentów podczas studiów.
2. Poglębienie znajomości form i metod pracy dydaktyczno – wychowawczej nauczycieli.
3. Zapoznanie się z dokumentacją szkoły i dokumentacją nauczyciela.
4. Poznanie dzieci.
5. Obserwowanie zajęć wyznaczonej ilości przez uczelnię.
6. Samodzielne prowadzenie zajęć lekcyjnych na różnych poziomach i z różnych działów i z różnych działów programu nauczania.
7. Udział w zebraniach konferencjach oraz uroczystościach szkolnych organizowanych na terenie w czasie trwania praktyk.
8. Prowadzenie dokumentacji, doskonalenie umiejętności, prowadzenie obserwacji i jej dokumentowania oraz przygotowania do samodzielnego prowadzenia zajęć – konspekty lekcji.

OBOWIĄZKU STUDENTA ODBYWAJĄCEGO PRAKTYKĘ:

1. Praktykant reprezentuje właściwą postawę godną przyszłego nauczyciela.
2. Po przybyciu do szkoły praktykant zgłasza się do dyrektora szkoły i do szkolnego opiekuna praktyk przedstawiając porozumienie lub skierowanie na praktykę z uczelni.
3. Szkolny kierownik praktyk wyznacza nauczyciela opiekuna praktyk.
4. Praktykant z pomocą nauczyciela zapoznaje się z warunkami szkoły.
5. Praktykant bierze udział w całokształcie pracy szkoły.
6. Praktykant sumiennie wykonuje zadania wynikające z programu praktyk i bezpośrednich zleceń zwierzchnictwa w miejscu pracy.
7. Praktykant przestrzega dyscypliny pracy i zasad bhp w placówce oświatowej.
8. Praktykant przygotowuje niezbędne pomocy dydaktyczne do pracy.
9. Na bieżąco prowadzi dziennik pracy.
10. Student odbywający praktykę bezpośrednio po zakończeniu praktyki zobowiązany jest do złożenia uzupełnionego dziennika praktyk.
11. Student praktykant może przebywać z uczniami tylko wraz z nauczycielem.

OBOWIĄZKI NAUCZYCIELA OPIEKUNA PRAKTYK:

Nauczyciel opiekun praktyk stwarza warunki od odbycia praktyki, dostarcza wzorców wspiera, nadzoruje i pomaga studentowi w kształtowaniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych i dydaktycznych niezbędnych do podjęcia pracy w zawodzie nauczyciela.

1. Opiekun nauczyciel wspólnie ze studentem opracowuje szczegółowy plan praktyki zgodny z wymogami i zaleceniami uczelni wyższej,
2. Opiekun studenta zapoznaje ze specyfiką placówki, udostępnia dokumentację.
3. Nauczyciel opiekun prowadzi zajęcia pokazowe i omawia je ze studentami.
4. Nauczyciel zaznajamia studenta ze swoim warsztatem pracy umożliwia dostęp do dziennika klasowego, podręczników, instrumentów muzycznych, tablicy interaktywnej, programów edukacyjnych, rzutnika i innych pomocy i środków, którymi dysponuje szkoła.
5. Nauczyciel opiekun kontroluje prawidłowość zapisów w dzienniku praktyk studenta.
6. Nauczyciel sprawdza zatwierdza konspekty zajęć prowadzonych przez studenta.
7. Nauczyciel hospituje studenta, omawia zajęcia prowadzone przez praktykanta; uwagi wpisuje do scenariusza.
8. Nauczyciel podpisem w dzienniku praktyk stwierdza odbycie zaplanowanych zadań w każdym dniu praktyki.
9. Na koniec praktyki sporządza opinię o studencie praktykanci i przedkłada ją do zatwierdzenia dyrektorowi placówki.

OBOWIĄZKI DYREKTORA PLACÓWKI I KIEROWNIKA PRAKTYK STUDENCKICH:

1. Dyrektor szkoły przekazuje studenta kierownikowi praktyk.
2. Kierownik praktyk wyznacza nauczyciela – opiekuna praktyk.
3. Kierownik w księdze ewidencji studentów odnotowuje informacje o studencie (imię, nazwisko studenta, uczelnia, rodzaj praktyki, czasokres praktyki, imię i nazwisko nauczyciela praktyki).
4. Kierownik praktyk zapoznaje studenta – praktykanta z całokształtem działania placówki.
5. Dyrektor szkoły wraz z kierownikiem praktyk czuwają nad prawidłowym przebiegiem praktyki.
6. Kierownik praktyk studenckich kontroluje na bieżąco realizację ustalonego harmonogramu zajęć.
7. Na zakończenie praktyki studenckiej organizuje spotkanie celem omówienia wyników praktyki studenckiej.
8. Kierownik praktyk studenckich i dyrektor szkoły potwierdza odbycie praktyki studenckiej.

Nauczyciel opiekun praktyk studenckich sporządza sprawozdanie – opinię o studencie – praktykancie. Opinia czyli sprawozdanie ogólne nauczyciela powinno zawierać krótkie dane o praktykancie oraz charakterystykę wykonania zadań praktyki w formie opisowej.

Charakterystyka wykonania zadań praktyki obejmuje:

- imię i nazwisko studenta,
- przydział zajęć na praktyce i ich realizację,
- krótką charakterystykę przygotowania się praktykanta do lekcji,
- prowadzenie dziennika praktyki,
- postawę studenta na praktyce, jego zainteresowania, sposób bycia,
- braki z zakresu metodyki,

- umiejętności i zainteresowania praktykanta,
- na koniec wystawiona jest ogólna ocena wyrażona stopniem.

Opinia (sprawozdanie) zawiera także pieczęć szkoły, podpis dyrektora i nauczyciela – opiekuna praktyki.

WARUNKI ZALICZENIA PRAKTYKI STUDENCKIEJ W SZKOLE

Wywiązanie się z zadań sformułowanych w programie praktyki studenckiej oraz kompletna i uzupełniona dokumentacja, a mianowicie:

- porozumienie (skierowanie na praktykę studencką do szkoły) z uczelni wyższej,
- opinia (sprawozdanie) nauczyciela opiekuna praktyki,
- dziennik praktyk.

Program pracy z praktykantem jest wynikiem doświadczeń:

- w pracy nauczycieli, opiekunów praktykantów, ze studentami praktykantami,
- współpracy z uczelniami wyższymi w zakresie przyjmowania studentów na praktyki.

Opracowanie:

Edyta Osowska, Magdalena Więcek

Szkoła Podstawowa nr 8 w Dąbrowie Górniczej

I. OGÓLNE ZAŁOŻENIA PRAKTYKI

Praktyka pedagogiczna w Szkole Podstawowej nr 8 w Dąbrowie Górniczej przewidziana jest jako przygotowanie studentów do zawodu nauczyciela. W toku studiów studenci zdobyli już wiedzę teoretyczną dotyczącą pracy w szkole podstawowej i nabyli podstawowe wiadomości dotyczące organizacji szkoły, funkcji nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej oraz umiejętności obserwowania i prowadzenia lekcji. Tę wiedzę i umiejętności mają okazję wykorzystać i pogłębić w trakcie praktyki pedagogicznej.

Nauczyciel – opiekun przyjmujący studenta na praktykę pedagogiczną opracowuje harmonogram praktyki i nadzoruje jej przebieg pod względem organizacyjnym, merytorycznym i metodycznym.

II. CELE PRAKTYKI

1. Zdobyć pożądanego doświadczenia pedagogicznego w zakresie organizacji pracy szkoły, planowania, realizacji i oceniania wyników procesu kształcenia
2. Wdrażanie do praktycznego stosowania różnych form pracy dydaktyczno-wychowawczej.
3. Doskonalenie umiejętności planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć.
4. Kształtowanie właściwej motywacji do pracy pedagogicznej.
5. Pogłębienie dotychczasowych wiadomości o pracy nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej.

III. ZADANIA PRAKTYKI

1. Poznanie dokumentacji szkoły i dokumentacji nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej.
2. Wykorzystanie wiedzy teoretycznej, zdobytej przez studentów w czasie studiów w uczelni, podczas pracy w szkole.
3. Poznanie potrzeb i zainteresowań uczniów.
4. Obserwacja zajęć lekcyjnych w określonej liczbie godzin.
5. Samodzielne prowadzenie zajęć lekcyjnych w określonej liczbie godzin.
6. Poszerzenie wiedzy na temat form i metod pracy dydaktyczno – wychowawczej nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej.
7. Udział we wszystkich spotkaniach i zebraniach organizowanych na terenie szkoły podczas trwania praktyki.
8. Zapoznanie się ze sposobem prowadzenia dokumentacji szkolnej.

IV. OBOWIĄZKI PRAKTYKANTA

1. Podczas odbywania praktyki student zakłada i prowadzi „Dziennik praktyk”, który powinien zawierać zapis przebiegu praktyk każdego dnia praktyki: daty, godziny zajęć obserwowanych, prowadzonych samodzielnie i inne.
2. Student sporządza protokoły obserwowanych zajęć dydaktycznych. W protokole powinny znaleźć się: temat i cele zajęć podane przez nauczyciela, notatki z ich przebiegu oraz podpis nauczyciela.
3. Przygotowuje konspekty lekcji do samodzielnego prowadzenia zajęć i przedstawia je opiekunowi praktyki najpóźniej w przeddzień ich realizacji.
4. Na bieżąco prowadzi dokumentację czynności dydaktyczno – wychowawczych.
5. W pracy dydaktyczno-wychowawczej praktykant korzysta ze wskazówek nauczyciela-opiekuna i uczelnianego opiekuna praktyki.
6. Praktykant reprezentuje właściwą postawę – godną przyszłego nauczyciela.

V. ZADANIA NAUCZYCIELA-OPIEKUNA PRAKTYKI

1. Nauczyciel-opiekun kieruje przebiegiem praktyki, bierze czynny udział w kształceniu praktykanta, przyszłego nauczyciela.
2. Inspiruje, wspiera i ocenia działania dydaktyczne i wychowawcze studenta – praktykanta.
3. Nauczyciel-opiekun ustala szczegółowy harmonogram praktyki.
4. Z odpowiednim wyprzedzeniem zapoznaje się z konspektem lekcji praktykanta, a jego akceptacja jest warunkiem dopuszczającym go do prowadzenia lekcji.
5. Po lekcji prowadzonej przez studenta nauczyciel-opiekun dokonuje jej oceny zwracając szczególną uwagę na: stopień realizacji celów, poprawność sformułowanych przez studenta pytań, dobór metod i środków dydaktycznych, poprawność merytoryczną i atrakcyjność lekcji oraz umiejętność zainteresowania uczniów lekcją, a także motywowania ich do twórczej i efektywnej pracy na zajęciach.
6. Nauczyciel-opiekun kontroluje i weryfikuje pracę dydaktyczno-wychowawczą praktykanta.
7. Nauczyciel-opiekun wprowadza praktykanta w środowisko szkolne: zapoznaje z materiałami i środkami nauczania oraz wyposażeniem szkoły, ze sposobem prowadzenia dokumentacji szkolnej w zakresie edukacji wczesnoszkolnej, z organizacjami działającymi na terenie szkoły.
8. Nauczyciel-opiekun dokonuje wymaganych wpisów w Dzienniku praktyk oraz ogólnej oceny praktyki.

VI. OCENA PRAKTYKI PEDAGOGICZNEJ

Nauczyciel-opiekun dokonuje ogólnej oceny praktyki biorąc pod uwagę nienaganną postawę praktykanta, ocenę lekcji prowadzonych przez niego oraz całokształt działalności dydaktyczno-wychowawczej w okresie praktyki – wykonanie wszystkich zaplanowanych w harmonogramie praktyki zadań, właściwe prowadzenie dokumentacji praktyki (Dziennik praktyk, protokoły obserwowanych zajęć, konspekty prowadzonych zajęć)

VII. WYTYCZNE DO SPRAWOZDANIA NAUCZYCIELA – OPIEKUNA PRAKTYKI PEDAGOGICZNEJ

Charakterystyka wykonania zadań praktyki w formie opisowej powinna zawierać:

- a) Nazwisko i imię studenta.
- b) Przydział zajęć na praktyce i ich realizacja.
- c) Krótka charakterystyka przygotowania się praktykanta do lekcji i ich prowadzenie.
- d) Prowadzenie dziennika praktyki.
- e) Postawa studenta na praktyce (stosunek do uczniów, postawa, kultura osobista, sposób bycia).
- f) Umiejętności i zainteresowania praktykanta.
- g) Ogólna ocena praktykanta wyrażona stopniem.
- h) Sprawozdanie zawiera: pieczętkę szkoły, podpis Dyrektora szkoły i nauczyciela – opiekuna praktyk.

VIII. SPOSOBY REALIZACJI ZAŁOŻONYCH CELÓW

Dla osiągnięcia głównego celu praktyki konieczne jest:

- zapoznanie się z dokumentacją szkolną;
- nabycie umiejętności planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć;
- nabycie umiejętności prowadzenia obserwacji zajęć i ich dokumentowania;
- nabycie umiejętności analizy pracy nauczyciela i uczniów podczas wspólnego omawiania praktyk przez opiekuna praktyk i studenta;
- nabycie umiejętności autorefleksji i analizowania własnej pracy i jej efektów oraz pracy uczniów;
- nabycie umiejętności współpracy z innymi nauczycielami, w szczególności z wychowawcą klasy, pedagogiem szkolnym, wychowawcami świetlicy szkolnej, nauczycielem biblioteki szkolnej, inspektorem bhp;
- nabycie umiejętności korzystania z literatury fachowej;
- samodzielne opracowanie konspektów lekcji w oparciu o informacje i wskazówki przekazane przez nauczyciela-opiekuna;
- przeprowadzenie – pod opieką nauczyciela – lekcji w oparciu o przygotowane uprzednio konspekty;
- analiza i ocena przeprowadzonych przez siebie lekcji w wyniku dyskusji z nauczycielem-opiekunem.

PRZYKŁADOWY HARMONOGRAM PRAKTYKI STUDENTA EDUKACJI WCZESNOSZKOLNEJ W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 8 W DĄBROWIE GÓRNICZEJ

(90 godz.)

<i>L.p.</i>	<i>Data</i>	<i>Zakres obowiązków</i>	<i>Liczba godzin</i>	<i>N-I/klasa</i>	<i>Uwagi</i>
1.	Dzień 1.	Spotkanie z dyrektorem szkoły oraz inspektorem BHP : - zapoznanie z przepisami obowiązującymi nauczyciela na terenie szkoły (przepisy BHP, przestrzeganie tajemnicy zawodowej - zapoznanie z aktami prawnymi regulującymi funkcjonowanie szkoły - zapoznanie z dokumentami szkoły (Statut Szkoły)	5 g.	Wicedyrektor szkoły, Inspektor BHP	8.00 – 12.30
2.	Dzień 2.	Zapoznanie z charakterem pracy pedagoga szkolnego, bibliotekarza i nauczycieli świetlicy szkolnej: - zapoznanie z dokumentami szkoły oraz dokumentacją pedagoga (dziennik pedagoga, karty indywidualne ucznia, orzeczenia i opinie PPP, Program Wychowawczy, Program Profilaktyki) - zapoznanie z charakterem pracy bibliotekarza - zapoznanie ze sposobem organizacji pracy świetlicy szkolnej (plany dydaktyczne wychowawców świetlicy, sposoby organizowania zajęć itp.)	5g.	Pedagog szkolny, N-I bibliotekarz, Kierownik świetlicy szkolnej.	8.00 – 12.30
3.	Dzień 3.	Hospitacja zajęć lekcyjnych. Zapoznanie z dokumentacją klasy.	4g 1g KN	Wychowawca klasy Ib	8.50 – 11.30 12.30 – 13.30 13.30 – 14.25
4.	Dzień 4.	Hospitacja zajęć lekcyjnych i asystowanie nauczycielowi podczas zajęć.	3g	Wychowawca klasy Ib	10.45 – 13.30
5.	Dzień 5.	Hospitacja zajęć lekcyjnych i asystowanie nauczycielowi podczas zajęć.	1g KN 4g	Wychowawca klasy Ib	8.00 – 8.45 8.55 – 12.30
6.	Dzień 6.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie pierwszej, pod kierunkiem nauczyciela.	3g	Wychowawca klasy Ib	8.00 – 8.45 9.50 – 11.30
7.	Dzień 7.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie pierwszej, pod kierunkiem nauczyciela	4g	Wychowawca klasy Ib	8.00 – 11.30

8.	Dzień 8.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie pierwszej, pod kierunkiem nauczyciela.	4g	Wychowawca klasy Ib	8.50 – 11.30 12.30 – 13.30
9.	Dzień 9.	Hospitacja zajęć lekcyjnych. Zapoznanie z dokumentacją klasy.	3g 1g KN	Wychowawca Klasy IIc	9.50 – 12.30 13.30 – 14.25
10.	Dzień 10.	Hospitacja zajęć lekcyjnych i asystowanie nauczycielowi podczas zajęć.	4g	Wychowawca Klasy IIc	8.00 – 11.30
11.	Dzień 11.	Hospitacja zajęć lekcyjnych i asystowanie nauczycielowi podczas zajęć.	4g	Wychowawca Klasy IIc	8.55 – 12.30
12.	Dzień 12.	Hospitacja zajęć lekcyjnych i asystowanie nauczycielowi podczas zajęć.	4g	Wychowawca Klasy IIc	8.00 – 11.30
13.	Dzień 13.	Hospitacja zajęć lekcyjnych i asystowanie nauczycielowi podczas zajęć.	1g NK 4g	Wychowawca Klasy IIc	8.00 – 8.45 8.55 – 9.40 9.50 – 13.30
14.	Dzień 14.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie drugiej, pod kierunkiem nauczyciela.	3g	Wychowawca Klasy IIc	9.50 – 12.30
15.	Dzień 15.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie drugiej, pod kierunkiem nauczyciela.	4g	Wychowawca Klasy IIc	8.55 – 12.30
16.	Dzień 16.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie drugiej, pod kierunkiem nauczyciela.	4g	Wychowawca Klasy IIc	8.55 – 12.30
17.	Dzień 17.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie drugiej, pod kierunkiem nauczyciela.	4g	Wychowawca Klasy IIc	8.00 – 11.30
18.	Dzień 18.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie drugiej, pod kierunkiem nauczyciela.	4g	Wychowawca Klasy IIc	8.55 – 12.30
19.	Dzień 19.	Hospitacja zajęć lekcyjnych. Zapoznanie z dokumentacją klasy.	4g	Wychowawca Klasy IIIb	8.50 – 12.30
20.	Dzień 20.	Hospitacja zajęć lekcyjnych i asystowanie nauczycielowi podczas zajęć.	2g	Wychowawca Klasy IIIb	8.00 – 9.40
21.	Dzień 21.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie trzeciej, pod kierunkiem nauczyciela.	1g	Wychowawca Klasy IIIb	10.45 – 11.30

22.	Dzień 22.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie trzeciej, pod kierunkiem nauczyciela.	4g	Wychowawca Klasy IIIb	8.55 – 11.30 12.45 – 13.30
23.	Dzień 23.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie trzeciej, pod kierunkiem nauczyciela.	3g	Wychowawca Klasy IIIb	8.55 – 11.30
24.	Dzień 24.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie trzeciej, pod kierunkiem nauczyciela.	2g	Wychowawca Klasy IIIb	8.55 – 10.40
25.	Dzień 25.	Podsumowanie pracy, ocena, przekazanie dokumentacji.	-----	Opiekun praktyki	11.50

Opracowanie:

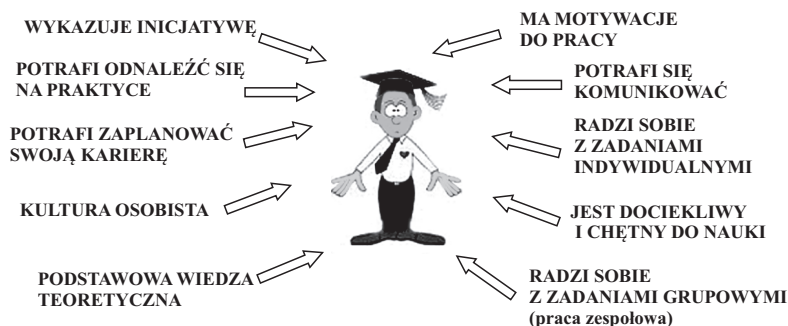
Małgorzata Stypa - Wiszowata, Anna Paciej, Małgorzata Sławik,

Dorota Wojciechowska

Zespół Szkół i Placówek Specjalnych im. Marii Grzegorzewskiej Zawierciu

Szkoła Podstawowa

Idealny praktykant oczami pracodawcy

ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Praktyka pedagogiczna w wymiarze **42 godzin** w Zespole Szkół i Placówek Specjalnych im. Marii Grzegorzewskiej Zawierciu przewidziana jest jako przygotowanie studenta do zawodu związanego z pedagogiką opiekuńczo- wychowawczą .

Podczas zajęć praktycznych student powinien wzbogacić swój zasób wiedzy pedagogicznej poprzez obserwację i samodzielne prowadzenie zajęć w szkole podstawowej. Praktykant powinien zdobyć podstawowe wiadomości dotyczące organizacji pracy szkoły i funkcji nauczyciela w pracy z dziećmi niepełnosprawnymi intelektualnie.

Cele praktyki

- Poznanie organizacji pracy Zespołu Szkół i Placówek Specjalnych im. Marii Grzegorzewskiej w Zawierciu.
- Poznanie całokształtu pracy dydaktyczno – wychowawczej szkoły.
- Poznanie realizacji programu nauczania na tle warunków bazowo – sprzętowych szkoły.
- Poszerzenie i pogłębienie dotychczas zdobytych wiadomości poprzez studiowanie literatury fachowej.
- Wdrożenie studenta do pracy nauczyciela w szkole podstawowej.
- Doskonalenie umiejętności planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć poprzez wypełnianie arkuszy obserwacji i samodzielne pisanie konspektów zajęć.

- Nabycie umiejętności analizy pracy nauczyciela i uczniów podczas wspólnego omawiania przebiegu praktyk wraz z opiekunem.
- Nabycie umiejętności analizowania własnej pracy i jej efektów oraz pracy uczniów.

Zadania praktyki

- Ocena przydatności wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych zdobytych przez studentów podczas studiów w uczelni w bezpośrednim zetknięciu z pracą w szkole.
- Pogłębienie znajomości form i metod pracy dydaktyczno – wychowawczej nauczyciela.
- Zapoznanie się z dokumentacją szkoły.
- Poznanie dzieci szkoły podstawowej ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju psychomotorycznego.
- Obserwowanie zajęć w wyznaczonej ilości.
- Samodzielne prowadzenie zajęć lekcyjnych na różnych poziomach nauczania i z różnych działów programu.
- Udział w zebraniach i konferencjach organizowanych na terenie szkoły w trakcie trwania praktyki.
- Prowadzenie dokumentacji: doskonalenie umiejętności prowadzenia obserwacji i jej dokumentowania oraz przygotowania do samodzielnego prowadzenia zajęć – konspekty lekcji.

Szczegółowy program praktyki

Program praktyki obejmuje 75 godz. pracy praktykanta w szkole nie licząc czasu przygotowania się do zajęć. Studenta obowiązuje min. 5 godzinny dzień pracy w wyznaczone dni tygodnia: środa i piątek.

Szczegółowy plan i zakres pracy studenta – praktykanta uwzględnia realizację zadań programowych praktyki w trzech grupach zagadnień.

Poznanie pracy dydaktyczno-wychowawczej i organizacyjnej szkoły.

Zadania programowe:

1. Struktura organizacyjna szkoły.
2. Plany pracy dydaktyczno-wychowawczej szkoły.
3. Plan pracy dydaktyczno- wychowawczej wychowawcy klas 1-3 szkoły podstawowej.
4. Organizacja opieki medycznej na terenie szkoły oraz współpraca z pedagogiem, psychologiem i logopedą.

Sposób realizacji:

- wywiad, rozmowa z dyrektorem;
- rozmowa z opiekunkami i nauczycielami szkoły podstawowej;
- wywiad z pielęgniarką, psychologiem, pedagogiem i logopedą oraz wychowawcami świetlicy szkolnej i biblioteki szkolnej.

Poznanie dzieci i młodzieży.

Zadania programowe:

1. Stan rozwoju psychomotorycznego uczniów.
2. Poziom sprawności intelektualnej.
3. Zainteresowania uczniów realizowanymi tematami.
4. Stan zdrowia uczniów.
5. Problematyka wychowawcza w szkole.
6. Udział dzieci i młodzieży w zajęciach dodatkowych, ZKK i koła zainteresowań.

Sposób realizacji:

- wywiad z opiekunkami,
- wywiad z pielęgniarką,
- wywiad z pedagogiem i psychologiem;
- wywiad z wychowawcami klas,
- obserwacja podczas lekcji, zabaw i konkursów;

Warunki i planowanie pracy.

Zadania programowe:

1. Poznanie warunków pracy w szkole.
2. Planowanie 42 godzinnej praktyki wraz z opiekunkami.

Sposób realizacji:

- rozmowa z nauczycielkami – opiekunkami, wspólne zaplanowanie przebiegu praktyki;

Praca dydaktyczno - wychowawcza.

Zadania programowe:

1. Obserwacja lekcji w klasach I-III.
2. Samodzielne prowadzenie zajęć w klasach I-III.
3. Obserwacja lekcji w klasie autystycznej.
4. Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie autystycznej.
5. Obserwacja lekcji w klasie SPP.
6. Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie SPP.
7. Obserwacje lekcji wychowawczych i profilaktycznych.

I. OBOWIĄZKI STUDENTA NA PRAKTYCE

1. Praktykant reprezentuje właściwą postawę – godną przyszłego nauczyciela - wychowawcy młodzieży.
2. Po przybyciu na miejsce praktyki student zgłasza się u dyrektora szkoły.
3. Z pomocą nauczycielek – opiekunek zapoznaje się z warunkami szkoły.
4. Bierze udział w całokształcie pracy szkoły.
5. Wykonuje zadania wynikające z programu praktyki.
6. Pisemnie przygotowuje się do samodzielnie prowadzonych lekcji według znanego schematu konspektu.
7. Terminowo przedstawia do zatwierdzenia konspekty przygotowanych lekcji.
8. Do szkoły przychodzi nie później niż 15 minut przed rozpoczęciem lekcji.
9. Bierze udział w zebraniach i konferencjach organizowanych w placówce, w trakcie trwania praktyki.

10. Prowadzi na bieżąco dokumentację praktyki.
11. Zobowiązany jest do min. 5 godzinnego pobytu w szkole.
12. Podczas pobytu na praktyce studenta obowiązuje stosowny strój.
13. Po zakończeniu praktyki student przedstawia opiekunkom dokumentację w formie sprawozdania.
14. Opiekunki wystawiają studentowi opinię i uzupełniają dokumentację wymaganą w projekcie „Praktyka czyni mistrza!”.

II. KRYTERIUM ZALICZENIA PRAKTYKI

Warunkiem zaliczenia praktyki jest:

1. Odbycie praktyki w terminie wyznaczonym przez uczelnię.
2. Pełne wykonanie programu praktyki.
3. Wykazanie się nienaganną postawą, systematycznością i punktualnością.
4. Prowadzenie na bieżąco dokumentacji praktyki wg ustalonych wzorów.
5. Uzyskanie pozytywnych opinii i ocen wystawionych przez nauczycielki – opiekunki i dyrektora szkoły.

III. OBOWIĄZKI NAUCZYCIELA – OPIEKUNA

1. Kieruje bezpośrednio całością przebiegu praktyki.
2. Zapoznaje z własną dokumentacją.
3. Stwarza możliwości prowadzenia rozmów i wywiadów z innymi pracownikami szkoły.
4. Przeprowadza dla praktykanta lekcje.
5. Dokonuje przydziału klas na różnym poziomie, w których student będzie prowadził lekcje.
6. Pomaga w realizacji programu części dotyczącej obserwacji i prowadzenia lekcji w klasach I-III, klasie SPP i klasie autystycznej.
7. Kontroluje opracowane przez studenta konspekty do lekcji, wpisuje na nich własne uwagi i polecenia.
8. Obserwuje oraz nadzoruje wszystkie lekcje prowadzone przez praktykanta i omawia je.
9. Udziela stałych konsultacji praktykantowi w całokształcie pracy.
10. Czuwa nad właściwą postawą studenta, udziela rad, wskazówek i upomnień w sprawach wychowawczych.
11. Dopilnowuje prowadzenia na bieżąco dokumentacji praktyki.
12. Po zakończeniu praktyki opiniuje, w sprawozdaniu, na piśmie całokształt pracy studenta praktykanta i wystawia ocenę - zgodnie z pięciostopniową skalą ocen.

IV. WYTYCZNE DO SPRAWOZDANIA NAUCZYCIELA – OPIEKUNA PRAKTYKI PEDAGOGICZNEJ

Sprawozdanie ogólne nauczyciela powinno zawierać krótkie dane o praktykancie.

- Nazwa szkoły, miejscowość.
- Nazwisko i imię nauczyciela.
- Ilość klas, liczba uczniów.
- Warunki do prowadzenia zajęć.
- Warunki do odbycia praktyki (sala, sprzęt).

Charakterystyka wykonania zadań praktyki w formie opisowej.

- Nazwisko i imię studenta.
- Przydział zajęć na praktyce i ich realizacja.
- Krótka charakterystyka przygotowania się praktykanta do lekcji i ich prowadzenie.
- Prowadzenie dziennika praktyki.
- Postawa studenta na praktyce (jego zainteresowania, sposób bycia).
- Wyraźne braki z zakresu metodyki.
- Umiejętności i zainteresowania praktykanta.
- Ogólna ocena praktykanta wyrażona stopniem.

Sprawozdanie zawiera: pieczętkę szkoły, podpis Dyrektora szkoły i nauczycielek - opiekunek praktyk.

Opracowanie:

Barbara Sibelak, Katarzynę Sikorska

Szkoła Podstawowa nr 35 w Dąbrowie Górniczej

Celem praktyki studentów w szkole jest praktyczne wykorzystanie wiedzy teoretycznej z zakresu pedagogiki wczesnoszkolnej przez studenta. Student powinien sprawdzić zdobytą wiedzę w realnych warunkach. Rozwijać kompetencję zawodową do realizacji zadań opiekuńczo- wychowawczych i dydaktycznych. Student ma zdobyć praktyczną wiedzę o funkcjonowaniu placówki oświatowo - wychowawczej. Powinien wykształcić kompetencje, zdobyć doświadczenie poprzez obserwację oraz przeprowadzenie zajęć w klasie. Świadomie spojrzeć na swoje zainteresowania, możliwość rozwoju zawodowego, zaangażowanie przez pryzmat doświadczenia i specyfiki zawodu.

Zadaniem opiekuna jest zapoznanie studenta z dokumentacją szkoły, rozkładem materiałów w klasach I-III, wewnątrzszkolnym systemem oceniania, dzienników szkolnych, oraz podstaw w rozwijaniu podstawowej relacji z dzieckiem.

Realizacja zadań przez studenta:

- hospitacja zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk i nauczycieli w innych klasach,
- prowadzenie dziennika praktyk,
- planowanie wspólnie z praktykantem zajęć,
- samodzielne projektowanie scenariuszy zajęć przez studenta,
- wypełnianie arkusza hospitacji,
- sporządzenie sprawozdania z praktyki.

Opis i analiza praktyk studenckich w szkole

Zgodnie z przyjętymi obowiązkami opiekuna praktyk studentów, nauczyciel zapoznaje studentów z dokumentacją szkoły oraz programem na którym pracuje w edukacji wczesnoszkolnej.

Następnie student uczestniczy w lekcjach- zajęciach prowadzonych przez opiekuna stażu. Wszystkie zajęcia prowadzone są metodami aktywnymi. Do zajęć niezbędne jest przygotowywanie pomoce dydaktycznych przez nauczyciela, które motywują uczniów do czynnego udziału w zajęciach, dają również możliwość pracy jak również dobrej zabawy na zajęciach. Student musi mieć świadomość, że uczniowie łatwiej przyswajają w ten sposób nowe wiadomości. Ważną rzeczą jest również, aby student w zajęciach brał czynny udział, wspólnie śpiewał, uczestniczył w zabawach. Wszystkie zajęcia które prowadzimy dla studentów powinny być przemyślane, dopracowane pod względem dydaktycznym i merytorycznym.

Student musi widzieć, że dzieci z zajęć wynoszą wiedzę, a jednocześnie zajęcia muszą być ciekawe, ponieważ aktywny w nich udział dzieci to łatwiejsze przyswajanie wiadomości, przyjemność z zajęć, aby bardziej uaktywnić studentów powinni oni:

1. uczestniczyć w spotkaniach z rodzicami klasy- obserwacja tych spotkań da im łatwiejszy późniejszy kontakt w pracy,
2. mogliby również uczestniczyć w wycieczkach po terenie (u nas są tereny zielone, mogą obserwować przyrodę i krajobraz),
3. uczestniczyć w akademiach szkolnych, imprezach środowiskowych,
4. uczestniczyć w zajęciach wyrównawczych- praca z uczniem zdolnym i z dziećmi trudnymi.

My nauczyciele z większą praktyką, chętnie dzielimy się swoimi informacjami, wymieniamy doświadczeniami związanymi z trudem wychowania i kształcenia uczniów w nauczaniu wczesnoszkolnym. Chętnie wspieramy w poszukiwaniu nowych rozwiązań oraz informacji o pedagogicznych nowościach wydawniczych. Każda propozycja ze strony studenta jest traktowana bardzo poważnie, jesteśmy otwarte na współpracę.

Część II - konspekty

Student praktykant, który będzie potrafił: zapewnić dzieciom/uczniom opiekę i bezpieczeństwo, pozna dokumenty obowiązujące w danej placówce, cele i jej rolę społeczno-kulturalną oraz jej funkcjonowanie w systemie oświaty, tworzyć dokumentację związaną z realizowaniem obowiązków nauczyciela, zapozna się z obowiązkami nauczyciela i sposobami prowadzenia zajęć/lekcji, zdobędzie umiejętności analizy zajęć/lekcji, nabędzie umiejętności dydaktycznych, autorefleksji i oceny własnych umiejętności oraz przygotowania do pracy wychowawczej, nabędzie umiejętności rozwiązywania problemów wychowawczych z dziećmi/uczniemi, umiejętności współpracy z rodzicami, stosowania indywidualizacji nauczania, stosowania zasad etyki zawodowej, zapozna się ze stopniami awansu zawodowego i możliwościami doskonalenia zawodowego oraz ze sposobami radzenia sobie ze stresem w zawodzie nauczyciela – będzie w pełni przygotowany do samodzielnej pracy zawodowej.

W związku z realizowanym przez Śląską Wyższą Szkołę Zarządzania im. Gen. Jerzego Ziętką w Katowicach Projektem „Praktyka czyni mistrza !”, współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego powstała baza różnorodnych konspektów i scenariuszy zajęć/lekcji, opracowanych przez nauczycieli – opiekunów praktyk studenckich, które posłużą praktykantom jako wzorzec do opracowywania własnych i samodzielnych konspektów.

Konspekt lekcji stanowi bowiem skrócony opis przebiegu zajęć, w znacznym stopniu pomaga nauczycielowi we właściwym przeprowadzeniu lekcji i przyspiesza proces zdobywanych przez niego umiejętności dydaktycznych. Narzędziami umożliwiającymi przygotowanie konspektu/scenariusza są:

1. Znajomość podstawy programowej oraz programu nauczania, który umożliwi nauczycielowi właściwy rozkład materiału przedmiotowego.
2. Wyznaczenie celów lekcji/zajęcia.
3. Ustalenie kolejności poszczególnych składowych lekcji/zajęcia i określenie czasu ich trwania.
4. Określenie stopnia przyswajalności wiedzy za pomocą prezentowanych na lekcji/zajęciu materiałów.

5. Wybór metod kontrolujących wyniki pracy uczniów.

Style opracowywania konspektów/scenariuszy są różnorodne. Struktura formalna konspektu nie jest stabilna. Jego wygląd zależy od indywidualnych potrzeb każdego nauczyciela. Istnieją jednak określone zasady, w myśl których konspekty/scenariusze powinny zawierać poszczególne części składowe, a mianowicie:

1. Informacje o dacie, osobie prowadzącej, przedmiocie i klasie/grupie, w której będzie prowadzona lekcja/zajęcie.
2. Wyszczególnienie tematyki programowej, a w tym tematu programowego, który będzie rozwijany w trakcie zajęć/lekcji.
3. Wybór celów ogólnych i szczegółowych, zastosowanych metod i form pracy, z których nauczyciel będzie korzystał w trakcie lekcji/zajęcia oraz środków dydaktycznych wzbogacających lekcję/zajęcie.
4. Sporządzenie szczegółowego i rzetelnego opisu przebiegu lekcji/zajęcia.

Proponowane przez nauczycieli wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej konspekty/scenariusze lekcji/zajęć mają różnorodną tematykę, dotyczącą zarówno zajęć lekcyjnych jak i pozalekcyjnych. Można się dzięki nim dowiedzieć, jak uczyć ciekawie, unikać monotonii, jak zachęcać dzieci/uczniów do myślenia, wprowadzać ich w świat twórczej aktywności. Konspekty/scenariusze zawierają propozycje metod aktywizujących. Twórcze metody pracy dają lepszą możliwość rozumienia i zapamiętania przekazywanego materiału, a także rozwijają zainteresowanie danym przedmiotem. Pisząc konspekty/scenariusze, nauczyciele dzielą się z innymi swoimi doświadczeniami, przedstawiają pomocne w pracy nowe pomysły dydaktyczne. Niewątpliwie konspekty/scenariusze lekcji/zajęć stanowią cenną pomoc dydaktyczną dla studentów praktykantów, a także dla młodych stażem nauczycieli zawodu. Dzięki nim mogą usprawnić swój warsztat pracy, a przede wszystkim uczynić lekcje/zajęcia bardziej atrakcyjnymi.

Prezentowane konspekty/scenariusze podpowiadają sposoby pracy na lekcjach/zajęciach i ukierunkowania dziecięcej energii, warto zatem wykorzystywać je w swojej pracy dydaktycznej. Należy podkreślić, iż gotowe propozycje metodyczne są urozmaicheniem lekcji szkolnych i zajęć przedszkolnych i mogą być wykorzystywane w każdej szkole i przedszkolu, ale nie zwalniają z własnych pomysłów, kreatywności i nowatorskich rozwiązań.

CZĘŚĆ II - KONSPEKTY

Student praktykant, który będzie potrafił: zapewnić dzieciom/uczniom opiekę i bezpieczeństwo, pozna dokumenty obowiązujące w danej placówce, cele i jej rolę społeczno-kulturalną oraz jej funkcjonowanie w systemie oświaty, tworzyć dokumentację związaną z realizowaniem obowiązków nauczyciela, zapozna się z obowiązkami nauczyciela i sposobami prowadzenia zajęć/lekcji, zdobędzie umiejętności analizy zajęć/lekcji, nabędzie umiejętności dydaktycznych, autorefleksji i oceny własnych umiejętności oraz przygotowania do pracy wychowawczej, nabędzie umiejętności rozwiązywania problemów wychowawczych z dziećmi/uczniami, umiejętności współpracy z rodzicami, stosowania indywidualizacji nauczania, stosowania zasad etyki zawodowej, zapozna się ze stopniami awansu zawodowego i możliwościami doskonalenia zawodowego oraz ze sposobami radzenia sobie ze stresem w zawodzie nauczyciela – będzie w pełni przygotowany do samodzielnej pracy zawodowej.

W związku z realizowanym przez Śląską Wyższą Szkołę Zarządzania im. Gen. Jerzego Ziętka w Katowicach Projektem „Praktyka czyni mistrza !”, współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego powstała baza różnorodnych konspektów i scenariuszy zajęć/lekcji, opracowanych przez nauczycieli – opiekunów praktyk studenckich, które posłużą praktykantom jako wzorzec do opracowywania własnych i samodzielnych konspektów.

Konspekt lekcji stanowi bowiem skrócony opis przebiegu zajęć, w znacznym stopniu pomaga nauczycielowi we właściwym przeprowadzeniu lekcji i przyspiesza proces zdobywanych przez niego umiejętności dydaktycznych. Narzędziami umożliwiającymi przygotowanie konspektu/scenariusza są:

1. Znajomość podstawy programowej oraz programu nauczania, który umożliwi nauczycielowi właściwy rozkład materiału przedmiotowego.
2. Wyznaczenie celów lekcji/zajęcia.
3. Ustalenie kolejności poszczególnych składowych lekcji/zajęcia i określenie czasu ich trwania.
4. Określenie stopnia przyswajalności wiedzy za pomocą prezentowanych na lekcji/zajęciu materiałów.
5. Wybór metod kontrolujących wyniki pracy uczniów.

Style opracowywania konspektów/scenariuszy są różnorodne. Struktura formalna konspektu nie jest stabilna. Jego wygląd zależy od indywidualnych potrzeb każdego nauczyciela. Istnieją jednak określone zasady, w myśl których konspekty/scenariusze powinny zawierać poszczególne części składowe, a mianowicie:

1. Informacje o dacie, osobie prowadzącej, przedmiocie i klasie/grupie, w której będzie prowadzona lekcja/zajęcie.
2. Wyszczególnienie tematyki programowej, a w tym tematu programowego, który będzie rozwijany w trakcie zajęć/lekcji.
3. Wybór celów ogólnych i szczegółowych, zastosowanych metod i form pracy, z których nauczyciel będzie korzystał w trakcie lekcji/zajęcia oraz środków dydaktycznych wzbogacających lekcję/zajęcie.
4. Sporządzenie szczegółowego i rzetelnego opisu przebiegu lekcji/zajęcia.

Proponowane przez nauczycieli wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej konspekty/scenariusze lekcji/zajęć mają różnorodną tematykę, dotyczącą zarówno zajęć lekcyjnych jak i pozalekcyjnych. Można się dzięki nim dowiedzieć, jak uczyć ciekawie, unikać monotonii, jak zachęcać dzieci/uczniów do myślenia, wprowadzać ich w świat twórczej aktywności. Konspekty/scenariusze zawierają propozycje metod aktywizujących. Twórcze metody pracy dają lepszą możliwość rozumienia i zapamiętania przekazywanego materiału, a także rozwijają zainteresowanie danym przedmiotem. Pisząc konspekty/scenariusze, nauczyciele dzielą się z innymi swoimi doświadczeniami, przedstawiają pomocne w pracy nowe pomysły dydaktyczne. Niewątpliwie konspekty/scenariusze lekcji/zajęć stanowią cenną pomoc dydaktyczną dla studentów praktykantów, a także dla młodych stażem nauczycieli zawodu. Dzięki nim mogą usprawnić swój warsztat pracy, a przede wszystkim uczynić lekcje/zajęcia bardziej atrakcyjnymi.

Prezentowane konspekty/scenariusze podpowiadają sposoby pracy na lekcjach/zajęciach i ukierunkowania dziecięcej energii, warto zatem wykorzystywać je w swojej pracy dydaktycznej. Należy podkreślić, iż gotowe propozycje metodyczne są urozmaicheniem lekcji szkolnych i zajęć przedszkolnych i mogą być wykorzystywane w każdej szkole i przedszkolu, ale nie zwalniają z własnych pomysłów, kreatywności i nowatorskich rozwiązań.

Wzór nr 1

MODUŁ EDUKACYJNY Z DOMINACJĄ AKTYWNOŚCI JĘZYKOWEJ, RUCHOWEJ ORAZ PLASTYCZNO-TECHNICZNEJ (propozycja zajęć: 2 sytuacje edukacyjne)

DATA: 30.10.2014r.

PROWADZĄCA: Beata Gózdź

GRUPA: dzieci 5,6-letnie

TEMAT: Jesienny piknik z ziemniakiem.

CEL OGÓLNY:

- stwarzanie okazji do pogłębiania wiedzy na temat ziemniaka

CELE OPERACYJNE (DZIECKO):

- wyzwała aktywność werbalną, ruchową i plastyczno-techniczną
- zgodnie i bezpiecznie współpracuje w grupie, przestrzega ustalonych zasad
- poznaje wygląd i właściwości odżywcze ziemniaka
- wykazuje się pomysłowością oraz twórczym działaniem podczas wykonywania sylwety języka
- prezentuje pozytywne zachowania społeczne
- promuje aktywność fizyczną w konkurencjach i zabawach sportowych

METODY:

czynna, słowna, oglądowa

FORMY:

praca indywidualna i zbiorowa

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

4 koce, bulwa ziemniaka, globus, ziemniaczane puzzle, ziemniaki, zapalki lub małe wykałaczki, szary brystol, napisy, magnetofon, koszyki

PRZEBIEG:

1. Powitanie dzieci:

„Jesienny piknik zaczynamy, iskiereczką przyjaźni się powitamy! Iskiereczkę przyjaźni puszczam w krąg, niechaj wróci do moich rąk”. Witam tych... którzy lubią barwy jesieni (wykonują te same gesty co nauczyciel), przestrzegają zasad dobrego zachowania, ...którzy pamiętają, że kiedy chcemy odpowiadać to należy podnieść rękę, ... którzy mają dzisiaj dobry humor!

Zaproponowanie dzieciom formy „piknikowej”- rozłożenie koców (4 zespoły po 6 osób).

2. Wprowadzenie do tematu:

A. Rozwiązanie zagadki

Co to za warzywo? Łupina brązowa i w ziemi się chowa.

Gdy mama go ugotuje, bardzo nam smakuje. (ZIEMNIAK)

B. Wysłuchanie wiersza „Dzik obserwuje wykopki” (źródło: Internet)

„Dzik obserwuje wykopki

*Jest hen, pod lasem
Pole ziemniaków.
Spogląda na nie
Dzik spoza krzaków.
Och, jaki dzik ma
Apetyt wielki,
Straszny apetyt
Na kartofelki!
Lecz choć kartofle
Na polu nęcą,
Wejść tam nie może,
Ludzie się kręcą.
Przynieśli z sobą
Kosze, motyki
I kopią w ziemi,
Całkiem jak dziki.
„Ach czemu ludzie
- myśli dzik zły-
lubią ziemniaki
tak jak i my?
Cóż, chyba szukać
Żołędzi zacznę.
Też są pożywne
I bardzo smaczne”.*

3. Prezentacja kukielko-ziemniaka;

*wysłuchanie przez dzieci krótkiej bajki:

„Dawno temu dobry król przywiózł z dalekiej wyprawy pewną roślinę, o której mówiono, że jest pożyteczna. Kazał posadzić ją w przypalacowym ogrodzie i niecierpliwie czekał, co z tego wyrośnie. Po jakimś czasie pojawiły się badyle. Zakwitły, ale kwiatki nie były zbyt ładne. Zielone owocki również nie były smaczne. Zagniewany król kazał roślinę wyrwać z korzeniami i spalić. Dworzanie rozkaz wykonali. Gdy ognisko się dopalało, któryś ciekawy, rozgarnął popiół, aby sprawdzić, co tak ładnie pachnie. Upieczone w żarze ogniska ziemniaki nie tylko ładnie pachniały, ale też były bardzo smaczne. I tak zaczęła się wielka kariera ziemniaka.,, (załącznik nr 1)

*zapoznanie dzieci z kilkoma informacjami na temat tego warzywa np.

Ziemniak jest warzywem, które zbieramy z pola pod koniec lata i na początku jesieni. To bylina, jemy jej bulwy, czyli sam ziemniak, pozostałe części są trujące. Ziemniak pochodzi z Ameryki Południowej. Do Europy został przywieziony przez Hiszpanów w XVI wieku, do Polski trafił za sprawą Jana III Sobieskiego sto lat później. Warzywo to jest różnie nazywane, w zależności od regionu (pyry-

*Poznań, kartofle - Śląsk, centralna polska, ziemniaki- cała Polska, bulby -
Lwów).* (załącznik nr 2 i 3)

Ziemniaki są wartościowe bo:

- mają mało tłuszczu
- są lekkostrawne
- szybko zaspakają głód
- zawierają witaminy: *A, B, C, D, E, K* oraz *potas, magnez, żelazo, fosfor, wapń, błonnik*

Ziemniaki są również dobrym „lekarstwem”:

- *na serce*
- *na odmrożenia i oparzenia, zwichnięcia stawów (okłady)*
- *na ból ucha (ciepły okład z ugotowanych ziemniaków)*
- *na niektóre choroby nerek.*

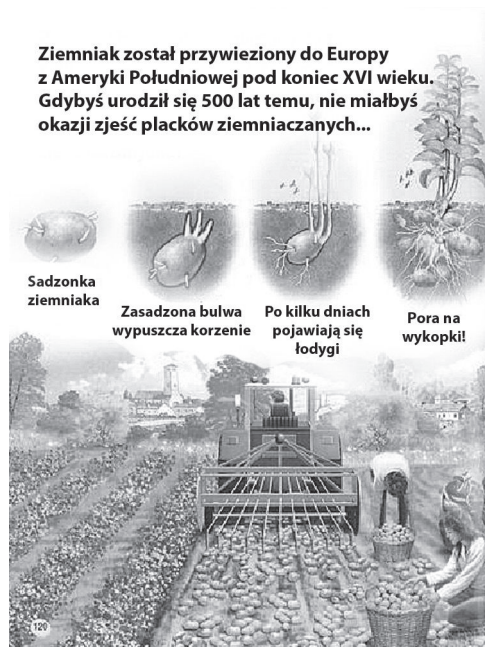
4. Wypowiedzi dzieci: *co robimy z ziemniaków?* (frytki, placki, purre, kopytka, kluski, chipsy, dodatek do zupy, sałatki).
5. Puzzle ziemniaczane: każde dziecko otrzymuje kopertę z puzzlami, zadanie to: ułożenie obrazka przedstawiającego zabawny ziemniak (załącznik nr 4).
6. Zabawa kołowa „Ziemniak parzy”: przrzucanie warzywa z rak do rąk, kto trzyma ziemniak na przerwę w muzyce musi odpowiedzieć na jedno pytanie dot. tego warzywa.
7. „Poszukiwacze ziemniaków”: dzieci szukają w sali ukrytych warzyw, wygrywa ten kto znajdzie ich najwięcej.
8. Wysłuchanie wiersza Hanny Łochockiej „Co można zrobić z ziemniaka?”
*Co można zrobić z ziemniaka?
Mówiąc najprościej:
Sto różnych różności.
Kartoflankę,
Do innych zup dodatki,
Miskę kopytek,
Patelnię frytek,
Ziemniaczane płatki.
A jeszcze (lizać palce!)
Placki smażone na smalcu.
I te super ziemniaki w mundurkach
Z gorącą, chrupiącą skórką,
Wyciągnięte z popiołu, z ogniska,
Gdy mgły się snują dookoła
i iskra pryska.
A my z ziemniaka robimy prosiaka
Hipopotama, królika, krowę:
Cztery zapalki się wtyka,*

*Ogon i rogi z drucika,
Oczy jarzębinowe,
Uszy z liści jesiennych ozdobią głowę.
I gotowe.”*

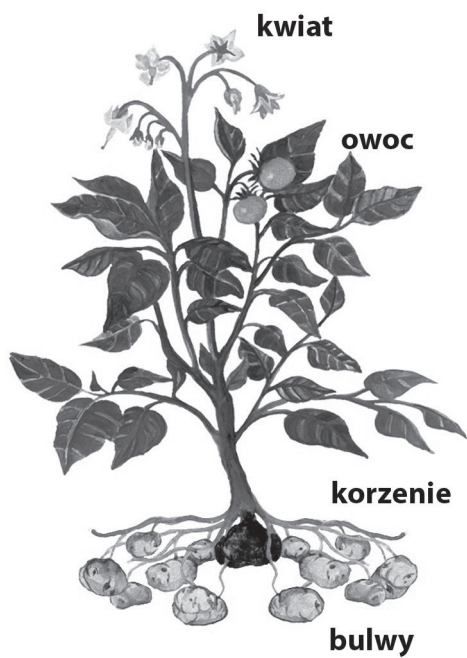
- *Zaproponowanie dzieciom wykonania sylwety języka z wykorzystaniem dużego ziemniaka, zapalek lub małych wykałaczek, oczek oraz kartonowej podstawki (praca indywidualna przy stolikach), wymyślanie imion dla swoich języków, podpisanie wizytówek, zorganizowanie wystawki prac.
9. Zabawa bieżna „Sadzenie ziemniaków” - zadanie polega na szybkim ułożeniu na wyznaczonym torze kilku ziemniaków znajdujących się w koszyku przez pierwszego zawodnika, a następnie pozbieraniu ich do koszyka przez drugiego zawodnika. Wygrywa drużyna, która zrobi to pierwsza.
10. Konsumpcyjna niespodzianka. Wizyta pani kucharki z talerzem frytek (wykonanych w zdrowszej wersji - pieczenie w piekarniku z niewielką ilością soli). Wspólna degustacja. Dzielenie się wrażeniami z odbytego zajęcia.
11. Zabawa orientacyjno-porządkowa „Wróbelki i gorące kartofelki”- dzieci biegają po wyznaczonym terenie (wróbelki), nauczyciel toczy energicznie piłkę (gorący kartofelek) po dywanie podając ją do dziecka znajdującego się po przeciwległej stronie. Jeśli biegające dziecko zostanie trafione piłką - odpada gry. Wygrywa- najsprytniejsze dziecko.

ZAŁĄCZNIKI:

Załącznik nr 1

Załącznik nr 2

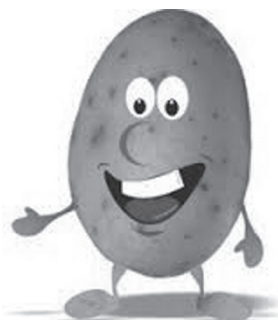

Załącznik nr 3

(naturalne warzywa)

Załącznik nr 4

Wzór nr 2

KONSPEKT ZAJĘCIA - KSZTAŁCENIE POJĘĆ MATEMATYCZNYCH

DATA: 21.01.2015 r.

PROWADZĄCA: Bożena Pawliczek

GRUPA: 5- latki

TEMAT ZAJĘCIA: Bałwankowe historie – w krainie kolorów i figur geometrycznych

CEL OGÓLNY:

- kształtowanie umiejętności rozpoznawania i nazywania figur geometrycznych oraz kolorów.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

DZIECKO:

- dokładnie wykonuje polecenia nauczycielki,
- rozpoznaje i nazywa kolory: czerwony, zielony, niebieski, żółty,
- potrafi poprawnie posługiwać się nazwami figur geometrycznych: koło, trójkąt, prostokąt, kwadrat,
- rozpoznaje figury geometryczne,
- doskonali orientację w schemacie własnego ciała.

METODY:

- czynna, słowna, oglądowa

FORMY PRACY:

- indywidualna i zbiorowa

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: koperty z listem i treścią zadań od Bałwanka, sylwety czterech bałwanków, kartki z imionami bałwanków, ilustracje kapeluszy w czterech kolorach, szarfy w czterech kolorach, zestaw dużych figur geometrycznych dla nauczyciela, kartki z zaznaczonym kolorem: czerwona, zielona, niebieska, żółta, karty pracy, ołówki, kredki, zestaw czterech małych figur geometrycznych w czterech kolorach dla każdego dziecka, magnetofon, płyta CD

PRZEBIEG ZAJĘCIA:

1. Przyniesienie przesyłki od bałwanka Igora, odczytanie listu:

*„Witam Was „Tygryski”. Jestem bałwankiem o imieniu Igor. Mam dla was kilka zadań, które opisałem w listach. Znajdują się one w kopertach oznaczonych liczbami. Otwierajcie je kolejno zaczynając od najmniejszej do największej liczby i wykonajcie zadania. W drodze do przedszkola moja żona Marta, synek Kacperek i córka Ala gdzieś się zapodziali. Myślę, że pomożecie mi ich odszukać.
Bardzo Wam dziękuję.
Bałwanek Igor*

2. Zabawy dydaktyczne wokół tematu:

Zabawa nr 1 – „Dorysuj brakujące elementy”

- dzieci wykonują zadanie, dorysowują bałwankowi Igorowi brakujące elementy

Zabawa nr 2 - „Zabawy na śniegu”

Dzieci wykonują polecenia nauczycielki:

- *delikatny gest prawej dłoni naśladujący spadanie płatków śniegu, śledzimy je wzrokiem /powtarzamy 2x/*

- *delikatny gest lewej dłoni... /j.w./*

- *„odgarniamy” śnieg przed sobą prawą ręką w prawo*

- *„odgarniamy” śnieg przed sobą lewą ręką w lewo*

- *„śnieżki” – nabieramy trochę śniegu prawą ręką i lepimy kule śniegową, rzucamy ją prawą ręką*

- *to samo jak wyżej tylko lewą ręką*

- *kiedy jest nam zimno to co robimy żeby było cieplej? /tupimy nogami/ - tupnijcie prawą nogą 5 razy, tupnijcie lewą nogą 4 razy.*

- dzieci ilustrują zabawy na śniegu – zabawie towarzyszy muzyka /płyta CD

Zabawa 3 - „Lepimy bałwana”

Zabawa 4 – „Rodzina bałwanków w komplecie”

Udzielanie odpowiedzi na pytania:

- *Który z nas jest najwyższy?*

- *Który z nas ma razem 6 guzików?*

- *Który z nas ma największe oczy?*

- *Który z nas jest ulepiony z 3 kul?*

- *Który z nas ma okulary?*

Zabawa 5. Kolorowe kapelusze – zabawa przy muzyce

- „Kolorowe kapelusze”

W czterech kątach sali powieszono są kapelusze: czerwony, żółty, zielony, niebieski / jak kapelusze bałwanków/. Dzieci otrzymują szarfy w czterech w/w kolorach. Dzieci swobodnie biegają po sali w rytm muzyki. Na przerwę w muzyce ustawiają się pod kapeluszem w takim samym kolorze jak ich szarfa.

Modyfikacja: wymiana między dziećmi koloru szarfy

Zabawa 6. Karty pracy (załącznik nr 1) – kolorowanie figur wg kodu

1. Zorganizowanie wystawki prac.

2. Układanie historyjki do wiersza (załącznik nr 2)

DZIEWIĘĆ BAŁWANKÓW

Ten pierwszy bałwanek ma brzuszeczek pękaty.

I pasek szeroki, co dostał od taty.

Ten drugi bałwanek garnek ma na głowie.

Czy mu w nim nie ciężko?

Kto na to odpowie.

Ten trzeci bałwanek też bielutki cały.
W ręku gałąź trzyma, co mu dzieci dały.
A czwarty bałwanek w dużym kapeluszu.
Chyba nic nie słyszy, no bo nie ma uszu.

A piąty bałwanek dużą miotłę trzyma.
I chce, żeby długo była mroźna zima.
A szósty bałwanek, zupełnie malutki.
Szepe cichuteńko: „Chcę mieć własne butki”.

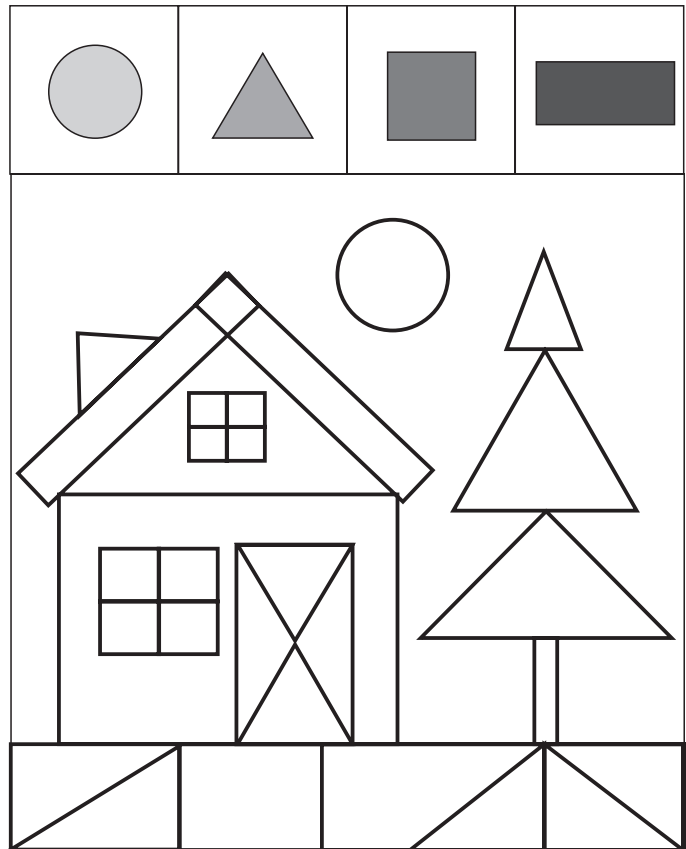
A siódmy bałwanek, jakby większy nieco.
Woła: „Patrzcie w górę, płatki śniegu lecą”.
A ósmy bałwanek ma kilka wąsików,
kapelusz na głowie i osiem guzików.

Bałwanek dziewiąty to wielka chudzina.
Ale głośno krzyczy:
„Niech mróz długo trzyma!”

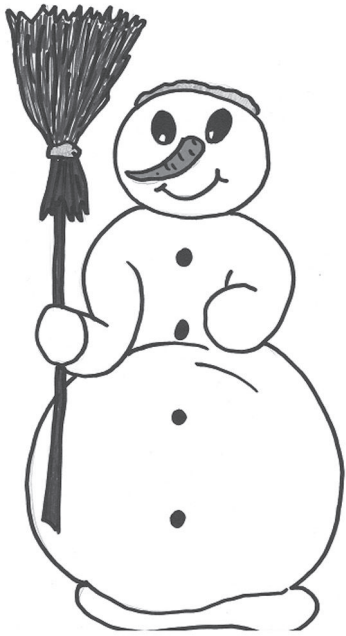
5. Zakończenie zajęcia piosenką „Buli”

Załącznik nr 1

Pokoloruj koła na żółto, trójkąty na zielono, kwadraty na niebiesko, a prostokąty na brązowo.
Rozejrzyj się wokół siebie i znajdź jak najwięcej przedmiotów o podobnych kształtach.

Wzór nr 3

SCENARIUSZ ZAJĘĆ Z DNIA OTWARTEGO DLA RODZICÓW W MIEJSKIM PRZEDSZKOLU NR 76 W KATOWICACH

PROWADZĄCA: Ewa Lach, Angelika Czerniawska

TEMAT: „Marzyciele”

CEL OGÓLNY:

- Rozwijanie empatii i wrażliwości

Cele szczegółowe:

DZIECKO:

- Buduje wypowiedzi na określony temat,
- Rozpoznaje i nazywa różne stany emocjonalne,
- Zna tradycje świąteczne,
- Aktywnie uczestniczy w zajęciu.

METODY: Słowna, aktywnego działania, problemowa.

Formy pracy: Indywidualna jednolita.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Na powitanie dzieci śpiewają piosenkę „Do widzenia Panie bałwanie”.
2. Wiersz „ Marzenia” H. Niewiadomskiej – czytany przez nauczycielkę .
Rozmowa z dziećmi na temat przeczytanego wiersza. Zadawanie pytań:

- Co to są marzenia?
- Czy wy macie jakieś marzenia?
- Czy wszystkie się spełniają?
- Co czujemy kiedy spełniają się nasze marzenia?
- Czy marzenia są potrzebne?

Należy tak pokierować wypowiedziami dzieci ,aby doprowadzić do tego, że marzenia to myślenie o tym co sprawia nam przyjemność, co chciałoby się mieć, zobaczyć, robić...

3. Wspólne zaśpiewanie piosenki z pokazywaniem „Maszeruje wiosna”.
4. Zabawa poszukiwawcza „Wielkanocne marzenia” dzieci poszukują w Sali emblematów z uśmiechem. Pod uśmiechem ukryte są napisy dzieci gromadzą znalezione napisy. Zadaniem dzieci jest dopasować napisów do ilustracji powieszonych na tablicy (pisanki, baranek, zając, bazie).
5. Burza mózgów- „Czy Święta Wielkanocne mają coś wspólnego z marzeniami?”
6. Zabawa „Wiosenne rymowanki”. Dzieci tworzą rymy do podanych zdań:
 - *Przez deszczyk pokropione rosną listeczki(zielone)*
 - *Zajączki kicają i trawki (szukają)*
 - *Na gałęzi siedzi wrona, czarna wrona bez (ogona)*
 - *Nad stawem żabki kumkają, przed bocianem się..... (chowają)*
 - *Bocian ma ostro zakończony dziób (czerwony)*

7. Wprowadzenie do tematu „Marzycielska poczta”- dzieci wraz z rodzicami wykonują kartki świąteczne dla dzieci z Fundacji „Marzycielska poczta”.
8. Rozwiązywanie rebusów tematycznie związanych z wiosną i świętami wielkanocnymi.
9. Podsumowanie zajęć.

Wzór nr 4

SCENARIUSZ ZAJĘCIA TERAPEUTYCZNEGO Z ELEMENTEM METODY RUCHU ROZWIJAJĄCEGO W. SHERBORNE PRZEDSZKOLE NR 12 Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI W

JAWORZNIEPROWADZĄCA: Marta Koczur

TEMAT: „Radość o poranku”

CELE

DZIECKO

- Doskonali koordynację wzrokowo - ruchową.
- Kształtuje poczucie bezpieczeństwa, akceptacji samego siebie, swojego ciała.
- Rozpoznaje i nazywa emocje.

POMOCE:

- Muzyka o różnorodnym tempie charakterze.
- Instrumenty perkusyjne: kołatka, grzechotka, bębenek.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Muzyczne powitanie.

Każde dziecko śpiewa swoje imię z wykorzystaniem instrumentów perkusyjnych.

2. Zabawa ruchowa pt. „Słuchaj bębenka”.

Dzieci tańczą do muzyki. Starają się poruszać zgodnie z tempem i dynamiką utworu.

Gdy muzyka umilknie słysząc bębenek, który zaczarowuje dzieci w : miłego kotka, złego psa, sennego misia. Muzyka i bębenek pojawiają się razem na przemian. Charakter muzyki zmienia się.

- **Dokończ zdanie**

Uczestnicy zabawy siedzą w kręgu. Dokończają zdanie: „Jestem wesoły, gdy...”

- **„Zabawy z ...”- ćwiczenia „z” w parach według Metody Ruchu Rozwijającego W. Sherborne**

- „Lustro”- dzieci siedzą naprzeciwko siebie, dziecko wykonuje dowolne ruchy, gesty, wykorzystuje mimikę twarzy, drugie naśladuje jego ruchy - zmiana ról.
- Dziecko leży na podłodze, drugie turla go w różne strony - zmiana ról.
- „Naleśnik”- dziecko leży na plecach, na podłodze, drugie „zwija go w naleśnik”, „smaruje dżemem, posypuje cukrem, kroi” - zmiana ról.
- Dziecko i jego kolega lub koleżanka siedzą na podłodze w siadzie prostym, opierają się plecami o siebie, dziecko pcha plecami drugiego- zmiana ról.
- „Fotelik”- jedno dziecko w siadzie skrzyżnym, drugie dziecko siada opierając się plecami o pierwsze dziecko, kołysanie dziecka przy dźwiękach muzyki klasycznej, relaksacja.
- „Tunel” – przechodzenie w klęku podpartym - zmiana ról
- Prowadzenie ślepca - dziecko ma zamknięte oczy, drugie dziecko prowadzi go po sali - zmiana ról.

- **Zabawa wyciszająca „Cicho jak myszki”**

Dzieci siedzą wygodnie i zamykają oczy. Jedno z nich próbuje skradać się po całym pomieszczeniu cicho jak myszka. Reszta dzieci próbuje usłyszeć z zamkniętymi oczami, gdzie myszka właśnie się znajduje. Wyciągniętym ramieniem i palcem wskazującym dzieci pokazują kierunek, w którym – jak przypuszczają – znajduje się myszka.

- **Pożegnanie.**

Siad w kręgu, korekcja postawy, pochwalenie dzieci, pożegnanie rodziców.

Wzór nr 5

SCENARIUSZ ZAJĘCIA

PROWADZĄCA: Marta Koczur

TEMAT: „Dbaj o zdrowie”

CELE DYDAKTYCZNO - WYCHOWAWCZE

1. Wyrabianie nawyków dbania o zdrowie i higienę.
2. Kształtowania umiejętności słuchania i rozumienia treści teatryzków
3. Doświadczanie wrażeń dotykowych
4. Rozwijanie ruchowej inwencji twórczej.
5. Ćwiczenia oddechowe.

CELE OPERACYJNE

1. Dziecko wie, że trzeba myć ręce przed posiłkiem i owoce przed zjedzeniem ich.
2. Zna przeznaczenie i nazwy przyborów toaletowych.
3. Potrafi rozpoznać znane przedmioty po kształcie.
4. Obrazuje wg własnych pomysłów wskazane czynności związane z higieną.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

kukielki /Kubuś i mama/, przybory toaletowe, magnetofon, taśma z piosenką „Mydło”, słomki i mydło do puszczania baniek /słomka dla każdego dziecka/

PRZEBIEG ZAJĘCIA

1.Zabawa integracyjna „Kroki”

Dzieci stoją w kręgu. Nauczycielka prosi by kro do przodu zrobiły dzieci, które np.

- rano myją zęby,
- myją ręce przed jedzeniem,
- myją owoce przed zjedzeniem ich,
- lubią chodzić na spacer,
- lubią się gimnastykować.

Zabawa kończy się, gdy dzieci spotkają się w małym kręgu. Nauczycielka podkreśla, że wszystkie te czynności służą zdrowiu, więc dzieci ,które te czynności wykonują dbają o swoje zdrowie.

2.Teatrzyk pt. „Co się stało Kubusiowi” i rozmowa z dziećmi na temat czystości.

TREŚĆ

KUBUŚ – Dzień dobry dzieci! /Kukielka czeka na odpowiedź/

Dzisiaj mam wspaniały dzień. Rano zjadłem pyszne śniadanie: chleb z miodem i mleko. Czy Wy lubicie miód i mleko? / Odpowiedzi dzieci /

Radzę Wam żebyście jadły miód i piły mleko. Mama mówi, że po takim śniadaniu będę duży i zdrowy.

Potem byłem z mamą na spacerze. Grałem w piłkę, bawiłem się w piasku.

Teraz mama szykuje obiad, bo po południu pójdziemy do kina.

O jej! Jestem bardzo głodny.

Mamusiu, mamusiu jestem bardzo głodny! /Wchodzi mama/

MAMA -O, dzień dobry dzieci!

Kubusiu jeszcze nie ma obiadu. Jeżeli jesteś głodny, to zjedz jabłuszko.

Tylko nie zapomnij go umyć przed jedzeniem!

A czy myłeś ręce po spacerze?

KUBUŚ - Jeszcze nie zdążyłem.

MAMA - To koniecznie umyj również ręce! /Mama wychodzi/

KUBUŚ - Umyj ręce, umyj jabłko – tyle pracy a ja jestem głodny.

Otrzepię ręce. To wystarczy. Wcale nie widzę brudu. Jabłka też nie będę mył.

Zjem je szybko i mama nic nie zauważy. /Zjada jabłko, potem podśpiewuje

i tańczy, lecz po chwili łapie się za brzuszek/

Jabłko było pyszne, ale teraz źle się czuję. Boli mnie brzuszek.

Mamo, mamusiu! /Wchodzi mama/

MAMA - Co się stało syneczku?

KUBUŚ - Boli mnie brzuszek i jest mi niedobrze.

MAMA - Rzeczywiście źle wyglądasz. Tylko nie rozumiem co się stało. Jadłeś same zdrowe pokarmy. Nie wiem co Ci mogło zaszkodzić.

A może Wy dzieci wiecie od czego mój synek rozchorował się?

Rozmowa kukielki z dziećmi. "Kukielka" tak kieruje rozmową aby dzieci powiedziały, że należy myć ręce i owoce przed jedzeniem, bo bakterie, które są na brudnych rękach i owocach mogą powodować różne choroby.

MAMA - Kubusiu, czy już wiesz od czego boli Cię brzuszek?

KUBUŚ - Wiem. Nie umyłem rąk i jabłuszka.

MAMA - Teraz zamiast iść do kina musisz wziąć lekarstwo i położyć się do łóżeczka.

Myślę, że już nigdy nie zapomnisz o myciu rąk i owoców przed jedzeniem.

KUBUŚ - Na pewno będę o tym pamiętał!

3. Piosenka „Brudne ręce”

Nauczycielka: Dzieci, a czy Wy myjecie ręce przed jedzeniem? /odpowiedź dzieci/

Żeby Kubuś nigdy o tym nie zapomniał zaśpiewajcie mu piosenkę o brudnych rękach.

Dzieci śpiewają poznaną wcześniej piosenkę.

Treść piosenki: Kiedy ktoś ma brudne ręce i rękami tymi je.

Czy myślicie, że to zdrowo moi drodzy?

Bo ja nie! Bo ja nie!

4. Zabawa taneczna przy piosence „Mydło” połączona z ruchem twórczym – obrazowanie czynności za pomocą gestów.

Dzieci tańczą wg własnych pomysłów przy piosence „Mydło”. Na przerwę w muzyce obrazują ruchem czynności wymienione przez nauczyciela wg instrukcji:

- Pokaż jak myjesz buzię.
- Pokaż jak myjesz szyję .
- Pokaż jak myjesz zęby.
- Pokaż jak myjesz ręce.
- Pokaż jak czeszesz się.

5. „Kim dotykowy” – zabawa uwrażliwiająca zmysły

Dzieci siedzą w kręgu. W środku nauczycielka układa grzebień, mydło, szczotkę do mycia rąk i paznokci, szczoteczkę do zębów, pastę do zębów, ręcznik.

Dzieci nazywają przedmioty i starają się określić do czego one służą.

Nauczycielka wkłada przedmioty do miseczki. Zakrywa oczy 5-ciu osobom. Dzieci losują przedmiot z miseczki, rozpoznają go po dotyku, podają nazwę, /Przedmioty wracają do miseczki. Zadanie wykonuje kolejne osoby – każdemu dziecku dajemy szansę rozpoznania przedmiotu po kształcie./

6. Mycie rąk w łazience

Dzieci omawiają czynności jakie wykonują przy myciu rąk. Myją ręce.

7. Ćwiczenie oddechowe – „Bańki mydlane”

Dzieci otrzymują słomki i starają się puszczać bańki mydlane.

Wzór nr 6

KONSPEKT ZAJĘĆ OTWARTYCH DLA RODZICÓW W GR. II PAJACYKI

MIEJSCE: PRZEDSZKOLE NR 8 W ZAWIERCIU

PROWADZĄCA: Dorota Tomanek

DATA: 27.02.2015r.

GRUPA: 3,4-latki

CZAS TRWANIA ZAJĘĆ: 20-25 min

TEMAT: „Kosmiczni goście w przedszkolu”

Podstawa programowa: ad.3.1, ad.3.2, ad.3.3, ad.11.1, ad.1.1

CELE OGÓLNE:

- wzbogacanie i uściślanie wiadomości o kosmosie;
- doskonalenie analizy i syntezy słuchowej oraz percepcji wzrokowej;
- rozwijanie wyobraźni poprzez zabawy twórcze;
- rozwijanie mowy i myślenia;
- doskonalenie sprawności manualnej;
- integracja rodziny z przedszkolem, pokaz metod pracy z dziećmi.

CELE OPERACYJNE - dziecko:

- zna niektóre pojęcia astronomiczne np.: gwiazdy, planety, meteoryty itp.;
- dokonuje analizy i syntezy słuchowej wyrazów, czyta globalnie;
- aktywnie uczestniczy w zajęciach;
- poprawnie wykonuje prace plastyczne;
- reaguje na zaproszenie nauczycielki do zabawy i integruje się z grupą;
- słucha i odpowiada na pytania.

METODY:

- **czynna:**

zadań stawianych do wykonania samodzielnych doświadczeń

- **słowna:**

1. rozmowa
2. metoda żywego słowa

- **percepcyjna:**

- oparta na bezpośrednim przeżywaniu i spostrzeganiu

FORMY PRACY: praca z całą grupą, zespołowa i praca indywidualna

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: zagadki, ilustracje do zagadek oznakowane właściwą liczbą kropek, list, przybysze z kosmosu, szklany pojemnik, chusta animacyjna, kawałki folii aluminiowej, ilustracje dotyczące wszechświata i Ziemi, naklejki z 1, słońcem i księżycem, podpisy nazw planet, karty pracy na 3 poziomach trudności, pisaki, kredki, pędzle, farby, ankiety.

Przebieg zajęcia:

1. Powitanie gości zwrotem grzecznościowym „Dzień dobry” i dzieci w kole rymowanką, wprowadzenie do tematu przez rozwiązywanie zagadek:
2. Pośród kartek z zagadkami znajduje się „List od Przybysza z nieznannej planety”. Dzieci zastanawiają się skąd on się tutaj znalazł i kto mógł go napisać. Dzieci podają swoje pomysły - odczytanie listu przez nauczycielkę.
 - Co to za przestrzeń między Ziemią, Planetami, Księżycem oraz gwiazdami? (**Kosmos**)
 - Zawsze jest nad nami. To płacze deszczem, To śmieje się słońcem albo gwiazd tyśiącem? (**Niebo**)
 - Kiedy wędruje po niebie nocą, to dookoła gwiazdy migocą. Raz jest jak rogalik, raz okrągły jak talerz. Kiedy słońce wschodzi, to on zachodzi. (**Księżyc**)
 - W dzień ich nie ujrzysz, chociaż są nad nami. Można je zobaczyć nocą i wieczorami. (**Gwiazdy**)
 - Z Ziemi do gwiazd mknie jak pocisk złoty, szybszy niż wiatr i samoloty! (**Rakieta**)
3. Witam każdego Bajkoludka - pozdrowienia od Ufoludka! Jestem Kosmitą i pochodzę z oddalonej o 14 mln lat świetlnych planety o nazwie PLUTON. Pewnego dnia postanowiłem wyruszyć poza granice mojej galaktyki, aby poznać nowe ciekawe planety oraz ich mieszkańców. Niestety podczas wyprawy mój pojazd kosmiczny uległ uszkodzeniu. Odłamek meteorytu uszkodził powłokę statku i zmuszony byłem natychmiast się katapultować. Wylądowałem na Waszej planecie. Znam Ziemię tylko z książek i chętnie Was poznam. Troszeczkę się Was boję, dlatego ukryłem się w jednym ze szklanych pojemników w Waszej sali. Nie jestem sam, razem ze mną są moi przyjaciele – razem jest nas czworo. A jak mnie poznać? Nie jestem za mały, ani za duży. Zmęczyłem się bardzo w swej długiej podróży. Brzuszek mam pomarańczowy i cały jestem plastikowy, oczka me czarne patrzą w Waszą stronę. Moi przyjaciele są tacy jak ja tylko każdy z nas ma inny kolor -czerwony, czarny i niebieski. Od-najdźcie nas - proszę, a my Wam coś ciekawego opowiemy i od Was się czegoś ciekawego dowiemy!
4. „Poszukiwania nieznanego gościa” – dziecko chodzi po klasie w poszukiwaniu Kosmity - wykorzystanie zabawy „Ciepło - zimno” i odnalezienie Ufo-ludków.
5. Powitanie kosmicznych gości – przedstawienie się dzieciom przez dzielenie nazwy „Kosmici” na sylaby, następnie kolejno zapoznając się z każdym dzieckiem kosmiczni goście wysłuchują imion dzieci dzielonych na sylaby.
6. Utrwalenie wiadomości o kosmosie. Kosmita przedstawia dzieciom na tablicy tematycznej Słońce, planety (dzieci przypinają do nich podpisy), Księżyc, różnego rodzaju pojazdy kosmiczne i meteoryty – wyjaśnienie, co to jest.
7. „Kosmiczny deszcz”- zabawa z chustą animacyjną. Dzieci otrzymują kawałki folii aluminiowej, formują różnej wielkości kulki i kładą na rozłożoną chustę animacyjną, trzymając za brzegi chusty podrzucają kulki do góry.

8. Oglądanie obrazków z Ziemi – szukanie i zaznaczanie pojedynczych elementów, rozpoznawanie dnia i nocy – naklejanie słońca i księżycy na właściwej ilustracji.
9. Zabawa ruchowa z Rodzicami przy piosence „Kosmita”:
10. O jak przyjemnie i jak wesoło z Kosmitą bawić się, się, się.
11. Raz nóżka lewa, raz nóżka prawa – do przodu, do tyłu i raz, dwa, trzy itd.
12. Ewaluacja zajęcia wśród dzieci– sprawdzenie umiejętności poprzez prace plastyczne na trzech poziomach trudności, przedstawienie sposobu wykonania pracy w każdym zespole dzieci:
 - „Droga z Ziemi na Księżyc” - rysowanie mazakiem po śladzie
 - „Ciekawe chmurki” - rysowanie po śladzie i kolorowanie kredkami
 - „Niebo nocą” - malowanie farbami w kolorze żółtym i granatowym
10. Ewaluacja zajęcia wśród Rodziców - ankieta

Witam każdego Bajkoludka- pozdrowienia od Ufoludka!

Jestem Kosmitą i pochodzę z oddalonej o 14 mln lat świetlnych planety o nazwie PLUTON. Pewnego dnia postanowiłem wyruszyć poza granice mojej galaktyki, aby poznać nowe ciekawe planety oraz ich mieszkańców. Niestety podczas wyprawy mój pojazd kosmiczny uległ uszkodzeniu. Odłamek meteorytu uszkodził powłokę statku i zmuszony byłem natychmiast się katapultować. Wylądowałem na Waszej planecie. Znam Ziemię tylko z książek i chętnie Was poznam. Troszeczkę się Was boję, dlatego ukryłem się w jednym ze szklanych pojemników w Waszej sali. Nie jestem sam, razem ze mną są moi przyjaciele – razem jest nas czworo. A jak mnie poznacie? Nie jestem za mały, ani za duży. Zmęczyłem się bardzo w swej długiej podróży. Brzuszek mam pomarańczowy i cały jestem plastikowy, oczka me czarne patrzą w Waszą stronę. Moi przyjaciele są tacy jak ja tylko każdy z nas ma inny kolor -czerwony, czarny i niebieski. Od-najdźcie nas - proszę, a my Wam coś ciekawego opowiemy i od Was się czegoś ciekawego dowiemy!

METEORYT - to pozostałość skalnego ciała niebieskiego (meteoroidu) przyciągniętego przez większe ciało niebieskie. Meteoryty mogą być – żelazne, żelazno – kamienne i kamienne.

METEOROIDY - to najmniejsze ciała w kosmosie, najwięcej ich krąży między Marsem i Jowiszem. Większe meteoroidy przy wkraczaniu w atmosferę ze względu na dużą masę i prędkość rozpadają się i spada-ją na ziemię jako „deszcz meteorytowy” lub znikają.

Wzór nr 7

KONSPEKT ZAJĘCIA OTWARTEGO DLA RODZICÓW W GR. III „LEŚNE LUDKI” PRZEDSZKOLE NR 8 ZAWIERCIE

DATA: 5.12.2013r.

PROWADZĄCA: Iwona Dubik

GRUPA IV: „Leśne Ludki”

TEMAT: „Zabawy z gazetami”

CELE OGÓLNE:

- Integracja i aktywizacja grupy.
- Wzmacnianie więzi emocjonalnej z rodziną.
- Ukazanie ekonomicznych i atrakcyjnych sposobów zabawy z gazetami
- Kształcenie inwencji twórczej dzieci.

CELE OPERACYJNE:

DZIECKO:

- Potrafi cieszyć się ze wspólnej zabawy.
- Wzmacnia więzi emocjonalne z rodziną.
- Podaje sposoby wykorzystania gazet.
- Działa twórczo w zabawach z gazetami.
- Wykonuje pracę plastyczną (wydzierankę) .
- Dodaje w zakresie 10; porządkuje liczby wzrastająco.
- Odczytuje zakodowany wyraz gazety; dokonuje syntezy i analizy wyrazu.

METODY: słowna (rozmowa, burza mózgów), oglądowa, czynna (zadania do wykonania; pedagogika zabawy).

FORMY PRACY: z całą grupą, w zespołach (wspólnie z rodzicami)

POMOCE: stare gazety (szare i kolorowe), płyta z muzyką, kartki z bloku, podkładki, kleje, kartoniki z działaniami matematycznymi i literami, nakrywki

PRZEBIEG:

1. Powitanie i zaproszenie rodziców do wspólnej zabawy i zajęć
 - „Witam wszystkich, którzy...” - pedagogika zabawy
 - odśpiewanie z rodzicami piosenki „Bajkoludki” (tekst: Iwona Dubik)
 - zaproszenie rodziców do stoliczków.
2. Praca z dziećmi na dywanie- odgadnięcie hasła „co nam będzie potrzebne do zajęć?” poprzez:
 - rozwiązanie działań matematycznych,
 - odczytanie wyrazu gazety,
 - synteza i analiza wyrazu.

3. „Gazety” - rozmowa na temat gazet, czym są, do czego służą, jak można je wykorzystać po przeczytaniu („burza mózgów”).
4. Rozdanie dzieciom gazet- zabawy z gazetami:
 - Taniec z gazetami do muzyki (naśladowanie ruchów nauczyciela),
 - Zwijanie gazety (jak w trąbkę),
 - Zagłądanie do gazety raz jednym okiem raz drugim,
 - Dmuchanie w zwiniętą gazetę- ćwiczenia oddechowe,
 - Przekładanie gazety z ręki do ręki nad głową, na dole z przodu i za plecami, między nogami,
 - Robienie kuli z gazety (gniecenie), odreagowanie stresów,
 - Podrzucanie i łapanie kuli z gazety,
 - Czworakowanie - popychanie kuli z gazety czołem po podłodze,
 - „Rzut do kosza” - porządkujemy salę, rzucając do celu, którym jest kosz na śmieci.
5. Wspólne zabawy z rodzicami na dywanie (ponowne rozdanie gazet):
 - składanki gazetowe (wg instrukcji i pokazu n- la): czapka malarza, Mikołaja, łódka,
 - zabawa relaksacyjna przy piosence „Bajkowa łódka”(z wykorzystaniem papierowej składanki),
 - opowieść słowna „Sztorm”(z wykorzystaniem papierowych łódek) - naśladowanie czynności nauczyciela; gazetowa niespodzianka.
6. „Kolorowe wydzieranki”- praca plastyczna w zespołach rodzic+ dziecko; wydzieramy kawałki z kolorowych gazet i wyklejamy nimi dowolne kompozycje; podczas pracy- muzyka relaksacyjna.
7. Porządkowanie miejsca pracy; wspólne oglądanie powstałych dzieł; wystawa prac.
8. Zakończenie zajęć:
 - podziękowanie rodzicom za udział w zajęciach,
 - nagrodzenie aktywności dzieci- wręczenie im słoneczek, aby przegonić ciemne chmurki,
 - ewaluacja zajęć.

Wzór nr 8

KONSPEKT ZAJĘĆ W GRUPIE DZIECI PIĘCIOLETNICH - „LEŚNE LUDKI” PRZEDSZKOLE NR 8 ZAWIERCIE

DATA: 15.11.2013

PROWADZĄCA: Iwona Dubik

TEMAT: Zabawy z literą „t, T”.

CELE OGÓLNE:

- Rozwijanie umiejętności wypowiedzania się na podany temat
- Ćwiczenie słuchu fonemowego (analiza i synteza wyrazu)
- Zapoznanie z pisaną i drukowaną literą „t”, „T”
- Wdrażanie do uważnego słuchania poleceń i wypowiedzi nauczyciela
- Rozwijanie koordynacji ruchowo-słuchowo-wzrokowej

CELE OPERACYJNE:

DZIECKO:

- Wypowiada się na temat wiersza.
- Dokonuje analizy i syntezy wyrazów.
- Określa słuchem ilość głosek w wyrazie.
- Buduje schemat wyrazu.
- Wyodrębnia pierwsze głoski w podanych wyrazach.
- Rozpoznaje graficzny obraz litery „t”, „T”.
- Odwzorowuje wygląd litery „t”.
- Czyta sylaby zawierające poznaną literę.
- Wyszukuje poznaną literę wśród innych.
- Pracuje samodzielnie i w grupie na bazie ćwiczeń i pomocy dydaktycznych.
- Chętnie i aktywnie uczestniczy w zabawach.

METODA:

- słowna,
- oglądowa,
- zadaniowa.

FORMA: indywidualna i zbiorowa - jednolita

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

wiersz „Trzmiel”, litery demonstracyjne (pisane i drukowane), ilustracje, wyrazy do globalnego czytania, nakrywki, karty pracy, chusta animacyjna, płyta CD, tamburyn, ołówek, kredki

PRZEBIEG ZAJĘCIA:

I. Rozpoczęcie zajęć grupową piosenką „Leśne Ludki”- słowa: I. Dubik

1. Wysłuchanie wiersza czytanego przez nauczyciela „Trzmiel”.
2. Rozmowa na temat treści wiersza ilustrowana obrazkami

- o czym był wiersz?
- jakie było zmartwienie trzmiela?
- na jakim instrumencie grał trzmiel?

II. Zabawy z literką „t”

1. Rozwiązywanie zagadek

- *Ja jestem instrumentem dętym, większym niż inne instrumenty. Gram niskim głosem, jestem gruba. Czy mnie poznałeś? Jestem ...* (tuba).
- *Jestem koleżanką tuby, lecz mój głos nie taki gruby. Hejnał gram z Mariackiej Wieży i pobudkę dla żołnierzy* (trąbka).

2. „Poznajemy literę <t>”

- wyróżnienie pierwszej głoski w wyrazach „trąbka”, „tuba” i „trzmiel”
- wskazywanie innych wyrazów zaczynających się głoską „t”, np. tor, taczka, tama, tornister...
- analiza i synteza wyrazu „tuba”: podział na sylaby i głoski, układanie schematu wyrazu
- pokaz i opis nowej litery (pisanej i drukowanej, małej i wielkiej)
- dzieci piszą małą i wielką literę „t” ręką w powietrzu i palcem na dywanie
- pokazują małą i wielką literę T, t dłońmi.

3. Przerywnik: *Zabawa ruchowa „Jestem literą <T>”*.

4. Kolorowanie szablonów liter i obrazka do treści wiersza.

5. Przerywnik: *Zabawa ruchowa z chustą animacyjną „Słońce świeci- deszcz pada”*

6. Ćwiczenia na kartach pracy:

dzieci łączą schematy wyrazów z odpowiednimi obrazkami

rysują w ramce obiekt, którego nazwa rozpoczyna się głoską „t”

czytają sylaby i wyrazy: tuba, trąbka, tornister, trzmiel, tata, Tosia, Tomek, tort

- wyszukują i zaznaczają litery „t, T” wśród innych.

7. Przerywnik: *Ćwiczenia ruchowe i oddechowe*

Naśladujcie ruchami ciała grę na różnych instrumentach muzycznych, a potem gesty dyrygenta, który kieruje orkiestrą podczas koncertu. Wciągnijcie nosem dużo powietrza i powoli wypuszczajcie je ustami, nadymając przy tym policzki jak muzyk grający na tubie.

8. Ćwiczenia graficzne- pisanie po śladzie i samodzielnie znaków literopodobnych.

III. Zajęcia końcowe- wyciszające

Położcie się na podłodze, zamknijcie oczy. Słuchając muzyki w wykonaniu orkiestry dętej spróbujcie sobie wyobrazić, że to, co słyszycie, jest rozmową prowadzoną przez instrumenty muzyczne.

Wzór nr 9

SCENARIUSZ PIKNIKU RODZINNEGO Z OKAZJI DNIA MAMY I TATY POD HASŁEM „BEZPIECZNIE SIĘ BAWIMY- Z EKOLOGIĄ PRZYJAŹNIMY! RODZICÓW DO WSPÓLNEJ ZABAWY ZAPRASZAMY BO ICH BARDZO KOCHAMY”

DATA: 26.05.2014r.

PROWADZĄCE: Iwona Dubik, Agnieszka Kudra

MIEJSCE: plac przedszkolny

Przebieg Pikniku:

1. Powitanie gości przez Iwonę Dubik i Agnieszkę Kudrę (12.00- 12.10)

**Witajcie nam goście, witajcie nam mili,
Bardzo się cieszymy, żeście tu przybyli.
Dzisiaj obchodzimy Dzień Mamy, Dziecka, Taty.
Będą pocałunki, życzenia i kwiaty.**

i przedstawienie celu spotkania oraz hasła Pikniku:

**A wiecie moi mili, po co goście tu przybyli?
Dziś nie będzie przedstawienia i długiego wciąż siedzenia.
Dzisiaj nasze Mamusie i wszyscy Tatusiowie,
będą biegać, skakać i stawać na głowie.
Bowiemy w naszym przedszkolu Piknik rozpoczynamy,
Lecz najpierw wszystkich obecnych z hasłem zapoznamy:
„Bezpiecznie się bawimy- z ekologią przyjaźnimy!
rodziców do wspólnej zabawy zapraszamy
bo ich bardzo kochamy”**

oraz złożenie życzeń przez panią Dyrektora

Powitanie:

Pana Prezydenta
Pana Starostę Powiatu Zawierciańskiego
Pana Naczelnika Wydziału Edukacji
Młodzież z Zespołu Szkół im. Prof. Romana Gostkowskiego w Łazach.
Zespół Pieśni i Tańca Zawiercie
Przedstawiciele Straży Miejskiej w Zawierciu z maskotką Warcikiem
Przedstawiciele Szpitala Powiatowego w Zawierciu

2. Występ Zespołu dziecięcego Pieśni i Tańca Zawiercie (12.10.-12.30)

3. Program artystyczny w wykonaniu dzieci z poszczególnych grup: (12.30-13.30)

- Leśne Ludki
- Misie
- Pajacyki
- Smerfy

4. Konkurs dla rodziców z pomocą Warcika o bezpieczeństwie:(13.30-14.00)

- Można przejść na drugą stronę, gdy światło jest.....
- Dobrym okiem, byстрым słuchem kieruje ulicznym ruchem.....
- Stoją przy drodze na jednej nodze wszystkim kierowcą ku przestrodze.....
- Zgadniesz, gdy pomyślisz szczerze część jezdni lub w ZOO zwierzę...

Podaj numery:

- Pogotowie
- Straż Pożarna
- Policja

Odpowiedz TAK lub NIE

- Od obcej osoby mogę przyjąć wszystko?
- Zawsze, kiedy tylko chcę mogę rozmawiać z nieznanym?
- Zawsze muszę mówić rodzicom, gdzie idę się bawić?
- Czy dzieci mogą same bez opieki dorosłych kąpać się np. w stawie?
- Podaj przykłady niebezpiecznych zabaw zimowych
- Na placu zabaw nie wolno...
- Co zrobisz, gdy zauważysz pożar?
- Nieznajome psy mogą być groźne dla dzieci- tak czy nie?
- Co to znaczy bezpieczna zabawa?

5. Pokaz samoobrony i udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej przez uczniów klas mundurowych ZS im. Prof.R. Gostkowskiego w Łazach. (14.00-14.30)

6. Konkurs dla rodziców ekologiczny: (14.30.-15.00)

- Wymień 3 wiosenne kwiaty.
- Ile mamy pór roku.
- Podczas spaceru po lesie wypijasz soczek z kartonika a w pobliżu nie ma kosza na śmieci – co robisz?
- Jeśli w lesie zobaczysz rzuconą butelkę – co robisz?
- Wymień 1 letni miesiąc.
- Czy można rozpalać ogniska w lesie?

7. Konkursy ruchowe rodzic-dziecko:(15.00-15.30)

- **Znikające obręcze** – zabawa z muzyką- rodzic i dziecko. Po obwodzie koła ułożone są obręcze. Zabawa polega na tym, aby rodzic z dzieckiem poruszał się wokół obręczy wg wskazówek zegara w rytm muzyki. Na przerwie w muzyce rodzic z dzieckiem chodzi do środka najbliższej obręczy. Zabawa trwa dalej, po każdej przerwie zabiera się jedną obręcz.
- **Słalom z balonem**- tata i mama. Każda para biegnie do mety z balonami pomiędzy brzuchami. Gdy komuś balon spadnie, podnosi i biegnie dalej.
- **Słalom z przeszkodami** – rodzic i dziecko. Rodzic ma zamknięte oczy. Dziecko prowadzi rodzica do mety za rękę pomiędzy kręglami tak aby je nie przewrócić. Wygrywa ta para, która przewróci najmniej kręgli.

8. Zaproszenie wszystkich do korzystania z przygotowanych atrakcji:

- Zamek dmuchany.
- Zjeżdżalnia dmuchana.
- Trampolina.
- Wystawa prac plastycznych dzieci.
- Pomiar ciśnienia i poziomu cukru.
- Malowanie twarzy.
- Ciasta.
- Napoje zimne i ciepłe.
- Kielbaski.

9. Podziękowanie wszystkim za uczestnictwo i zaproszenie.

Wzór nr 10

SCENARIUSZ SPOTKANIA WIGILIJNEGO W GRUPIE DZIECI 5-LETNICH W LEŚNYCH LUDKACH, PRZEDSZKOLE NR 8 ZAWIERCIE

DATA: 20.12.2013r

PROWADZĄCA: Agnieszka Kudra

TEMAT: „Wigilijne aniołki”

CELE:

- utrwalenie wiedzy na temat zwyczajów wigilijnych obecnych w polskich domach,
- kształcenie koncentracji, pamięci i orientacji przestrzennej,
- rozwijanie umiejętności scenicznych i wokalnych,
- kształcenie umiejętności współpracy w zespole i radzenia sobie z treścią;

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: ubrana choinka, stół wigilijny nakryty na 11 osób, figurka Jezuska w żłóbku, białe świece i czerwone serwetki.

PRZEBIEG: pokój w domu w głębi pod ścianą stoi przystrojona choinka, na której wiszą kolorowe łańcuchy z papieru a na czubku lśni gwiazda. Na nakrytym białym obrusem stoi zastawa na 11 osób, świece, serwetki, żłóbek. Dzieci przyglądają się choince i nagle rozlega się pukanie.

Powitanie zgromadzonych gości przez Dyrekcję i zaproszenie do wysłuchania przedstawienia słowami: (mówi nauczyciel)

*Za chwileczkę na tej scenie
odbędzie się przedstawienie.
Jeśli nam się coś nie uda,
niech nie bierze gości nuda.
A na koniec pamiętamy by
nagrodzić oklaskami!*

Dziecko 1

Kto tam?

Aniołki – razem wszystkie dziewczynki

My! Otwórzcie!

Dziecko 2

Najpierw się przedstawić trzeba.....

Aniołki

To my!

Dziecko 3

Czyli kto?

Aniołek 1

Aniołki! Przybyliśmy prosto z nieba!

Aniołek 2

Wigilijne obyczaje tu, na Ziemi, poznać mamy.

Aniołek 3

Czy możecie nam w tym pomóc?

Dzieci – wszyscy chłopcy

Oczywiście zapraszamy!

Jedno dziecko otwiera drzwi i do pokoju wbiega gromadka „aniołków”. Do Uwertury „Dziadka do orzechów” P. Czajkowskiego wykonują taniec aniołków.

Melodia 0-0.15- w podskokach wchodzi na scenę pierwsza grupa aniołków i porusza się po całej scenie, po czym każdy aniołek siada w dowolnym miejscu sceny. Melodia 0.16- 0.32 – wbiega na palcach druga grupa aniołków i lata między siedzącymi. Po chwili siadają w rozsypce. Melodia 0.33 – 0.46 – w podskokach pojawia się trzecia grupa i chwilę podskakuje po scenie. Melodia 0.46 – 1.34 – aniołki dobierają się w pary i tańczą w kółeczkach. Na sygnał nauczyciela pary rozłączają się i każdy aniołek biega osobno na palcach po scenie wykonując piruecik od czasu do czasu do końca muzyki. Po wyciszeniu muzyki aniołki stają po lewej stronie sceny po skosie. Natomiast dzieci stają w pobliżu choinki.

Dziecko 4

To choinka. Wiszą na niej różnobarwne świecidelka.

Dziecko 5

A na czubku błyszczy gwiazda.

Jeden aniołek podchodzi do choinki i wacha ją z zachwytem.

Aniołek 4

Ale pachnie ta jodelka....

Aniołek 5

I wygląda tak odświętnie!

Aniołek 6

Pięknie z tymi ozdobami!

Dziecko 6

Te łańcuchy kolorowe

zrobiliśmy całkiem sami!

Aniołki zajmują miejsce koło choinki i siadają przybierając ciekawe pozy. W czasie przygrywki do piosenki dzieci wychodzą na środek sceny i śpiewają piosenkę, aniołki włączają się w refren.

Piosenka „Przyszła choinka”

Zwrotki śpiewają wybrani soliści – refren wszystkie aniołki

I zw. Przyszła choinka z za kątków leśnych,

A my się przy niej za ręce weźmy.

Tworzą koło i przy refrenie tańczą w jedną stronę

Ref. *La, la, la choinka*

La, la, la, zielona

Z dalekiego lasu

Przyszła tutaj do nas.

Podczas przygrywki do drugiej zwrotki następuje zmiana kierunku koła. Pod koniec dzieci puszczają ręce i zwrócone do publiczności śpiewają II zwrotkę.

II zw. *Patrzy zza okna ta zima biała,*

Jak pięknie dziatwa świerczek ubrała.

Refren....

III zw. *Tyle zabawek na drzewku świeci,*

A te zabawki zrobiły dzieci.

Aniołek 7

Ale ładnie stół nakryty....

Aniołek 8

Biały obrus, białe świeczki....

Aniołek 9

I serwetki kolorowe....

Aniołek 10

I gałązki choineczki....

Aniołek 11

A kto będzie na wigilii?

Dziecko 7

Będzie cała nasza czwórka,

Mama, tata, babcia, dziadek,

Wujek Jan i jego córka.

W tle cicho gra melodia „Walca cis-moll” F. Chopina

Dziecko 8

Jedno miejsce czeka wolne.

Dziecko 1

Jeśli przyjdzie w odwiedziny

ktoś strudzony lub samotny,

użyczymy mu gościny.

Dziecko 2

Podzielimy się opłatkiem...

Dziecko 3

I popłyną w noc życzenia....

Dziecko 4

I do stołu zasiądziemy....

Wszyscy mają na chwilę zamyślane miny. Muzyka cichnie. Po chwili ciszy energicznie odzywa się aniołek – następuje całkowita zmiana nastroju.

Aniołek 12

A co będzie do jedzenia?

Dzieci mówią a w tle słychać ciche dźwięki „Oberka” R. Twardowskiego

Dziecko1

*Od stuleci w całej Polsce,
Zgodnie z całym obyczajem,
Na wieczerze wigilijną
Postne dania się podaje.*

Dziecko 2

*Będzie barszczyk lub grzybowa,
karp, kapusta, sandacz, śledzie,
kluski z makiem, piernik, sernik....*

Dziecko 3

A na koniec kompot wjedzie!

Aniołki zajmują miejsca wokół stołu, ale nie zasłaniają go – siadają w półkolu.

Aniołek 13

Tu Pan Jezus leży w żłóbku! - wskazuje figurkę

Dziecko 4

*By wygodne miał posłanko,
Wszyscy nasi domownicy
Układali wonne sianko.*

Dziecko 5

*Każdy jedno źdźbło dokładał,
Gdy uczynek dobry zrobił.*

Dziecko 6

*Każdy dobrym być się starał,
Więc jest miękko Jezuskowi.*

Wyciszenie muzyki – aniołki śpiewają piosenkę „Zaświeciła gwiazda złota”, a dzieci siadają i słuchają. Aniołki wciąż stoją za stołem.

Piosenka „Zaświeciła gwiazda złota”

*I zw. Zaświeciła gwiazda złota
Gołąbek nad szopką lata
Jezus rączką zatrzepotał
I uśmiechnął się do świata.*

Przy tej zwrotce aniołki trzymają się za ręce i kołyszą rytmicznie.

II zw. *Uszyły mu aniołeczki – przestają się kołysać i zatrzymują się
Pierzynkę z puszystych chmurek,
Rzuciły mu goląbeczki
Pod główkę po siedem piórek*

Składają ręce przy prawym uchu jak do spania i przechylają głowy w prawo, przy bisie w lewo.

Po wykonaniu piosenki „dzieci” wstają i relacjonują przebieg wydarzeń.

Dziecko 7

*Po wieczery wigilijnej
każdy niecierpliwie czeka,
na Świętego Mikołaja,
który zjedzie tu z daleka.*

Dziecko 8

Zjawi się z ogromnym workiem!

Aniołek 14

*Znam go! To jest miły święty!
Ma długą siwą brodę!*

Dziecko 8

*Zanim ktoś go z nas zobaczy,
Pomknie dalej w swoich saniach....*

Dziecko 5

Lecz prezenty nam zostawi!

Dziecko 6

Będzie tyle oglądania!

Dzieci robią kółeczko. Aniołki wychodzą zza stołu, forują duże koło wokół dzieci i klękają na jedno kolano twarzami do środka koła. Wszyscy śpiewają piosenkę „Święty Mikołaj”

Piosenka „Święty Mikołaj”

Na pierwszej zwrotce dzieci tańczą w kółeczku, aniołeczki machają na przemian rękami jak skrzydłami.

I zw. *Już świąteczna gwiazdka świeci
Choineczkę mają dzieci
Aniołeczki z nieba sypią biały, lekki puch.*

Dzieci puszczaają ręce i, stają plecami do siebie, twarzami do aniołków. Aniołki wstają i biorą się za ręce. Podczas refrenu dzieci klaszczą rytmicznie, aniołki robią cztery kroki do środka koła, cztery do tyłu, cztery do przodu i cztery do tyłu. Przy powtórce refrenu dzieci odwracają się i biorą za ręce. Tworzą się dwa koła współśrodkowe poruszające się w różne strony.

Ref. *Mikołaju, Mikołaju*
Na ciebie czekamy też.
Moc prezentów nam przyniesiesz,
O czym marzę dobrze wiesz.

Podczas przygrywki wszyscy ustawiają się w szeregu zwracają się do publiczności i śpiewają II zwrotkę.

II zw. *Choineczka już ubrana*
Ciepłe kluski niesie mama.
Stół świąteczny zastawiony,
Teraz życzeń moc.

Ref. *Mikołaju, Mikołaju – klaszczą rytmicznie osiem razy*
Na ciebie czekamy też
Moc prezentów nam przyniesiesz – biorą się za ręce
O czym marzę dobrze wiesz.
Mikołaju, Mikołaju – robią cztery kroki do przodu, podnoszą złączone ręce
Na ciebie czekamy też – robią cztery kroki w tył, opuszczają ręce
Moc prezentów nam przyniesiesz – jw.
O czym marzę dobrze, dobrze wiesz. – jw.

Dziecko 5

O północy do kościoła
na pasterkę się udamy...

Dziecko 6

I Jezusa narodziny kolędami przywitamy!

Aniolki – wszystkie

Wiecie, że i u nas w niebie
Jest pasterka z kolędami?

Aniołek 15 - patrzy na zegarek

Ale późno!!

Wszystkie aniolki

Z całej duszy dziękujemy Wam kochani!
Pora lecieć sprzątać niebo,
Przygotować się na Święta...
Ale za nim odlecimy,
Niech się niesie w dal kolęda!

Na zakończenie wszyscy, łącznie z widzami, śpiewają kolędę „Dzisiaj w Betlejem” i przechodzą do sali na „łamanie opłatkiem” i wspólnych poczęstunek. Dzieci pod choinką w sali znajdują prezenciki przygotowane przez nauczyciela.

Wzór nr 11

SZKOŁA PODST. NR 12 W DĄBROWIE GÓRNICZEJ

DATA: 4.03.2015r.

PROWADZĄCA: Beata Sroczyńska

TEMAT: „Kolorowy maj w przyrodzie”

TEMAT DNIA: *Czy to śnieg? Czy to kwiat? Ach, to jest kwitnący sad!*

Zapis w dzienniku:

Wypowiedzi dzieci na temat wyglądu wiosennego sadu na podstawie zdjęć, ilustracji i własnych obserwacji. Rozpoznawanie drzew i krzewów owocowych po liściach i kwiatach. Budowa drzewa i krzewu. Wyjaśnienie, jak powstaje owoc. Rola owadów w zapylaniu kwiatów. Zabawa ruchowa „Pszczoły i motyle”. Głośne czytanie wiersza pt. „Sad”. Wykonanie prac plastycznych przedstawiających kwitnący sad.

CEL GŁÓWNY: Zapoznanie z gatunkami drzew i krzewów owocowych oraz etapami powstawania owocu.

CELE OPERACYJNE:

UCZEŃ:

METODY: podające, poszukujące, praktycznego działania

FORMY PRACY: zbiorowa, zespołowa jednolita, indywidualna jednolita i zróżnicowana

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- krzyżówka wykonana w programie Power Point
- encyklopedia multimedialna
- ilustracje kwitnących drzew i krzewów owocowych
- karty pracy
- rozsypanka sylabowa
- układanka obrazkowa
- rozsypanka wyrazowa
- tekst z lukami
- kasetta magnetofonowa
- tekst wiersza B.S. Kossuth pt. „Sad”

LITERATURA: Pokorny J. Drzewa znane i mniej znane Polska Oficyna Wydawnicza „BAW” Warszawa 1992, Větvicka V. Atlas drzew i krzewów ozdobnych Warszawa 1990

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

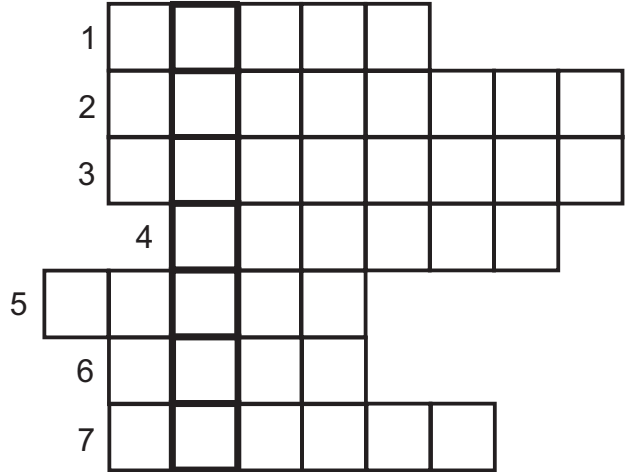
1. Wspólne rozwiązanie krzyżówki wyświetlonej za pomocą multimedialnego rzutnika.
2. Wprowadzenie do tematu zajęć poprzez rozmowę na temat kwitnących drzew i krzewów owocowych, które uczniowie oglądali w trakcie zorganizowanej wcześniej wycieczki.

3. Uruchomienie encyklopedii multimedialnej i poruszanie się w jej środowisku:
 - oglądanie zdjęć drzew i krzewów owocowych,
 - poznanie mieszkańców sadu (owady, ptaki i ssaki),
 - wysłuchanie ptasich odgłosów ,
 - poznanie prac wykonywanych w sadzie na wiosnę.
4. Przejście do klasy.
5. Podział uczniów na grupy. Kryterium podziału stanowią wylosowane kartoniki przedstawiające motyle w pięciu kolorach.
6. Praca w grupach.
 - uzupełnianie przez uczniów kart pracy z budową drzewa i krzewu. Omówienie różnicy między tymi roślinami na podstawie ilustracji.
 - dobieranie podpisów do przedstawionych na ilustracjach kwitnących gałązek drzew i krzewów. Porównanie ich wyglądu.
7. Zabawa „Pszczóły i motyle” wprowadzająca do poznania etapów powstawania owocu.
8. Ułożenie z rozsypanki sylabowej hasła: Od kwiatuszka do jabłuszka.
9. Przypomnienie budowy kwiatu.
10. Uporządkowanie układanki obrazkowej przedstawiającej kolejne etapy powstawania owocu, rola owadów w zapyłaniu.
11. Praca indywidualna w II poziomach.
 - I poziom – układa samodzielnie podpisy do obrazków
 - II poziom – układa zdania z rozsypanki wyrazowej
12. Odczytanie ułożonych zdań.
13. Przeczytanie przez nauczyciela wiersza pt. „Sad”.
14. Rozmowa na temat przeczytanego wiersza.
15. Gromadzenie słownictwa opisującego wiosenny sad.
16. Redagowanie i zapisywanie zdań na temat kwitnącego sadu.
 - I poziom – pisze tekst samodzielnie
 - II poziom – uzupełnia tekst brakującymi wyrazami
17. Odczytanie ułożonych zdań przez uczniów.
18. Wykonanie w grupach prac plastycznych przedstawiających sad w wiosennej krasie.
19. Zorganizowanie klasowej wystawy.

Załącznik nr 1

Krzyżówka z hasłem: *W sadzie.*

1. Motyle, biedronki i osy to...
2. Pożyteczny owad.
3. Ptak zwiastujący wiosnę.
4. Latem możemy usiąść w jego cieniu.
5. Malina, agrest i porzeczka to...
6. Jesienią zmienia swoją barwę z zielonej na czerwoną, żółtą lub brązową.
7. Potrzebują go rośliny, by rosnąć.

Załącznik nr 2

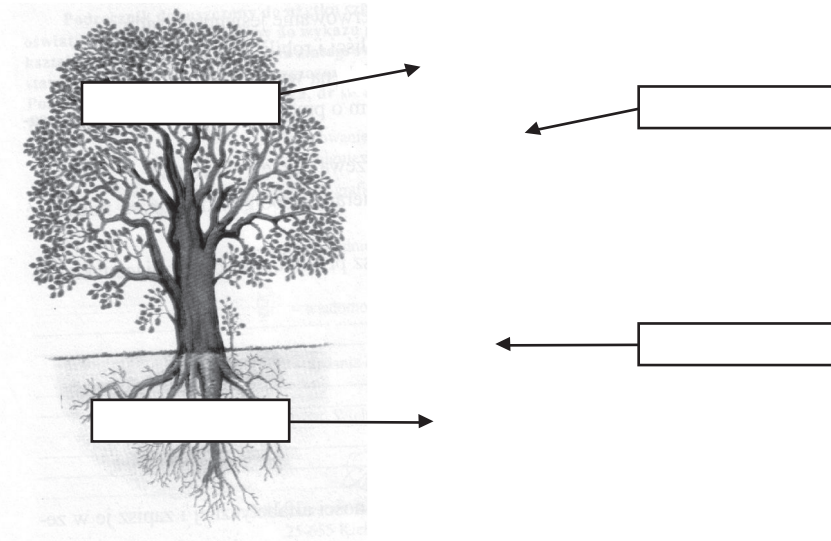
KARTA PRACY I

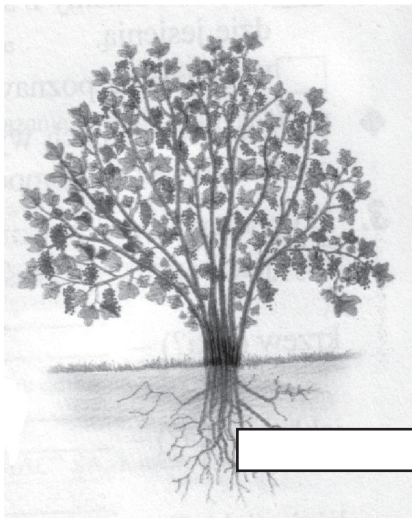
Polecenie:

Wpiszcie nazwy części drzewa i krzewu.

Odpowiedzcie na pytanie: Czym różnią się drzewa od krzewów?

Załącznik nr 3

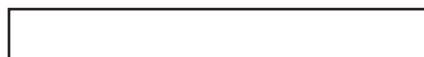
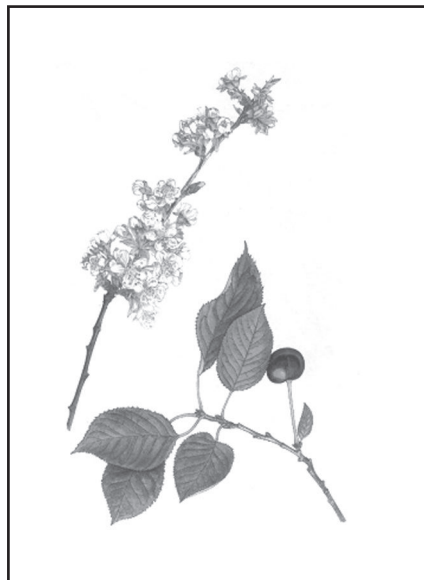

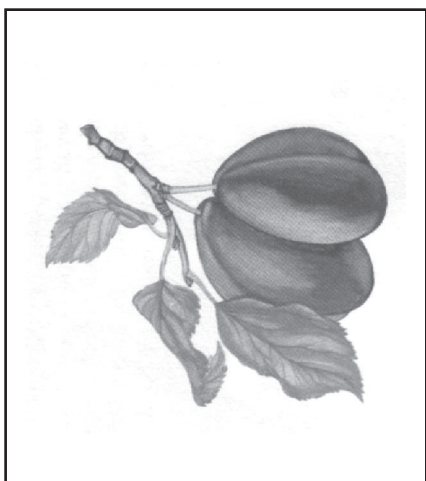
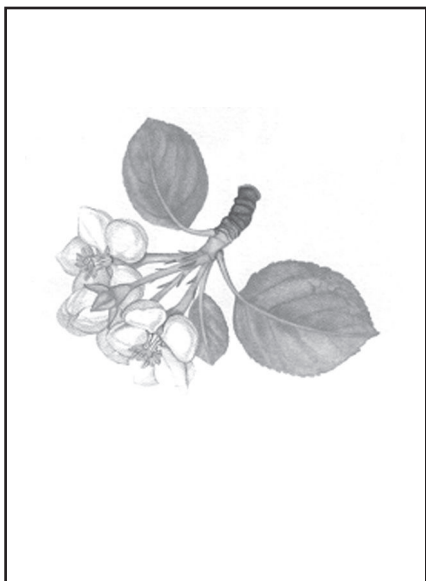

KARTA PRACY II DRZEWA OWOCOWE

Polecenie:

Przyporządkujcie nazwy drzew do przedstawionych ilustracji.

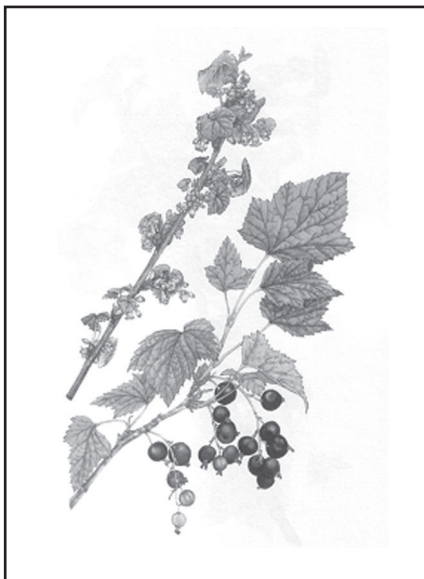
	GRUSZA	JABŁOŃ
WIŚNIA	CZEREŚNIA	ŚLIWA

Załącznik nr 4

KARTA PRACY III
KRZEWY OWOCOWE

Polecenie:

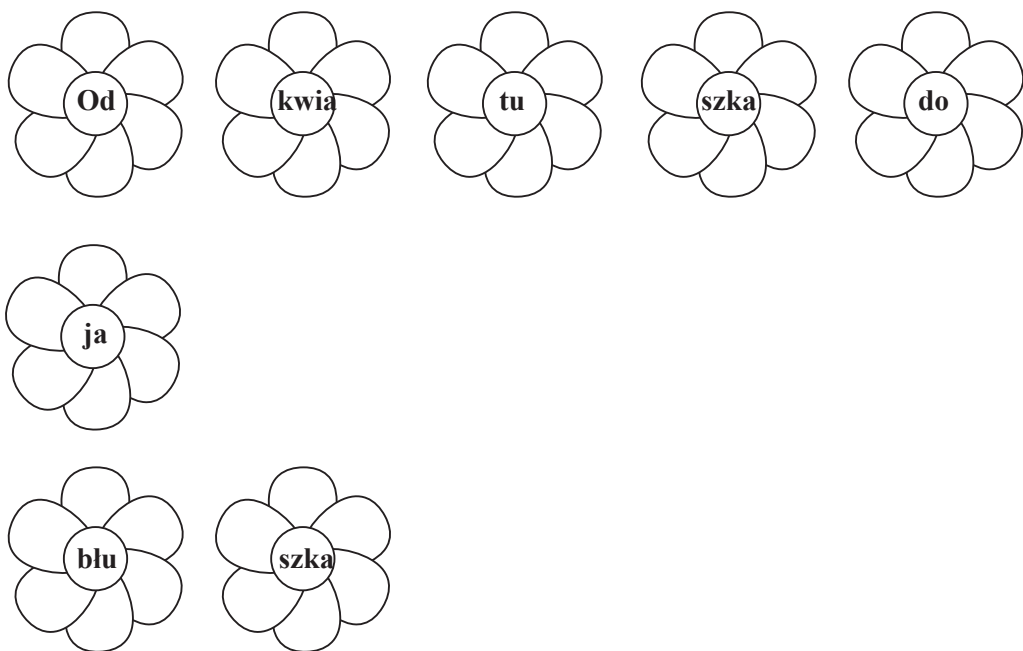
Dopasujcie nazwy krzewów do przedstawionych ilustracji.

CZARNA PORZECZKA	MALINA
JEŻYNA	AGREST

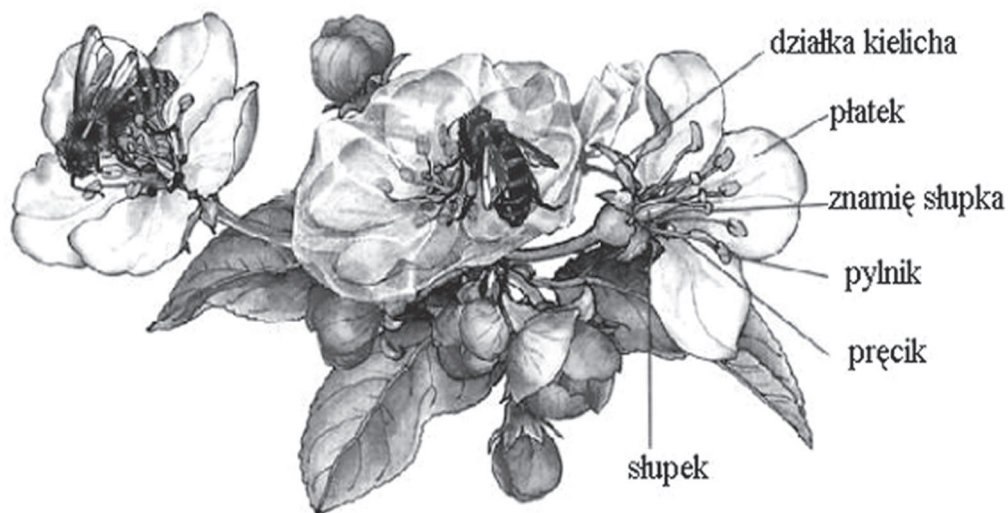
Załącznik nr 5

Rozsypanka sylabowa

Załącznik nr 6

BUDOWA KWIATU

Załącznik nr 7

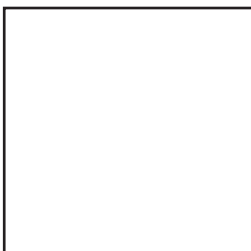
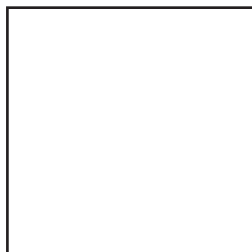
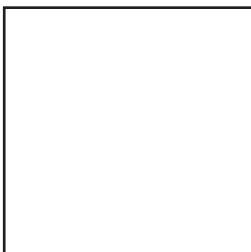
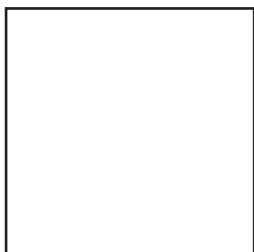
KARTA PRACY IV

Polecenie:

Wytnij obrazki i ułóż zgodnie z kolejnymi etapami powstawania owocu.

I poziom - Ułóż podpisy do obrazków.

II poziom - Ułóż rozsypankę wyrazową.

Załącznik nr 8

Rozsypanka wyrazowa.

zbierają Owady nektar pyłek i przenoszą kwiaty. na różne

.....

zapyłony. zostaje Kwiat

.....

usychają Płatki i pręciki. opadają

.....

owoc. Słupek i powstaje rozrasta się

.....

Załącznik nr 9

Tekst z lukami.

Wiosenny sad jest bardzo Kwitną,
.....

i Barwne latają z kwiatka na kwiatek.
.....

pszczoły zbierają i spijają słodki

jabłonie	motyle	pracowite	pyłek	grusze
	nektar	czereśnie	kolorowy	

Wzór nr 12

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 12 IM. S. STASZICA W DĄBROWIE GÓRNICZEJ

TEMAT ZAJĘĆ: „Warszawa - stolica Polski”

PROWADZĄCA: Dorota Sałga

CELE OGÓLNE:

- zapoznanie z pochodzeniem nazwy miasta Warszawa na podstawie legendy,
- poznanie ważnych miejsc i zabytków Warszawy,
- wdrażanie do samodzielnych, dłuższych wypowiedzi,
- kształtowanie świadomej przynależności do narodu i kraju,
- wdrażanie do pracy w grupie.

CELE OPERACYJNE:

UCZEŃ:

- potrafi wskazać na mapie fizycznej położenie Warszawy,
- rozumie tekst czytany głośno,
- rozpoznaje i nazywa ważne miejsca i pomniki w Warszawie,
- umie zapisać nazwy zabytków i ważnych miejsc stosując zasady pisowni polskiej,
- rozumie pojęcia: stolica, herb, legenda,
- współdziała w grupie,
- odczytuje dane z mapy.
- rozwiązuje krzyżówkę.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Zainteresowanie tematyką zajęć - rozwiązanie krzyżówki.

- Kraj, w którym mieszkamy.
- Polska leży nad Morzem
- Orzeł biały na czerwonym tle to nasze
- W naszym kraju jest biało - czerwona.
- Najdłuższa rzeka w naszym kraju.
- Polska to nasza
- Dawniej był stolicą Polski.

Hasło - „Stolica”

- Jak nazywa się stolica naszego kraju?
- Czym jest stolica państwa?

Stolica - to jedno z najważniejszych miast w państwie, w którym znajduje się siedziba prezydenta, rządu, parlamentu i innych instytucji państwowych.

2. Korzystanie z mapy Polski - „Gdzie leży Warszawa?”

3. Układanka „Warszawskie obiekty” - praca w grupach - grupy układają puzzle

4. Rozpoznawanie, nazywanie nazw obiektów Warszawy - wypowiadają się na temat ilustracji

Sejm - jest najwyższym organem władzy w Polsce. Składa się on z 460 posłów, wybieranych w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich i proporcjonalnych, w głosowaniu tajnym. Kadencja Sejmu, zgodnie z Konstytucją trwa 4 lata. Zakończenie kadencji może także nastąpić w wyniku jej skrócenia przez Prezydenta RP. Sejm obraduje ciągle, pod przewodnictwem marszałka. Jego obrady są jawne. Posiedzenia Sejmu odbywają się zazwyczaj co drugi lub co trzeci tydzień.

Metro - warszawskie to stosunkowo młody system kolei podziemnej. Pierwszą uchwałę o jego budowie podjęto już w 1925 roku. Po przerwie spowodowanej II wojną światową prace nad budową głębokiego metra rozpoczęły się na początku lat 50. Prace projektowe nad dzisiejszym metrem trwały od połowy lat 70. W 1982 roku Rada Ministrów zdecydowała o budowie pierwszej linii metra w Warszawie. 15 kwietnia 1983 wbito w ziemię pierwszy pal stalowy na budowie tunelu na Ursynowie. Tę datę uważa się za moment rozpoczęcia budowy metra. Po 25 latach budowy, 25 października 2008, zakończono budowę pierwszej linii warszawskiego metra, oddając w tym dniu do użytku trzy ostatnie stacje.

Grób Nieznanego Żołnierza w Warszawie – grób-pomnik na placu marsz. Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Ideą warszawskiego Grobu Nieznanego Żołnierza jest uczczenie pamięci poległych w walce o niepodległość. Grób zaliczany jest do narodowych symbolizujących największe poświęcenie. Pomysł oddania hołdu poległym w walkach nieznanym żołnierzom narodził się bezpośrednio po I wojnie światowej we Francji. Pierwszy na świecie Grób Nieznanego Żołnierza powstał w Paryżu w 1920.

Stadion Narodowy w Warszawie – wielofunkcyjny stadion sportowy na Kamionku w Warszawie, wybudowany w latach 2008-2011 w niecce byłego Stadionu Dziesięciolecia z myślą o turnieju finałowym Mistrzostw Europy.

Łazienki Królewskie w Warszawie – zespół pałacowo-parkowy w Warszawie z licznymi zabytkami klasycystycznymi, założony w XVIII wieku z inicjatywy króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Park spełnia dziś swoje zadania podobnie jak w momencie jego utworzenia. Jest miejscem licznych wydarzeń o charakterze kulturalnym, naukowym, rozrywkowym i sportowym, a także ulubionym miejscem spacerów warszawiaków.

W 1989 roku **Belweder** na powrót stał się siedzibą Prezydenta. Początkowo Wojciecha Jaruzelskiego, a od 1990 roku - wybranego w powszechnych demokratycznych wyborach Lecha Wałęsy. W 1994 roku Prezydent RP Lech Wałęsa podjął decyzję o przenosinach do pałacu przy Krakowskim Przedmieściu. Od 2010 roku Belweder pełni funkcję siedziby Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Odbywają się tu również uroczystości z udziałem głowy państwa bądź przedstawicieli Kancelarii Prezydenta RP.

Pałac Kultury i Nauki - najwyższy budynek w Polsce.

W sylwestrową noc 2000 roku na 42 kondygnacji Pałacu został odsłonięty Zegar Milenijny - drugi co do wielkości zegar w Europie (jego cztery tarcze mają średnicę 6 metrów). Jest to zarazem najwyżej położony zegar wieżowy na świecie.

Obecnie pałac jest siedzibą wielu firm oraz instytucji użyteczności publicznej, takich jak kina (Kinoteka), teatry (Dramatyczny, Lalka, Studio, 6. Piętro), muzea (Techniki, Ewolucji), księgarnie, instytucje naukowe (Collegium Civitas), kawiarnia (Cafe Kulturalna), jest tu również 16 audytoriów, restauracje i sale wystawowe. Organizowane są tutaj także różnego typu targi, dawniej m.in. także targi książki i targi turystyczne. Jest w nim największa w Polsce sala konferencyjno-widowiskowa na 3000 osób, tzw. Sala Kongresowa, oraz centrum sportowe, tzw. Pałac Młodzieży, z salami gimnastycznymi i basenem.

5. Czytanie i opowiadanie ilustrowanej legendy o Warszawie i Sawie.
 - Jakie postacie występują w legendzie?
 - Gdzie rozgrywa się akcja legendy?
 - Co robił Wars na rzece?
 - Co spotkało rybaka?
 - Jaki był rybak?
 - Kogo ujrzał na środku rzeki?
 - Jak wyglądała syrenka?
 - Co syrenka podarowała Warszawi?
 - Od jakich imion pochodzi według legendy nazwa stolicy Polski?
6. Ustalanie chronologicznej kolejności wydarzeń legendy o Warszawie i Sawie - praca w grupach
 - Życie samotnego rybaka w chatce.
 - Spotkanie Warsa z syrenką.
 - Prośba syrenki.
 - Uwolnienie syrenki.
 - Spotkanie Warsa z Sawą.
 - Założenie Warszawy.
7. Rozmowa na temat herbu.
 - Co to jest herb?
 - Jak wygląda herb Warszawy?
8. Uzupełnianie tekstu z lukami.

Warszawa jest naszą Według legendy nazwa miasta pochodzi od imion i W herbie Warszawy jest piękna Tutaj mieszka prezydent w Zachwyty budzą starannie odbudowane kamieniczki na Wędrując można zobaczyć ślady dawnej przeszłości:,, Ozdobą stolicy są obiekty niedawno wybudowane:, Dzisiaj Warszawa jest nowoczesnym miastem.

Wzór nr 13

ARKUSZ HOSPITACJI DIAGNOZUJĄCEJ

Imię i nazwisko nauczyciela: Agata Barańska - Feledyk

Hospitowani: klasa III c

Przedmiot: kształcenie zintegrowane

CELE OGÓLNE HOSPITACJI – ZAGADNIENIA HOSPITACYJNE

Diagnoza umiejętności matematycznych uczniów po pierwszym etapie kształcenia.

CELE OPERACYJNE HOSPITACJI

<i>L.p.</i>	<i>Data</i>	<i>Zakres obowiązków</i>	<i>Liczba godzin</i>	<i>N-l/klasa</i>	<i>Uwagi</i>
1.	Dzień 1.	Spotkanie z dyrektorem szkoły oraz inspektorem BHP : - zapoznanie z przepisami obowiązującymi nauczyciela na terenie szkoły (przepisy BHP, przestrzeganie tajemnicy zawodowej - zapoznanie z aktami prawnymi regulującymi funkcjonowanie szkoły - zapoznanie z dokumentami szkoły (Statut Szkoły)	5 g.	Wicedyrektor szkoły, Inspektor BHP	8.00 – 12.30
2.	Dzień 2.	Zapoznanie z charakterem pracy pedagoga szkolnego, bibliotekarza i nauczycieli świetlicy szkolnej: - zapoznanie z dokumentami szkoły oraz dokumentacją pedagoga (dziennik pedagoga, karty indywidualne ucznia, orzeczenia i opinie PPP, Program Wychowawczy, Program Profilaktyki) - zapoznanie z charakterem pracy bibliotekarza - zapoznanie ze sposobem organizacji pracy świetlicy szkolnej (plany dydaktyczne wychowawców świetlicy, sposoby organizowania zajęć itp.)	5g.	Pedagog szkolny, N-l bibliotekarz, Kierownik świetlicy szkolnej.	8.00 – 12.30

3.	Dzień 3.	Hospitacja zajęć lekcyjnych. Zapoznanie z dokumentacją klasy.	4g 1g KN	Wychowawca klasy Ib	8.50 – 11.30 12.30 – 13.30 13.30 – 14.25
4.	Dzień 4.	Hospitacja zajęć lekcyjnych i asystowanie nauczycielowi podczas zajęć.	3g	Wychowawca klasy Ib	10.45 – 13.30
5.	Dzień 5.	Hospitacja zajęć lekcyjnych i asystowanie nauczycielowi podczas zajęć.	1g KN 4g	Wychowawca klasy Ib	8.00 – 8.45 8.55 – 12.30
6.	Dzień 6.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie pierwszej, pod kierunkiem nauczyciela.	3g	Wychowawca klasy Ib	8.00 – 8.45 9.50 – 11.30
7.	Dzień 7.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie pierwszej, pod kierunkiem nauczyciela	4g	Wychowawca klasy Ib	8.00 – 11.30
8.	Dzień 8.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie pierwszej, pod kierunkiem nauczyciela.	4g	Wychowawca klasy Ib	8.50 – 11.30 12.30 – 13.30
9.	Dzień 9.	Hospitacja zajęć lekcyjnych. Zapoznanie z dokumentacją klasy.	3g 1g KN	Wychowawca Klasy IIc	9.50 – 12.30 13.30 – 14.25
10.	Dzień 10.	Hospitacja zajęć lekcyjnych i asystowanie nauczycielowi podczas zajęć.	4g	Wychowawca Klasy IIc	8.00 – 11.30
11.	Dzień 11.	Hospitacja zajęć lekcyjnych i asystowanie nauczycielowi podczas zajęć.	4g	Wychowawca Klasy IIc	8.55 – 12.30
12.	Dzień 12.	Hospitacja zajęć lekcyjnych i asystowanie nauczycielowi podczas zajęć.	4g	Wychowawca Klasy IIc	8.00 – 11.30
13.	Dzień 13.	Hospitacja zajęć lekcyjnych i asystowanie nauczycielowi podczas zajęć.	1g NK 4g	Wychowawca Klasy IIc	8.00 – 8.45 8.55 – 9.40 9.50 – 13.30
14.	Dzień 14.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie drugiej, pod kierunkiem nauczyciela.	3g	Wychowawca Klasy IIc	9.50 – 12.30
15.	Dzień 15.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie drugiej, pod kierunkiem nauczyciela.	4g	Wychowawca Klasy IIc	8.55 – 12.30
16.	Dzień 16.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie drugiej, pod kierunkiem nauczyciela.	4g	Wychowawca Klasy IIc	8.55 – 12.30
17.	Dzień 17.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie drugiej, pod kierunkiem nauczyciela.	4g	Wychowawca Klasy IIc	8.00 – 11.30
18.	Dzień 18.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie drugiej, pod kierunkiem nauczyciela.	4g	Wychowawca Klasy IIc	8.55 – 12.30
19.	Dzień 19.	Hospitacja zajęć lekcyjnych. Zapoznanie z dokumentacją klasy.	4g	Wychowawca Klasy IIIb	8.50 – 12.30

20.	Dzień 20.	Hospitacja zajęć lekcyjnych i asystowanie nauczycielowi podczas zajęć.	2g	Wychowawca Klasy IIIb	8.00 – 9.40
21.	Dzień 21.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie trzeciej, pod kierunkiem nauczyciela.	1g	Wychowawca Klasy IIIb	10.45 – 11.30
22.	Dzień 22.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie trzeciej, pod kierunkiem nauczyciela.	4g	Wychowawca Klasy IIIb	8.55 – 11.30 12.45 – 13.30
23.	Dzień 23.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie trzeciej, pod kierunkiem nauczyciela.	3g	Wychowawca Klasy IIIb	8.55 – 11.30
24.	Dzień 24.	Samodzielne prowadzenie zajęć w klasie trzeciej, pod kierunkiem nauczyciela.	2g	Wychowawca Klasy IIIb	8.55 – 10.40
25.	Dzień 25.	Podsumowanie pracy, ocena, przekazanie dokumentacji.	-----	Opiekun praktyki	11.50

SCENARIUSZ LEKCJI

TEMAT: Umiejętności matematyczne uczniów kończących klasę III.

METODY: metoda podająca (wyjaśnienie), metoda poszukująca (zabawy i gry dydaktyczne), metoda operatywna (metoda ćwiczeń).

FORMY: grupowa, zbiorowa jednolita

ŚRODKI: kartoniki z liczbami, odznaki „Jestem Mistrzem Matematyki”, teksty zadań, karty pracy, tabela współzawodnictwa

CELE OPERACYJNE:

UCZEŃ:

- Potrafi dokonać pamięciowych obliczeń w zakresie 100.
- Potrafi dodawać i odejmować w zakresie 1000.
- Rozwiązuje zadania tekstowe dotyczące obliczeń pieniężnych, zegarowych oraz na porównywanie różnicowe.
- Zapisuje liczby w systemie rzymskim.
- Porównuje liczby używając znaków $<$, $>$, $=$.
- Zna figury geometryczne i oblicza obwód.
- Stosuje w obliczeniach kolejność wykonywania działań.
- Stosuje wiedzę w praktyce: odczytuje temperaturę, wskazania zegarów, zna kolejność miesięcy.
- Wykazuje stopień umiejętności logicznego myślenia.
- Umie współdziałać w zespole i przestrzega norm współpracy.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

I. Podział klasy na 4 grupy.

II. Ogłoszenie konkursu i wyjaśnienie zasad. (Po wykonaniu każdego

zadania następuje jego sprawdzenie przez odczytanie przez wybranego ucznia prawidłowej odpowiedzi. Za każde prawidłowo wykonane polecenie uczniowie otrzymują punkty. Po wykonaniu wszystkich zadań grupy podsumowują zdobyte punkty. Następuje ogólna ocena oraz przyznanie odznaki „MISTRZ MATEMATYKI”).

III. Prezentacja multimedialna pt. „Działania matematyczne”

IV. Rozwiązanie zadań konkursowych

V. Podsumowanie wyników i wręczenie odznaki

1. Ćwiczenia rachunku pamięciowym:

1) „Wyścigi liczb” - Każda grupa przydziela członkom kolejne cyfry 1, 2 ...6 Nauczyciel podaje polecenia typu:

- Różnica liczb 63 i 47. Uczniowie z każdego zespołu mający cyfry 1 i 6 wstają i ustawiają się tak, aby wszyscy zobaczyli utworzoną liczbę 16, kolejne różnice: $71 - 39 = 32$, $83 - 38 = 45$
- Suma liczb 28 i 37; wstają uczniowie z cyframi 6 i 5, aby zaprezentować wynik dodawania 65, kolejne sumy: $19 + 12 = 31$, $20 + 22 = 42$
- Iloraz liczb 54 i 9 = 6, $32 - 8 = 4$, $27 - 9 = 3$
- Iloczyn liczb 5 i 5 = 25, $4 - 4 = 16$, $6 - 7 = 42$

2. Uczniowie wspólnie uzupełniają wyniki i wpisują hasło.

Gr 1	$19+1=.....$ c $5 \times 5 =$ y $10:2=$ a $76-4=$ y $24+3=$ m $3 \times 8 =$ z $12:2=$ l $0 \times 100 =$ w	Wpisz do tabelki liczby od najmniejszej do największej. Każdej liczbie jest przyporządkowana jedna litera. Wpisz ją pod liczbą w odpowiedniej kolumnie tabelki. Odczytaj hasło.
------	--	---

Liczba	0	5	6	20	24	25	27	72
Litera	W	A	L	C	Z	Y	M	Y

Gr 2

$18+2=.....$ z
 $2 \times 5 =$ o
 $84+4=.....$ k
 $42-2=.....$ n
 $63+4=.....$ a

Liczba	6	10	14	20	40	67	88	100
Litera	O	O	D	Z	N	A	K	Ę

Gr 3

$21+4=.....$ r

$33-3=.....$ z

$6 \times 2=.....$ i

$16:4=....$ m

$16+4=.....$ s

$95-5=.....$ a

$8 \times 3=.....$ t

Liczba	4	12	20	24	25	30	90
Litera	M	I	S	T	R	Z	A

Gr 4

$41+3=.....$ t

$6 \times 3=.....$ t

$15:3=.....$ a

$52+6=.....$ y

$74-3=.....$ k

$27+2=.....$ m

$80+4=.....$ i

$44-4=.....$ a

$3 \times 7=.....$ e

$20:5=....$ m

Liczba	4	5	18	21	29	40	44	58	71	84
Litera	M	A	T	E	M	A	T	Y	K	I

3. Rozwiąż zadnie

Kasjer wypłacił banknot dwudziestozłotowy i 7 monet po 2 złote. Ile pieniędzy wypłacił kasjer?

Odp.

4. Rozwiąż zadanie

Mała doniczka kosztuje 9 zł. Duża doniczka jest 4 razy droższa od małej.

Ile kosztuje duża doniczka?

Ile zapłacono za małą i dużą doniczkę?

.....

.....

.....

5. Dokończ pytanie i rozwiąż zadanie:

W jednej skrzyni było 63 kg marchwi, a w drugiej było 46 kg.

O ile

.....

.....

6. Oblicz. Pamiętaj o kolejności wykonywania działań Potem porównaj wyniki wpisując odpowiedni znak <, > lub =

$70 - 4 \times 5 =$ $4 \times 5 + 30 =$

.....

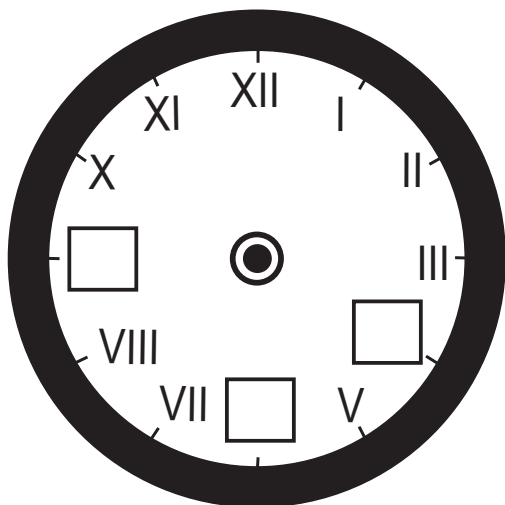
$5 \times (22 - 18) =$ $25 : 5 + 33 =$

.....

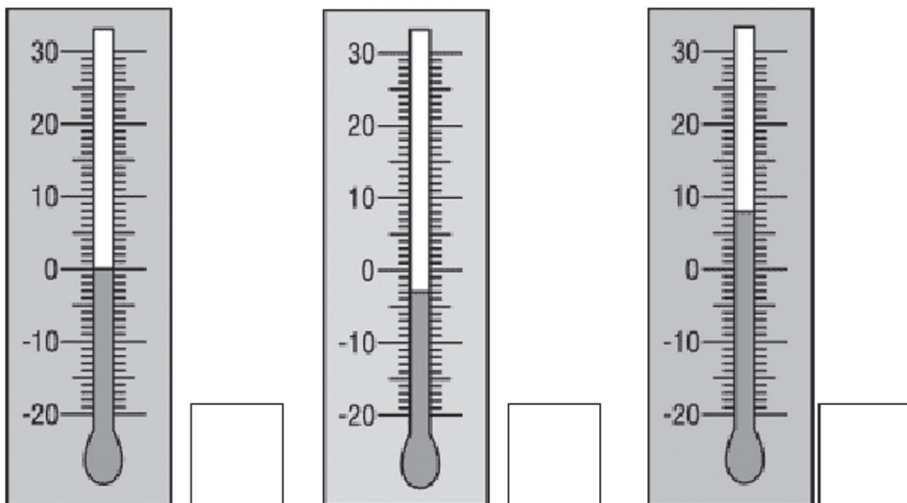
$66 + 50 : 5 =$ $30 + 8 \times 5 =$

.....

7. Uzupełnij znaki rzymskie na tarczy zegara:

8. Odczytaj i zapisz temperaturę:

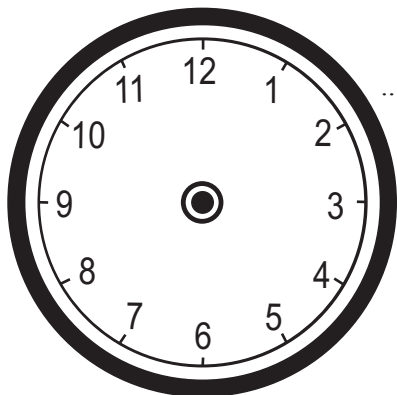

9. Połącz strzałkami zegary wskazujące tą samą godzinę:

10. Rozwiąż zadanie. (Zadanie dodatkowe)

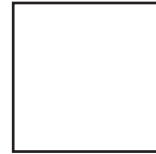
Alek przyszedł do domu o godzinie 9. Jurek wrócił kwadrans później. O której godzinie wrócił Jurek? Zaznacz tą godzinę na zegarze.

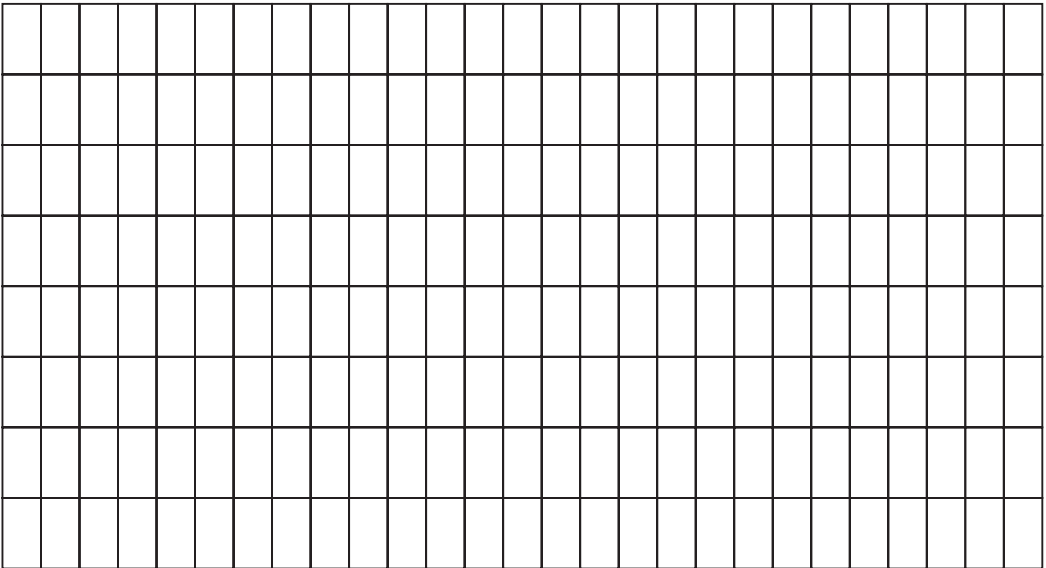
11. Których miesięcy brakuje? Uzupełnij je.

....., luty, marzec,, maj,
.....,
....., sierpień,, październik,
....., grudzień

12. Pokoloruj figurę, która jest kwadratem

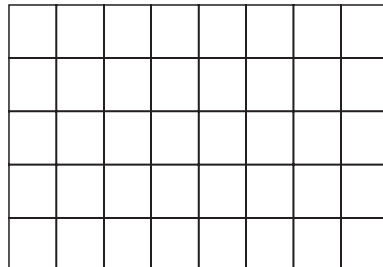
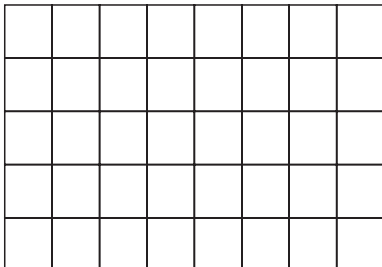

13. Narysuj prostokąt o bokach 3 cm i 8 cm. Oblicz jego obwód.

14. Rozwiąż zadanie.

W sklepie było 795 bułek. W ciągu dnia sprzedano 485. Ile bułek zostało w sklepie?
Wykonaj obliczenia sposobem pisemnym. Sprawdź obliczenia.

Odp.

**15. Uzupełnijcie zdania odpowiednimi liczbami z tabelki
(Zadanie dodatkowe)**

546	87	125	1000	45	350	94	751	282
-----	----	-----	------	----	-----	----	-----	-----

Największa liczba w tabelce to Największą liczbą trzycyfrową jest

Najmniejsza liczba dwucyfrowa to Liczby, które w rzędzie dziesiątek mają cyfrę 8, to i Liczba, która w rzędzie jedności ma cyfrę 4, to Która liczba ma w rzędzie setek cyfrę 5,

Wzór nr 14

KONSPEKT ZAJĘĆ WPROWADZENIA LITERY „E” I ”E” SZKOŁA PODSTAWOWA NR 37 KATOWICE

PROWADZĄCE: Bogumiła Folwarczny, Elżbieta Kwietniowska - Strozik,
Grażyna Kasza, Danuta Meus

PRZEDMIOT: Edukacja wczesnoszkolna

GRUPA: klasa 1

TEMAT: „Koniec lata na polu i łące”

TEMAT DNIA: Wprowadzenie litery „e” i ”E”.

CEL OGÓLNY:

Wprowadzenie wielkiej i małej litery „e”.

Uczeń potrafi pisać małą i wielką literę „e”, wymówić i wyróżnić wymówioną literę „e”, rozpoznać literę w tekście

METODY:

- Podające: pogadanka, pokaz
- Poszukujące: praca z tekstem czytany przez nauczyciela
- Praktyczne: wykonywanie ćwiczeń zadanych przez nauczyciela

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- Plansze z literami „E” i „e”, sznurki i wstążki, ilustracje do wprowadzania liter, kreda i tablica, kredki i mazaki, ilustracje z wyrazami zawierającymi literę „e”, wiersz Marii Terlikowskiej „Kino w domu”

FORMY PRACY: indywidualna i zbiorowa jednolita

PRZEBIEG LEKCJI:

Czynności nauczyciela	Czynności ucznia	Uwagi
Powitanie dzieci zabawą „ <i>Ekspresowe powitanie</i> ”.	Dzieci w jak najkrótszym czasie podają dłoń jak największej liczbie koleżanek i kolegów.	
Wprowadzenie tematu lekcji: „Poznajemy literę „e” jak ekran.” Nauczyciel zapisuje temat lekcji na tablicy.	Uczniowie słuchają nauczyciela.	
Wprowadzenie sytuacji motywującej do wprowadzenia litery: Odczytanie zagadki: „ <i>Musi być w kinie, lecz nie ma go w teatrze. Gdy oglądasz film, to na niego patrzysz. Ma go telewizor i komputer też. Powiedz teraz, co to jest?</i> ”.	Uważne słuchanie zagadki, podawane różnych odpowiedzi. (Poprawna odpowiedź: ekran)	

<p>Nauczyciel odczytuje wiersz „Kino w domu” i omawia go z dziećmi. Zdaje pytania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>O czym opowiada wiersz?</i> - <i>Kto lubi oglądać telewizję i chodzić do kina?</i> - <i>Jak powinniśmy się zachować w kinie?</i> 	<p>Dzieci słuchają wiersza, odpowiadają na pytania.</p>	
<p>Ćwiczenia fonetyczne na wyrazie podstawowym: Polecenie głośniego wypowiedzenia wyrazu „ekran” i zadawanie pytań:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Z ilu sylab składa się wyraz „ekran”? - Z ilu głosek składa się ten wyraz? - Jaką słyhać pierwszą głoskę w tym wyrazie? - Jakie inne głoski słyhać w tym wyrazie? <p>Zadawanie pytań:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jakie znacze inne wyrazy rozpoczynające się głoską „e” - Jakie znacze wyrazy, w których głoska „e” jest w środku lub na końcu? 	<p>Wypowiedzenie wyrazu, odpowiadanie na pytania nauczyciela.</p> <p>Swobodne odpowiadanie na pytania zadawane przez nauczyciela.</p>	
<p>Pokaz litery małej i wielkiej, drukowanej i pisanej: Prowadzący prezentuje planszę z literami małą i wielką, drukowaną i pisaną.</p>	<p>Dzieci przyglądają się literom, zapamiętują ich kształt.</p>	
<p>Omówienie kształtu liter pisanych: Nauczyciel omawia właściwości litery „e”: jest ona samogłoską, występuje w wielu wyrazach. Nauczyciel pyta uczniów, z czym kojarzy im się kształt litery „l”.</p>	<p>Dzieci słuchają nauczyciela.</p> <p>Dzieci opisują kształt litery, jaka jest różnica pomiędzy literą wielką a małą.</p>	
<p>Przerwa śródlekcyjna. Odpoczynek, przerwa na toaletę.</p>	<p>Uczniowie korzystają z toalety</p>	
<p>Demonstracja zapisu litery małej i wielkiej: Nauczyciel pokazuje, w jaki sposób zapisuje się literę „E” i „e”, zapisuje ją na tablicy, najpierw bez liniatury, potem w liniaturze, omawia kolejność i kierunek wykonywanych ruchów. Następnie kreśli w powietrzu.</p>	<p>Obserwacja ruchów ręki jakie wykonuje nauczyciel podczas pisania, zapamiętywanie kolejności i kierunku wykonywania ruchów.</p>	
<p>Przygotowanie dziecka do pisania: Nauczyciel prosi uczniów o kreślenie palcem kształtu litery w powietrzu, na placach kolegi, następnie na blacie ławki gumką do mazania. Tłumaczy, jaki ruch należy wykonać, obserwuje pracę uczniów.</p>	<p>Uczniowie wykonują polecenie nauczyciela, rysują literę palcem w powietrzu i na placach kolegi, gumką do mazania na blacie ławki.</p>	

<p>Nauczyciel rozdaje wstążki i sznurki i zleca ułożenie ich w kształt małej i wielkiej litery „e”, następnie posprzątanie stanowiska pracy. Nauczyciel obserwuje pracę uczniów w razie potrzeby pomaga.</p>	<p>Dzieci wykonują zadanie, sprzątają stanowisko pracy.</p>	
<p>Nauczyciel rozdaje plastikowe tacki, na których rozsypuje grysik, zleca zapisanie litery „E” i „e” palcem w grysiku, potem nienaostrzoną stroną ołówka lub kredki. Po zakończeniu ćwiczeń polecenie uporządkowania swojego stanowiska pracy. Prowadzący obserwuje pracę uczniów w razie potrzeby pomaga.</p>	<p>Dzieci wykonują zadanie zlecone przez nauczyciela, kreślą litery na grysiku.</p> <p>Sprzątają stanowisko pracy.</p>	
<p>Przerwa śródlekcyjna, zabawa ruchowa. Nauczyciel zleca pokazanie ciałem małej i wielkiej litery „e”.</p>	<p>Dzieci wstają i pokazują ciałem, jak wygląda litera „e” i „E”.</p>	
<p>Pisanie litery w zeszycie Polecenie zapisania w zeszytach jednej linijki wielkiej litery i jednej linijki litery małej.</p> <p>Rozdanie kart pracy do ćwiczenia pisania litery „e” z już poznanymi literami (le, te, de, me, eg, Ek, ea, eo, oe, ae).</p> <p>Napisanie na tablicy zdania w liniaturze: „Edek da mamie kotka” i polecenie przepisania go do zeszytu.</p> <p>Obserwacja uczniów, sprawdzanie, czy ktoś ma problemy z kreśleniem liter, ewentualna pomoc i ponowne wyjaśnienia.</p>	<p>Pisanie liter w zeszycie.</p> <p>Wypełnianie kart pracy.</p> <p>Przepisanie zdania z tablicy.</p>	
<p>Podsumowanie zajęć, zadanie pracy domowej. Nauczyciel zadaje zadanie domowe: „Napisz w zeszycie 5 wyrazów zawierających literę „e”. (Propozycje wg podręcznika „Razem w szkole”: temat, meta, tyle, omlet, medal, Emilka, Elemelek, dymek, leki, Ela, mleko, ule, kotek.)</p> <p>Prosi o uporządkowanie stanowiska pracy.</p> <p>Pożegnanie.</p>	<p>Uczniowie wysłuchują polecenia pracy domowej.</p> <p>Uczniowie pakują się, sprzątają stanowisko pracy. Pożegnanie z nauczycielem.</p>	

Załącznik:

Wiersz Marii Terlikowskiej „Kino w domu”

Kino w domu

Na szklanym ekranie
Pędzą dwaj Indianie.
Aż dech nam zapiera:
„Co się dalej stanie?”. (...)

Któżby w takiej chwili
Odszedł od ekranu?
A kot Kotylionek
Cicho wstał z tapczanu.

Cicho wszedł do kuchni
I tam z błogą miną
Zajął się sumiennie
Naszą cielęcina.

Wzór nr 15

KONSPEKT WPROWADZENIA LITERY „L” I „l”- SZKOŁA PODSTAWOWA NR 37 KATOWICE

PROWADZĄCE: Bogumiła Folwarczny, Elżbieta Kwietniowska - Stozik, Grażyna Kasza, Danuta Meus

TEMAT: „Poznajemy literę „l” jak las”

CEL OGÓLNY:

Wprowadzenie wielkiej i małej litery „l”.

Uczeń potrafi pisać małą i wielką literę „l”, wymówić i wyróżnić wymówioną literę „l”, rozpoznać literę w tekście

METODY:

- Podające: pogadanka, pokaz.
- Poszukujące: praca z tekstem czytany przez nauczyciela.
- Praktyczne: wykonywanie ćwiczeń zadanych przez nauczyciela.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- Plansze z literami „L” i „l”, sznurki i wstążki, ilustracje do wprowadzania liter, kreda i tablica, kredki i mazaki, farby plakatowe, pędzle, kubki na wodę, kartki formatu A4, ilustracje z wyrazami zawierającymi literę „l”, zagadki, wierszyk.

FORMY PRACY: indywidualna i zbiorowa jednolita

Czas łączny 155 minut

Czas zajęć – 135 minut (3 x 45 minut)

Czas przerw - 20 minut (2 x 10 minut)

PRZEBIEG LEKCJI:

Czynności nauczyciela	Czynności ucznia	Czas
Powitanie dzieci piosenką: „ <i>Jak dobrze</i> ” <i>Jak dobrze być razem, za ręce trzymać się</i> <i>i wszystkim dobrze życzyć i w zgodzie bawić się.</i> Sprawdzenie obecności.	Dzieci śpiewają piosenkę, wypakowują się.	5 min
Wprowadzenie tematu lekcji: „ <i>Poznajemy literę „l” jak las.</i> Nauczyciel zapisuje temat lekcji na tablicy.	Uczniowie słuchają nauczyciela.	2 min
Wprowadzenie sytuacji motywującej do wprowadzenia litery: Nauczyciel odczytuje zagadki: <i>Zimne, słodkie i pachnące</i> <i>W waftu kulki w dni gorące.(lody)</i> <i>Sosnowy, dębowy, stary lub młody</i> <i>Rosną w nim grzyby i jagody.(las)</i> <i>Gdy o schludny wygląd dbacie,</i> <i>Do mnie często zagładacie.(lustro)</i>	Uczniowie słuchają nauczyciela i podają różne odpowiedzi.	5 min

<p>Nauczyciel przeprowadza zabawę, kolejno powstają dzieci, których imię zaczyna się na literę „L”, następnie te, których nazwisko zaczyna się na tę literę, potem te, w których imieniu występuje na jakimś miejscu ta litera i tak kolejno.</p>	<p>Dzieci uczestniczą w zabawie.</p>	<p>5 min</p>
<p>Ćwiczenia fonetyczne na wyrazie podstawowym: Odczytanie przez nauczyciela krótkiego tekstu: <i>Lena, Leon i tata wybrali się na grzyby do lasu. Lena ma lupę i podpatruje owady. Leon obserwuje ptaki przez lornetkę.</i></p> <p>Polecenie głośnego wypowiedzenia wyrazu „las” i zadawanie pytań: - Z ilu sylab składa się wyraz „las” - Z ilu głosek składa się ten wyraz? - Jaką słyszać pierwszą głoskę w tym wyrazie? - Jakie inne głoski słyszać w tym wyrazie?</p> <p>Zadawanie pytań: - Wymieńcie wyrazy występujące w czytance, które rozpoczynają się głoską „l”. - Jakie znaczenie inne wyrazy rozpoczynające się głoską „l”? - Jakie znaczenie wyrazy, w których głoska „l” jest w środku lub na końcu?</p>	<p>Uczniowie uważnie słuchają nauczyciela.</p> <p>Wypowiedzenie wyrazu, odpowiadanie na pytania nauczyciela.</p> <p>Swobodne odpowiadanie na pytania zadawane przez nauczyciela</p>	<p>15 min</p>
<p>Pokaz litery małej i wielkiej, drukowanej i pisaney: Prowadzący prezentuje planszę z literami małą i wielką, drukowaną i pisaną.</p>	<p>Dzieci przyglądają się literom, zapamiętują ich kształt.</p>	<p>5 min</p>
<p>Omówienie kształtu liter pisanych: Nauczyciel pyta uczniów, z czym kojarzy im się kształt litery „l”.</p>	<p>Dzieci opisują kształt litery, jaka jest różnica pomiędzy literą wielką a małą, porównują ją do laski, rączki parasola itd.</p>	<p>8 min</p>
<p>Przerwa śródlekyjna. Odpoczynek, przerwa na toaletę.</p>	<p>Uczniowie korzystają z toalety</p>	<p>10 min</p>
<p>Demonstracja zapisu litery małej i wielkiej: Nauczyciel pokazuje, w jaki sposób zapisuje się literę „L” i „l”, zapisuje ją na tablicy, najpierw bez liniatury, potem w liniaturze, omawia kolejność i kierunek wykonywanych ruchów. następnie kreśli w powietrzu.</p>	<p>Obserwacja ruchów ręki jakie wykonuje nauczyciel podczas pisania, zapamiętywanie kolejności i kierunku wykonywania ruchów.</p>	<p>7 min</p>

<p>Przygotowanie dziecka do pisania: Nauczyciel prosi uczniów o kreślenie palcem kształtu litery w powietrzu, na placach kolegi, następnie na blacie ławki gumką do mazania. Tłumaczy, jaki ruch należy wykonać, obserwuje pracę uczniów.</p>	<p>Uczniowie wykonują polecenie nauczyciela, rysują literę palcem w powietrzu i na placach kolegi, gumką do mazania na blacie ławki.</p>	<p>10 min</p>
<p>Praca plastyczna. Nauczyciel rozdaje karki formatu A4 i farby plakatowe, zleca namalowanie pędzelkiem wielkiej i małej litery „l”. Organizuje wystawę prac.</p>	<p>Dzieci malują litery, ozdabiają je. Po ukończeniu sprzątaję stanowisko pracy.</p>	<p>25 min</p>
<p>Przerwa śródlekcyjna – zabawa przygotowująca dłonie i nadgarstki do pisania. Zaproszenie uczniów na dywan, rozdanie uczniom kawałków gazety, opowiadanie historyjki z jednoczesnym demonstrowaniem ruchów, które należy wykonywać.</p>	<p>Rozłożenie gazety przed sobą, słuchanie opowiadania, wykonywanie ruchów demonstrowanych przez nauczyciela.</p>	<p>10 min</p>
<p>Nauczyciel rozdaje przygotowane wcześniej liniatury z wykropkowanym kształtem litery „l”. Zleca zapisanie litery „l” i „L” ołówkiem, nadzoruje przebieg pracy, pomaga, jeśli jest taka potrzeba.</p>	<p>Uczniowie kreślą ołówkiem litery, sprzątaję stanowisko pracy.</p>	<p>10 min</p>
<p>Pisanie litery w zeszytcie Polecenie zapisania w zeszytach jednej linijki wielkiej litery i jednej linijki litery małej. Rozdanie kart pracy do ćwiczenia pisania litery „l” z już poznanymi literami (la, al., ml). Obserwacja uczniów, sprawdzanie, czy ktoś ma problemy z kreśleniem liter, ewentualna pomoc i ponowne wyjaśnienia.</p>	<p>Pisanie liter w zeszytcie. Wypełnianie kart pracy.</p>	<p>25 min</p>
<p>Podsumowanie zajęć, zadanie pracy domowej. Nauczyciel zadaje zadanie domowe: zapisanie w zeszytcie jednego wyrazu lala i jednej linijki wyrazu lala. Prosi o uporządkowanie stanowiska pracy. Pożegnanie.</p>	<p>Uczniowie wysłuchują polecenia pracy domowej. Uczniowie pakują się, sprzątaję stanowisko pracy. Pożegnanie z nauczycielem.</p>	<p>15 min</p>

**KONSPEKT ZAJĘĆ W KLASIE III
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 8 W DĄBROWIE GÓRNICZEJ**

OPRACOWAŁA: Magdalena Więcek

KRĄG TEMATYCZNY: „Świat się zmienia”

TEMAT DNIA: „Grzeczność dawniej i dziś”

TEMAT ZAJĘĆ: Wielozdaniowe wypowiedzi na temat zasad zachowania się w różnych miejscach i sytuacjach. Rozwijanie umiejętności stosowania form grzecznościowych w odpowiednich sytuacjach. Uświadamianie znaczenia właściwego poziomu kulturalnego samego siebie i innych.

CELE:

UCZEŃ:

- czyta różne formy tekstu, chętnie uczestniczy w zabawach dramowych,
- chętnie wypowiada się na tematy mu bliskie,
- stosuje czasowniki w odpowiedniej formie,
- ma poczucie przynależności do rodziny,
- poznaje wartości za pomocą utworów literackich,
- stosuje zwroty grzecznościowe, zachowuje się właściwie w różnych sytuacjach społecznych.

METODY

- Pokaz, praca z tekstem, rozsypanka sylabowa, zgaduj- zgadula, mapa myślowa, ćwiczenia.

FORMY

- Indywidualna.
- Grupowa.
- Zbiorowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

plątaninka sylabowa, zadania do zgaduj- zgaduli, książka Joanny Krzyżanek ‘‘Dobre maniere czyli savoir- vivre dla dzieci’’, karty pracy dla dzieci, rozsypanki wyrazowe, kolorowanki, tekst wiersza Wiery Badalskiej ‘‘Ballada o grzecznym rycerzu’’.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

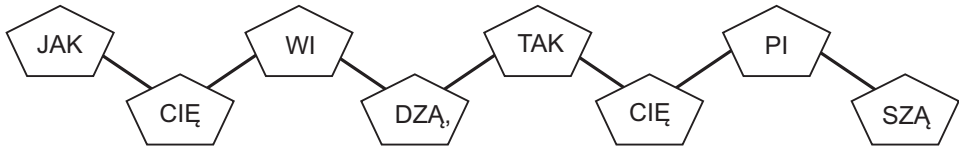
1. Powitanie zabawą *Savoir-vivre na co dzień*.

Dzieci stoją w kręgu. Wykonują polecenie nauczyciela:

- Przywitajcie się w dowolny, ale kulturalny sposób z wybranymi koleżanką czy kolegą,
- Wymieńcie trzy magiczne słowa obowiązujące w kodeksie zachowań.

(PROSZĘ, PRZEPRASZAM, DZIĘKUJĘ)

2. Ułożenie hasła z płataninki sylabowej zaprezentowanej wszystkim uczniom na tablicy i odczytanie hasła

Wyjaśnienie nauczyciela – *ludzie często oceniają innych po wyglądzie zewnętrznym, estetyce, schludności ubrania, higienie osobistej, a także po sposobie zachowania.*

Zapis tematu lekcji do zeszytu- **Grzeczność dawniej i dziś.**

- wyjaśnienie celu lekcji: Czy znamy dobre maniere i stosujemy je codziennie?

3. Zgaduj - zgadula, zabawa z podziałem na grupy.

Uczniowie w zespołach ustalają odpowiedzi na pytania dotyczące savoir-vivre.

Za prawidłową odpowiedź zespół jest nagradzany brawami przeciwników.

- Kto ma pierwszeństwo w drzwiach: wchodzący czy wychodzący?
- Co należy powiedzieć po zjedzonym posiłku?
- Czy wypada dzwonić do kogoś po godzinie 22.00?
- Dzwonisz do kolegi. Kto powinien się przedstawić? Ty, czy osoba, która odebrała telefon?
- Wchodzisz do szkoły, mijasz panią woźną. Jak się zachowasz?
- Kto i komu powinien ustąpić miejsca w tramwaju czy autobusie?

4. Słuchanie w kręgu wybranych rozdziałów książki J. Krzyżanek *Dobre maniere, czyli savoir-vivre dla dzieci*: O Leonie i niebieskiej niezapominajce. O wujku i zegarze z kukułką.

- omówienie treści :

- *Powiedzcie, jaka sytuacja spowodowała zmianę w zachowaniu pana Leona.*
- *Jak zachowali się goście wujka zaproszeni na podwieczorek?*

5. Mapa myślowa- dobre rady dla małych i dużych.

Uczniowie odszukują właściwe rady, odczytują i przyczepiają do planszy.

Wklejenie rad do zeszytów.

- *Jeśli spotkasz kogoś w ciągu dnia, powiedz **Dzień dobry**.*
- *Pierwszy pozdrawia ten, kto wchodzi do jakiegoś pomieszczenia.*
- *Pierwsza rękę podaje kobieta.*
- *Dłoń osoby, z którą się witasz, uściśnij z odrobiną energii.*
- *Wstań, jeśli z kimś witasz.*
- *Podczas powitania nie rzucaj się wszystkim na szyję. Niektórzy tego nie lubią.*
- *Kiedy się z kimś witasz, wyjmij ręce z kieszeni.*
- *Potwierdź swoje przybycie na urodziny koleżanki.*
- *Wręczając kwiaty, trzymaj je kielichami do góry.*
- *Przepróś za spóźnienie.*
- *Są takie miejsca, w których nie czeka się na spóźnialskich (lotnisko, przystanek autobusowy, stacja kolejowa, teatr, kino).*

6. Wysłuchanie „Ballady o grzecznym rycerzu”.

Rozmowa na temat wiersza:

- Jakie zachowanie świadczy, że rycerz był dobrze wychowany?
- Czy w dzisiejszych czasach spotykamy podobnych rycerzy?

Rycerskie wychowanie - krótka pogadanka:

Oprócz odwagi, znakomitej umiejętności władania bronią wymagano od rycerzy łatwości wysławiania się i snucia opowieści o różnych wydarzeniach i przeżyciach w bitwach, turniejach i na polowaniach.

Rycerz powinien umieć śpiewać ballady, recytować poematy, brać udział w grach i zabawach towarzyskich. Usługiwał z wielkim oddaniem damom dworu. Prawdziwy rycerz musiał łączyć zalety wojownika z umiejętnościami trubadura – pieśniarza. Sprawność fizyczna była ceniona niezwykle, ale dobre wychowanie, stawiano na równie ważnym miejscu.

7. Układanie haseł z rozsypanek i zapis na karcie pracy. (praca samodzielna)

Hasła:

- Ludzie są dla ciebie tacy, jaki ty jesteś dla nich.
- Bądź uprzejmy a świat będzie piękniejszy.
- Każdy może być greczny wystarczy tylko chcieć.

8. Podsumowanie lekcji.

- Czego dziś się nauczyliśmy?- samoocena.

Narysowanie:

- uśmiechniętej minki, jeśli uczeń zna i stosuje dobre maniery;
- zdziwionej minki - jeśli uczeń zna, ale nie zawsze stosuje dobre maniery;
- smutnej buzi -jeśli uczeń nie zna dobrych manier.

Pokolorowanie obrazka- „Jestem damą”, „Jestem rycerzem”

Bibliografia:

- „Dobre maniery czyli savoir- vivre dla dzieci”- Joanna Krzyżanek
- „Ballada o grzecznym rycerzu”- Wiera Badalska
- Program edukacji wczesnoszkolnej JUKA- Aneta Jegier, Beata Szurowska
- Encyklopedia PWN

karta pracy nr 1

Ułóż zdania z rozsypanek i zapisz je:

jaki	jesteś	Ludzie	tacy,	ciebie	dla	są	ty	nich.	dla
------	--------	--------	-------	--------	-----	----	----	-------	-----

.....
.....

piękniejszy,	a	uprzejmy,	Bądź	świat	będzie
--------------	---	-----------	------	-------	--------

.....
.....

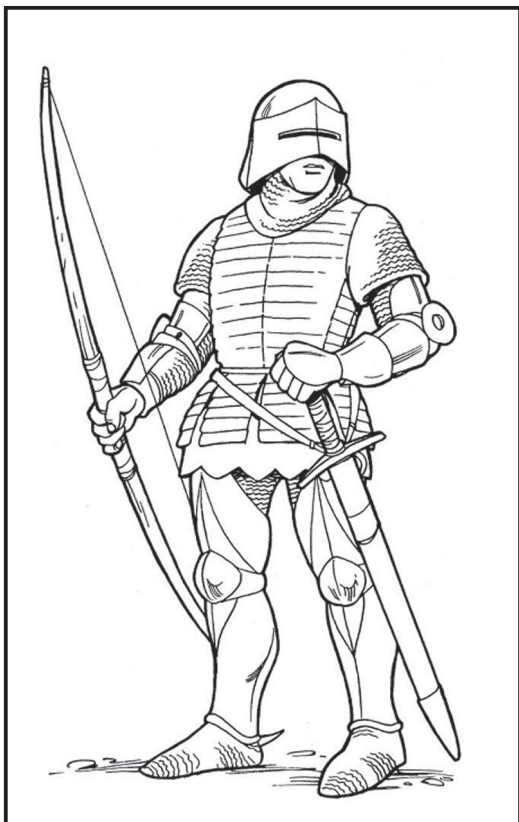
chcieć.	Każdy	być	może	wystarczy,	grzeczny	tylko
---------	-------	-----	------	------------	----------	-------

.....
.....

Czy znam DOBRE MANIERY? - narysuj buźkę.

karta pracy nr 2

Pokoloruj wybrany obrazek.

Wzory programów pracy z Praktykantem na płycie:

Wzór 1: Miejskie Przedszkole w Sławkowie:
Maria Krzyszkiewicz

Wzór 2: Miejskie przedszkole nr 12 z oddziałami integracyjnymi w Jaworznie:
Aneta Hartman

Wzór 3: Szkoła Podstawowa im. Władysława Szafera w Żarkach:
Beata Maślankiewicz, Dorota Brzegowska, Agnieszka Błaszczyk, Iwona Piątkowska,
Małgorzata Gurbała, Barbara Piskorska, Joanna Gil

Wzór 4: Przedszkole Miejskie nr 53 im. Kornela Makuszyńskiego w Sosnowcu:
Joanna Jesse

Wzór 5: Przedszkole nr 8 w Zawierciu:
Dorota Tomanek

Wzór 6: Przedszkole Publiczne w Rogoźniku:
Wiesława Głogowska, Ewa Kulik

Wzór 7: Szkoła Podstawowa nr 10 w Dąbrowie Górniczej:
Dorota Nawrot, Beata Dudek – Sołtysik, Elżbieta Czerniakowska, Mariola Ociepka

Wzór 8: Zespół szkół Publicznych nr 5 Szkoła Podstawowa z oddziałami 9 integracyjnymi nr 5
im. H. Sienkiewicza w Myszkowie:
Danuta Kocot, Elżbieta Sikora, Aleksandra Bulska, Renata Skalska

Wzór 9: Zespół Szkół specjalnych nr 12 w Katowicach:
Elżbieta Frąckowiak

Wzór 10: Szkoła Podstawowa im. Integracji Europejskiej w Przybynowie Żarki:
Elżbieta Bałwierz, Zdzisława Kapuściak

Wzory modeli edukacyjnych na płycie:

Wzór 1: Bogumiła Folwarczny, Elżbieta Kwietniewska - Strozik, Grażyna Kasza, Danuta Meus:
„Dzień bajek”

Wzór 2: Bogumiła Folwarczny, Elżbieta Kwietniewska - Strozik, Grażyna Kasza, Danuta Meus:
„Rozpoznawanie i radzenie sobie z emocjami”

Wzór 3: Bogumiła Folwarczny, Elżbieta Kwietniewska - Strozik, Grażyna Kasza, Danuta Meus:
„Wprowadzanie form językowych”

Wzór 4: Bogumiła Folwarczny, Elżbieta Kwietniewska - Strozik, Grażyna Kasza, Danuta Meus:
Wprowadzanie litery e i E

Wzór 5: Barbara Sibiela, Katarzyna Sikorska:
„Rodzina bałwanków”

Wzór 6: Barbara Sibiela, Katarzyna Sikorska:
„Wiwat Babunie i Dziadziusiowie”

Wzór 7: Barbara Sibelak, Katarzyna Sikorska:
„Spotkanie z Policjantem ruchu drogowego”

Wzór 8: Barbara Sibelak, Katarzyna Sikorska:
„Sygnalizator świetlny”

Wzór 9: Barbara Sibelak, Katarzyna Sikorska:
„Spotkanie z mikołajem”

Wzór 10: Barbara Sibelak, Katarzyna Sikorska:
„Zimowe zabawy na podwórku”

Wzór 11: Barbara Sibelak, Katarzyna Sikorska:
„Przedstawienie o rybaku i złotej rybce”

Wzór 12: Dorota Mitręga, Beata Kopczyńska:
„Woda - źródło życia”

Wzór 13: Ewa Beza:
„Dbamy o ziemię” – działania inspirowane bezpośrednim kontaktem z przyrodą.

Wzór 14: Ewa Beza:
„Jesienne zabawy z mamą i tatą”

Wzór 15: Ewa Beza:
„Zwierzęta z wiejskiego podwórka”

Wzór 16: Zofia Gola:
„Dobre zwyczaje”

Wzór 17: Zofia Gola:
„Wiem jaka jest woda”

Wzór 18: Agata Bożek:
Scenariusz zajęć otwartych z rodzicami „Razem z rodzicami poznajemy ziemniaczaną rodzinę”

Wzór 19: Zofia Gola:
„Na, pod, obok, za – czyli wesołe zabawy z choinką”

Wzór 20: Ilona Kurbiel:
„Sklepy pełne niespodzianek” – zabawy matematyczne

Wzór 21: Ewa Biliska, Małgorzata Mikołajczyk, Halina Janota, Izabela Chałaszczyk:
„Poznajemy kraje Unii Europejskiej – Włochy”

Wzór 22: Agnieszka Mierzwińska, Patrycja Niekrasz - Bagnicka:
„Mój jęczyczek wędrowniczek”

Wzór 23: Elżbieta Balwierz, Zdzisława Kapuściak:
„Bezpiecznie poruszam się po drogach”

Wzór 24: Agnieszka Błaszczuk:
„W Kainie baśni – znamy baśnie H. Ch. Andresena”

Wzór 25: Mariola Ociepka:
„W wielkanocnej krainie”

Wzór 26: Mariola Ociepka:
„Podróż po królestwie zimy”

Wzór 27: Mariola Ociepka:
Zajęcia z wykorzystaniem TIK w klasie I a

Wzór 28: Elżbieta Sikora:
Zajęcia pozalekcyjne koła „Historie i sztuczki czyli spotkania ze sztuką dla najmłodszych

Wzór 29: Bogumiła Folwarczny, Elżbieta Kwietniewska - Stozik, Grażyna Kasza, Danuta Meus:
„Mierzenie, pojęcie pomiaru”

Wzór 30: Barbara Sztykiel:
Scenariusz zajęć z uczniem z trudnościami o podłożu dyslektycznym

Wzór 31: Ewa Szopińska, Agnieszka Balcerowska, Barbara Bańka, Małgorzata Będkowska:
„Jak radzić sobie ze złością”

Wzór 32: Ewa Szopińska, Agnieszka Balcerowska, Barbara Bańka, Małgorzata Będkowska:
„Zwyczaże wielkanocne”

Wzór 33: Jolanta Kowalczyk: „O wesołej Ludwiczce” teatr cieni na podstawie opowiadania
Anny Świrszczyńskiej.

Wzór 34: Jolanta Kowalczyk:
„My jesteśmy krasnoludki”

Wzór 35: Jolanta Kowalczyk:
„Wszystkie misie są nasze”

Wzór 36: Jolanta Kowalczyk:
„Bał u Jurajskich Skrzatów”

Wzór 37: Anna Stacewicz, Renata Szymonek:
„Ratujemy i uczymy ratować”

Wzór 38: Anna Stacewicz, Renata Szymonek:
Scenariusz klasowej uroczystości z okazji „Dnia Matki”